

Utredning av skole- og barnehagestruktur

VERSJON 31.3.2023

STAD KOMMUNE

AGENDA
KAUPANG

OPPDRAGSGIVER: Stad kommune
RAPPORTNUMMER: 1022087
RAPPORTENS TITTEL: Utredning av skole- og barnehagestruktur
ANSVARLIG KONSULENT: Bjørn A Brox
KVALITETSSIKRET AV: Kjell Gjerdsbakk
FOTOGRAFI I RAPPORT: Norgeskart.no
DATO: 31.3.2023

Forord

Denne rapporten er laget på oppdrag av kommunedirektøren i Stad kommune. Prosjektet «Skole- og barnehagestruktur i Stad kommune» er en gjennomgang av dagens skole- og barnehagestruktur og utredning av alternative løsninger.

Datainnsamlingen har foregått høsten 2022. Vi takker for godt samarbeid med administrasjonen i Stad kommune.

Agenda Kaupang har gjennomført prosjektet og står faglig ansvarlig for rapporten. Rapporten bygger på offentlig statistikk, intervjuer og interne data fra kommuneadministrasjonen. Vi tar forbehold for feil i datagrunnlaget.

Skøyen, mars 2023

Innhold

1	Sammendrag	4
1.1	<i>Problemstilling</i>	4
1.2	<i>Metode</i>	4
1.3	<i>Befolkningsutviklingen</i>	5
1.4	<i>Skolestrukturen</i>	5
1.5	<i>Barnehagestrukturen</i>	6
1.6	<i>Forslag til ny skole- og barnehagestruktur</i>	6
2	Metode	9
2.1	<i>Sammenligne løsninger med samme (moderne) standard</i>	9
2.2	<i>Opplæringskvalitet og skolestruktur</i>	9
2.3	<i>Skolen, barnehagen og lokalsamfunnet</i>	11
2.4	<i>Strukturutredninger og byggeprosjekter</i>	13
3	Skoler og barnehager i Stad kommune	16
3.1	<i>Barnehager</i>	16
3.2	<i>Skoler</i>	16
4	Utvikling av folketallet	18
5	Dagens struktur i grunnskolen	22
5.1	<i>Kostnader, kvalitet og effektivitet</i>	22
5.2	<i>Kostnadsnivå og skolestruktur</i>	23
5.3	<i>Skolebyggene og skoleskyssen</i>	26
5.4	<i>Etterspørsel etter elevplasser i kommunale grunnskoler</i>	27
5.5	<i>Fremtidige skolekostnader med dagens struktur</i>	28
6	Dagens struktur i barnehagene	51
6.1	<i>Kvalitet, kostnader og effektivitet</i>	51
6.2	<i>Kostnadsnivå og barnehagestruktur</i>	52
6.3	<i>Etterspørsel og kapasitet</i>	57
6.4	<i>Fremtidige barnehagekostnader med dagens struktur</i>	59
7	Alternative løsninger	77
7.1	<i>Grunnskolen</i>	77
7.2	<i>Barnehagene</i>	94
7.3	<i>Sammenligning av alternativene</i>	97
8	Vedlegg	99
8.1	<i>Arealprogram skoler</i>	99
8.2	<i>Arealprogram barnehager</i>	102
8.3	<i>Forskning om sosiale konsekvenser av skolenedleggelse</i>	102

1 Sammendrag

1.1 Problemstilling

Stad kommune ønsker en ekstern utredning av barnehage- og skolestruktur med konkrete forslag til endringer.

Kommunen ønsker en analyse som omfatter både elevprognoser, byggenes kapasitet og byggenes tilstand. Alternativer til dagens struktur skal sammenlignes etter fire dimensjoner:

- ▶ Økonomi
- ▶ Kvalitet
- ▶ Lokalsamfunn
- ▶ Skoleskyss/plassering

Kommunen ønsker effektive skoler og barnehager. Det vil si skoler og barnehager med høy kvalitet og lave kostnader. Samtidig skal skole- og barnehagestrukturen bidra til utvikling av livskraftige og framtidsrettede lokalsamfunn. Utredningen kan derfor ikke ta utgangspunkt i dagens behov, men se framover. Vi sammenligner langsiktige løsninger.

Kommunen har ikke selv angitt hvilke konkrete alternative skole- og barnehagestrukturer som skal utredes. Å finne fram til aktuelle alternativer er derfor en oppgave i prosjektet.

Kommunen har i dag 2 private og 8 kommunale skoler med rundt 1.200 elever. Det er 12 barnehager i kommunen, derav 7 kommunale. Det var 684 barn i barnehagene ved tellingen 15.12.2021. Det var 483 barn i kommunal barnehage.

1.2 Metode

Agenda Kaupang har sammenlignet langsiktige løsninger på kommunens problemer. Vi ser 20 år fram i tid. Vi sammenligner alternative løsninger når det gjelder kostnader, kvalitet, lokalisering og betyding for lokalsamfunnene.

Agenda Kaupang har samlet data om kostnader, tjenestekvalitet, befolkningsutviklingen, kapasiteten til anleggene og byggenes tilstand.

I rapporten er alle dagens skoler og barnehager oppjustert til moderne standard med omtrent samme kapasitet. Dermed kan vi sammenligne skoler og barnehager med samme funksjonelle og tekniske tilstand. På denne måten forenkler vi sammenligningen av alternative løsninger.

Kostnader: I kostnadskalkylene inngår kostnader til undervisning, bygningsdrift, kapitalkostnader av investeringer og skoleskyss. Kapitalkostnader er renter og avskrivninger.

Kvalitet: Kvalitet i skole og barnehage handler om både læringsmiljø og faglig og sosial læring. Det er en uklar sammenheng mellom størrelse og kvalitet. Det er Agenda Kaupangs vurdering at skoler og barnehager må ha en viss størrelse for å kunne gi et variert og godt tilpasset tilbud for å møte dagens krav til tjenesten. Det fysiske læringsmiljøet bør være tilnærmet likt i alle skoler og barnehager.

Lokalisering: Det er et mål at flest mulig elever i grunnskolen går eller sykler til skolen. Økt antall elever med skoleskyss kan være en ulempe for folkehelsen. Barnehager bør legges lett tilgjengelig for foreldre med bil. Kommunale barnehager konkurrerer med private om barna og bør legges på attraktive steder.

Samfunnsutvikling: Forskningen viser at skolen er viktig for lokalsamfunnene. Lokalsamfunnene i Norge er samtidig i endring på grunn av endret næringsliv, bosettingsmønster og kommunikasjoner. Skole- og barnehagestrukturen er et virkemiddel for å bidra til en framtidrettet senterstruktur i kommunen.

Denne utredningen av skole- og barnehagestruktur er ikke tilstrekkelig detaljert som grunnlag for å velge nye løsninger for skoler og barnehager. Bredde har vært viktigere enn dybde i denne utredningen. Byggekostnader er beregnet på grunnlag av erfaringstall og overfladiske undersøkelser. Utredningen gir grunnlag for å velge ut hvilke alternativer som skal utredes nærmere dersom kommunen ønsker å utvikle en rasjonell og framtidrettet skole- og barnehagestruktur.

Befolkningsprognoser og tilstandsanalyser av bygg går fort ut på dato. Strukturanalysen bør oppdateres så ofte som mulig, helst hvert andre år.

1.3 Befolkningsutviklingen

Kapasiteten i skoler og barnehager må tilpasses endringer i antall innbyggere i målgruppen. Nye befolkningsprognoser fra SSB fra 2022 tyder på at antall innbyggere 0–15 år vil synke med 10 % på landsbasis de neste 10 årene. Prognosen i rapporten sier at antall innbyggere 0–15 år i Stad vil synke svakt mot 2040. Vi har ikke planlagt lenger fram enn 20 år. Langsiktige befolkningsprognoser er svært usikre når det gjelder barn i førskolealder og grunnskolealder.

Rapporten legger til grunn at antall innbyggere 0–15 år synker svakt til 2040. Kapasiteten i dagens skoler og barnehager er betydelig høyere enn behovet i planperioden. Det er utarbeidet prognoser på skolekrets nivå. Hjelle får flere innbyggere 6–15 år, de andre kretsene reduseres. Antall innbyggere 0–5 år er stabilt på Nordfjordeid, i de andre kretsene går antallet ned.

1.4 Skolestrukturen

Vi sammenligner dagens skolestruktur (alternativ null) med 5 alternative løsninger. Alternativene skal gi kommunen en mer effektiv skolestruktur.

Kostnader: Stad brukte mindre penger på grunnskolen enn gjennomsnittet i sammenlignbare kommuner i 2021. Utgiftene var 21 millioner kroner lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen vi sammenligner med (kommunegruppe 2). Kommunegruppe 2 er kommuner med 2.000–10.000 innbyggere, lavt utgiftsbehov og middels inntektsnivå. Stad har lavere utgifter enn skolestrukturen tilsier. Stad (135 elever) har mindre skoler enn gjennomsnittet i kommunegruppe 2 (163 elever). Større skoler i Stad vil bidra til å redusere utgiftene per elev. Det er tydelig sammenheng mellom skolestørrelse og elevkostnad i norske kommuner.

Det er flere skoler med betydelige funksjonelle mangler. Det generelle bildet er gamle og urasjonelle skoler som trenger vedlikehold og modernisering av tekniske anlegg. Det vil koste 939 millioner kroner å ruste opp dagens skoler til moderne standard. Årlige nettoutgifter til undervisning, skolelokaler, kapitalkostnader og skoleskyss anslås til 164 millioner kroner i alternativ null. Det er 38 millioner kroner mer enn netto utgift i 2021. Årsaken er høyere kapitalkostnader. Bygningsarealet reduseres med 4.500 kvm.

Kvalitet: Grunnskolen i Stad har betydelig bedre kvalitet enn gjennomsnittet av norske kommuner i 2021. Kommunen skårer bedre på 9 av 15 kvalitetsindikatorer i Kommuneindeksen 2022.

Skoleskyss: Stad (33 %) har lavere andel elever med skoleskyss enn gjennomsnittet i kommunegruppen (37 %), på grunn av spredt skolestruktur.

Lokalsamfunn: Det er ett tettsted med senterfunksjon i kommunen (Nordfjordeid). Skolestrukturen er tilpasset det tradisjonelle bosettingsmønsteret. Stad har tilstrekkelig kapasitet i dagens grunnskoler i alle deler av kommunen. 72 % av kapasiteten utnyttes.

1.5 Barnehagestrukturen

Alternativ null er å drive de sju kommunale barnehagene videre som nå. Ved tellingen 15.12.2021 hadde disse barnehagene 483 plasser belagt (barn 0–2 år teller dobbelt).

Udisponert godkjent lekeareal tilsvarer 18 % av de disponerte plassene ved tellingen 15.12.2021. Reelt sett er det liten ledig kapasitet. Barnetallet ser ut til å synke svakt de neste 20 årene.

Stad har effektive barnehager. Kvaliteten er middels og kostnadene er lave. Det mangler gode indikatorer for kvalitet i barnehagetjenesten. Vårt inntrykk er at Stad jobber godt med prosesskvalitet (samarbeid og arbeidsmåter). Prosesskvalitet fanges ikke opp i offentlig barnehagestatistikk.

Kostnader: Kostnadsnivået i barnehagetjenesten er lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 2. Kostnadsnivået per plass er lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Stad har høy dekningsgrad, men store kommunale barnehager og høy produktivitet.

Det er flere barnehager med alvorlige funksjonelle mangler. Det generelle bildet er gamle og nedslitte barnehager som trenger vedlikehold og modernisering av tekniske anlegg. Modernisering av dagens barnehager vil koste 86 millioner kroner. Samlede årlige kostnader ved en modernisert utgave av dagens barnehager anslås til 58 millioner kroner. Det er omtrent 4 millioner kroner mer enn netto utgift i 2021.

Kvalitet: Barnehagetjenesten i Stad får omtrent samme skåre som landsgjennomsnittet på kvalitetsindeksen til Agenda Kaupang. Det er lav bemanning og lite tilsyn, men mange barnehagelærere og god dekning blant minoritetsspråklige unger. Barnehagetjenesten er inne i en positiv utvikling med tettere samarbeid og mer kvalitetssikring av arbeidet. Dette fanges ikke opp i de indikatorene for kvalitet som er benyttet.

Lokalisering: Barnehagene ligger sentralt plassert i de bygdene de betjener.

Samfunnsutvikling: Barnehagene dekker kapasiteten i de bygdene de betjener. Barnehagene fremmer ikke den vedtatte senterstrukturen. Det er ingen ledig kapasitet i kommunesenteret.

1.6 Forslag til ny skole- og barnehagestruktur

Følgende alternativer til dagens skole- og barnehagestruktur er utredet:

- ▶ G1: 7 skoler: Haugen skole legges ned. Elevene flyttes til Nordfjordeid
- ▶ G2: 6 skoler: Skolene Haugen og Hjelle legges ned. Elevene flyttes til Nordfjordeid
- ▶ G3: 5 skoler: Skolene Haugen, Hjelle og Stårheim legges ned. Elevene flyttes til Nordfjordeid
- ▶ G4: 4 skoler: Skolene Haugen, Hjelle, Stårheim og Eid U legges ned. Elevene samles i en 1-10 skole på Nordfjordeid
- ▶ G5: 7 skoler: Haugen legges ned. Elevene flyttes til Stårheim.
- ▶ B1: 6 barnehager: Stårheim barnehage legges ned. Ungene flyttes til Haugen barnehage
- ▶ B2: Opprette oppvekstsenter på Flatraket. Slå sammen Flatraket skole med Flatraket barnehage

Alternative strukturer skal sammenlignes med dagens struktur (alternativ null). Tabellen under viser en sammenligning som omfatter kostnader, kvalitet, lokalisering og samfunnsutvikling. Alternativ

null får karakter null på alle kriterier. Alternativene vurderes som bedre (+ eller ++) eller dårligere (- eller --) enn dagens struktur.

Agenda Kaupang gir ingen samlet vurdering av hvert alternativ. Det vil være opp til beslutningstakerne i Stad hvordan de ulike kriteriene skal vektes. Er kostnader viktigere enn kvalitet? Er samfunnsutvikling viktigere enn alt det andre? Dette kan bare beslutningstakerne i kommunen selv svare på.

Tabell 1: Vurdering av alternative skolestrukturer

Alt nr	Navn	Kostnader	Kvalitet	Lokalisering	Samfunn
G0	8 skoler og 7 barnehager	0	0	0	0
G1	7 skoler. Haugen til Nordfjordeid	0	+	-	+
G2	6 skoler: Haugen og Hjelle til Nordfjordeid	+	+	-	+
G3	5 skoler: Haugen, Hjelle og Stårheim til Nordfjordeid	++	++	--	+
G4	4 skoler: Haugen, Hjelle, Stårheim og Eid U til Nordfjordeid	++	++	--	+
G5	7 skoler: Haugen til Stårheim	-	0	-	-
B1	6 barnehager: Stårheim til Haugen	-	+	0	+
B2	Oppvekstsenter på Flatraket	0	-	0	0

Nærmere om vurderingen i tabellen over.

Alternativ G1, G2 og G3 ligner veldig på hverandre. Kommunen legger ned de barneskolene som ligger i akseptabel kjøreavstand fra Nordfjordeid. Kommunen får billigere drift enn i dagens struktur ved at bygningsarealet reduseres og investeringene blir lavere. Kvaliteten blir antakelig bedre, ved at skolene får større fagmiljøer og mer variert elevsammensetning. Skolesentraliseringen bygger opp under Nordfjordeid som vekstsenter i kommunen, i tråd med kommuneplanen. Alternativ G3 oppnår dette i større grad enn alternativ G1 og G2.

Alternativ G4 er et mer dramatisk alternativ. Ved å slå sammen alle barneskolene i indre del av kommunen med ungdomsskolen, får kommunen en veldig stor grunnskole på Nordfjordeid. Økonomien i prosjektet er like god som alternativ G3. Det er denne skolen som får det bredeste fagmiljøet.

Alternativ G5 er et lite dramatisk alternativ. To av de små skolene i kommunen slås sammen. Tiltaket påvirker ikke kostnader positivt. Kvaliteten vil bli lite påvirket, siden skolemiljøet blir marginalt større i den nye skolen. Tiltaket fremmer ikke den vedtatte senterstrukturen i kommunen.

Alternativ B1 (slå sammen Haugen og Stårheim barnehage) er et forsiktig forsøk på å få større enheter i barnehagetjenesten. Den nye barnehagen blir større, med større fagmiljø og større forutsetninger for god kvalitet. Haugen og Stårheim driver i to gamle bygg som uansett må gjøres mye med. Kostnadene ved ombygging av Haugen skole blir større enn nybyggkostnad. Foreldrene på Stårheim får lengre vei til barnehagen. Kommunen flytter barnehagekapasiteten nærmere kommunesenteret.

Alternativ B2 (Oppvekstsenter på Flatraket) er et tiltak for å få et større fagmiljø i to små driftsenheter i oppvekstsektoren. Tiltaket er vanskelig å gjennomføre. Det hindres av opplæringslovens krav til organisering av skoler og barnehager. Tiltaket har ingen betydning for lokalisering, kostnader eller samfunnsutvikling.

2 Metode

2.1 Sammenligne løsninger med samme (moderne) standard

Et hovedgrep i analysen er at vi sammenligner bygg med samme tekniske og funksjonelle kvalitet. Det forenkler sammenligningen. Da kan man sammenligne hva prisen på denne kvaliteten blir i ulike alternativer.

Opgaven er å sammenligne langsiktige løsninger. Skolebygg har en levetid på 40–60 år. Det er ikke riktig å sammenligne kostnadene ved nedslitte og nedskrevne skolebygg med nye bygg. Vi sammenligner skolebygg av moderne standard, både når det gjelder teknisk tilstand og funksjonalitet. Alternativ null er derfor ikke dagens skoler, men oppdaterte utgaver av dagens skoler. Investeringskostnadene for alternativ null er det vi må betale for å modernisere dagens skoler. Analysen gir samme standard på byggene for alle elevene i kommunen.

I kostnadskalkylen tar vi med alle typer kostnader. Det vil si:

- ▶ Undervisning
- ▶ Drift av skolebygg
- ▶ Kapitalkostnader fra investeringer (renter og avdrag)
- ▶ Skoleskys

Økonomiske hensyn må veies mot andre hensyn. Vi ser også på skolefaglige forhold, samfunnsutvikling og folkehelse/skoleskys.

Alternativene sammenlignes med alternativ null. Fordeler angis med ett plusstegn (liten fordel) eller to plusstegn (stor fordel). Ulemper angis med ett minustegn (små ulemper) eller to minustegn (store ulemper).

2.2 Opplæringskvalitet og skolestruktur

Stad kommune er opptatt av både kostnadsnivå og opplæringskvalitet i skolen. Vi mener at nedenstående momenter bør være med å danne grunnlag for vurderingen av dette spørsmålet.

Skoleforskningen er klar på at selve motoren i elevenes læring på skolen er læreren. Hvorvidt en skole er god på å skape effektiv læring for elevene og et godt skolemiljø, handler først og fremst om ledelsens og lærernes kompetanse i å skape et godt læringsmiljø for elevene og slik sett stimulere utviklingen av den enkelte elevs evner og anlegg. Forskjeller i elevresultater kan i stor grad forklares ut fra foreldrenes utdanningsbakgrunn, men skolens bidrag til elevenes læring varierer og det er jo dette kommunene kan gjøre noe med. I en rapport fra januar 2020 utgitt av KS heter det:

“Administrasjonen i kommuner med høye skolebidrag er ofte tett på skolene. Deres kommunikasjon med skolelederne er konsentrert om elevresultater og læringsmiljø.” Uavhengig av skolestruktur er dette forhold som kommunen bør se på med tanke på å forbedre elevresultatene.

Dette krever at skolestrukturen og det fysiske læringsmiljøet må legge til rette for utvikling av skolens faglige og pedagogiske kompetanse. Fra klasseromsforskningen vet vi at i de fleste skoler finnes det lærere som er spesielt dyktige og lærere som ikke oppnår de samme resultatene. For å oppnå bedre resultater for alle elevene, må kommunen initiere og legge til rette for systematisk og langsiktig arbeid med utvikling av arbeidsmiljø og pedagogisk kompetanse.

Viktige faktorer i dette arbeidet, og som er knyttet til skolestruktur og skolebygg, kan være å skape attraktive arbeidsplasser og legge til rette for å stimulere faglig samarbeid mellom lærerne og mellom skolene.

2.2.1 Ulike faktorer som kan ha betydning for valg av skolestruktur

Fysisk læringsmiljø

Det fysiske læringsmiljøet skal fremme helse, trivsel og læring (Opplæringsloven § 9-A) og dette har betydning for utforming av skolebyggene og hvordan de utstyres. I vår vurdering har vi lagt til grunn at det fysiske læringsmiljøet skal være tilnærmet likeverdig for alle skolene/elevne. Stad kommune har ingen skolebygg som tilfredsstillt kravene til et moderne skoleanlegg.

Undervisningskompetanse – lærersamarbeid

De formelle kravene til undervisningsfaglig kompetanse øker. Fra 2025 skal lærere på barnetrinnet som underviser i fagene norsk, samisk, engelsk, matematikk, særskilt norskopplæring mfl. ha 30 studiepoeng som er relevante for faget. Dette betyr at elevene har krav på å få opplæring i disse fagene fra lærere med relevant kompetanse.

For å undervise i tilsvarende fag på ungdomstrinnet må lærerne ha 60 studiepoeng. På ungdomstrinnet er det et krav at lærerne skal ha faglig fordypning i alle fag de underviser i.

Skolene må ha mange nok undervisningstimer til at skolen kan rekruttere lærere med kompetanse i alle fag. Utfordringen gjelder særlig de «små» fagene og valgfagene. I ny læreplan som gjelder fra høsten 2020, er det mange og til dels nye valgfag. Her kan nevnes Praktisk håndverksfag, Teknologi og design, Produksjon for scene, Medier og kommunikasjon, Ideer og praktisk forskning, Utvikling av produkter og tjenester. Etter vår vurdering bør en ungdomsskole i prinsippet kunne tilby både praktiske og teoretiske valgfag og det vil bare være mulig på større skoler.

Fag- og profesjonsutvikling

Samarbeid mellom lærere handler om å utvikle og dele faglig innhold som skal presenteres for elevene og ikke minst utvikling og valg av opplæringsmetodikk, vurderingsmetodikk etc. Den mest utbredte måten å organisere samarbeid på i grunnskolen er samarbeid på trinn og/eller i fag. Da er det alltid en fordel at det er flere klasser på samme trinn og at det er flere lærere som underviser i samme fag. Det er viktig at lærerens verktøykasse er i kontinuerlig utvikling og sjansene for at det skjer er større når flere samarbeider. For fådelte og mindre skoler bør det vurderes å iverksette faglig-pedagogiske tiltak som kan kompensere for liten skolestørrelse.

Rekruttering

Det er rimelig å anta at det er lettere å rekruttere medarbeidere med god kompetanse dersom man kan tilby et arbeidsmiljø som allerede har god kompetanse. På større skoler vil det være lettere å skape et miljø med allsidig kompetanse og spisskompetanse på områder hvor det er behov for det. Når de nye kompetansekravene til undervisningspersonell trer i kraft for fullt fra 2025, vil det generelt bli større utfordringer med å få dekket alle fag med riktig kompetanse og å tilby fulle stillinger innen den fagkombinasjonen lærerne er utdannet for. Det er et konkurranse-fortrinn å kunne tilby fulle stillinger. På de minste skolene med få stillinger vil denne utfordringen bli størst.

Elevmiljø

Elever er forskjellige på mange ulike måter. F.eks. har noen utpregede sosiale ferdigheter, har lett for å skaffe seg venner, mens andre ikke har dette som sin styrke. I et større elevmiljø vil det være lettere for alle elever å finne medelever som deler interesser og væremåter og dette kan i betydelig grad øke trivsel og trygghet for alle elevene.

Ledelse

Ledelsen skal være motor i den enkelte skoles utvikling. Vår erfaring er at ledere i små skoler har en tendens til å ende opp med å skulle løse alle mulige typer oppgaver og dermed miste fokus og kraft for å stimulere den faglige og pedagogiske utviklingen av opplæringstilbudet til elevene.

Klassestørrelse og tilpasset opplæring

Har klassestørrelsen betydning for muligheten til å drive tilpasset opplæring? Vil fulle klasser/store skoler hindre tilpasset opplæring? GSI-tallene viser at det brukes ikke mer timer til spesialundervisning per elev i store skoler enn i små. Vi finner ikke belegg for å si at en skoles evne til å tilpasse opplæringen til elevenes behov samvarierer med klassestørrelse eller skolestørrelse. Tilpasset opplæring handler først og fremst om lærernes kompetanse i å lage variert opplæring for elevene. Da kan skolens ressurstilgang ha noe å si og det kan slå positivt ut med større klasser og større skoler.

Hvorvidt en skole er god på å skape effektiv læring for elevene og godt skolemiljø, handler først og fremst om ledelsens og lærernes kompetanse i å skape et godt læringsmiljø for elevene og slik stimulere utviklingen av den enkelte elevs evner og anlegg.

Oppsummering

Det er vanskelig å koble skolestørrelse, skoletype, klassestørrelse og kommunal skolestruktur direkte til læringsresultatene i en kommune. Med utgangspunkt i ovenstående faktorer er det Agenda Kaupangs vurdering at en skole må ha en viss størrelse for at disse faktorene skal la seg realisere på en effektiv måte. Med tanke på kvalitetsutvikling er det nødvendig å vurdere sannsynligheten for at foreslått skolestruktur, skolestørrelse og skoletype er med og understøtter de faktorene som er nevnt ovenfor.

Vi vurderer det som sannsynlig at unge lærere ønsker seg til skoler med bred og god kompetanse hvor de profesjonelle utviklingsmulighetene er gode.

Uavhengig av spørsmålet om skolestørrelse er det avgjørende for utvikling av opplæringskvaliteten på den enkelte skole at kommunen satser betydelig på langvarig og systematisk kvalitetsutvikling av skolene.

2.3 Skolen, barnehagen og lokalsamfunnet

Endret skole- og barnehagestruktur betyr vanligvis færre og større skoler og barnehager.

Nedleggelse kan være en ulempe for lokalsamfunnet. Nye og større enheter kan samtidig være en fordel, dersom den nye enheten understøtter samfunnsendringer man ønsker eller uansett vil få.

2.3.1 Skolenedleggelse som ulempe

Det er vanskelig å måle skolens betydning for lokalsamfunnene. Skolene er samlingspunkter for de familiene som har barn på skolen, for foreninger som bruker skolelokalene til sine aktiviteter, og for lokalsamfunnet ellers, blant annet når man skal feire 17. mai.

Hvis skolen legges ned, kan det betyr svekkelse av lokalsamfunnet, i den forstand at elever, foresatte og innbyggere får andre arenaer for samhandling. Barna får venner andre steder, foreldrene treffer foreldre fra andre steder og det kan bli mindre grunnlag for lokale aktiviteter.

Det er forsket lite på de samfunnsmessige konsekvensene av skolenedleggelse (Nordahl). Konklusjonene i forskningen vil vi oppsummere slik:

- ▶ Skolen er en viktig sosial institusjon. Det er en risiko for at samholdet i bygdene svekkes når skolen forsvinner.
- ▶ Det er ikke skolen som holder liv i bygda. Utviklingen i bygder som mister skolen er svært ulik. Bygder med et sterkt foreningsliv og sosiale entreprenører kan klare seg godt uten skole. Lokalt næringsliv er lite påvirket av skolenedleggelse.
- ▶ Skolebytte oppleves ikke som noe problem hos de fleste elever. Et større skolemiljø er en anledning til å få nye venner. Problemene oppstår hvis det blir lang reisevei til den nye skolen.

I vedlegg 4 er forskningen om sosiale konsekvenser av skolenedleggelse gjengitt mer detaljert.

Omtrent de samme momentene kan anføres for barnehager. Vårt inntrykk er at barnehagene har mindre betydning for lokalsamfunnene enn skolene. Barneskolene har større betydning enn ungdomsskolene. Barneskolene er samlingspunkt på 17. mai. Ungdomsskolene dekker ofte flere lokalsamfunn.

2.3.2 Skolenedleggelse som fordel

Endret skole- og barnehagestruktur betyr vanligvis at skoler og barnehager flyttes fra periferi til sentrum i kommunen. Dette må ses som en del av en mer generell sentraliseringsprosess i kommunene.

Det har i mange år pågått en sentralisering av bosetting og næringsvirksomhet i de fleste kommuner. Butikkene i utkanten legges ned. De samles i sentrum. Der bygges det samtidig ut leiligheter og diverse kommunale tjenestetilbud. Utvikling av kommunesenteret oppleves som en strategi for overlevelse i mange kommuner. Kommuner uten et skikkelig sentrum blir et mindre attraktivt sted å bo.

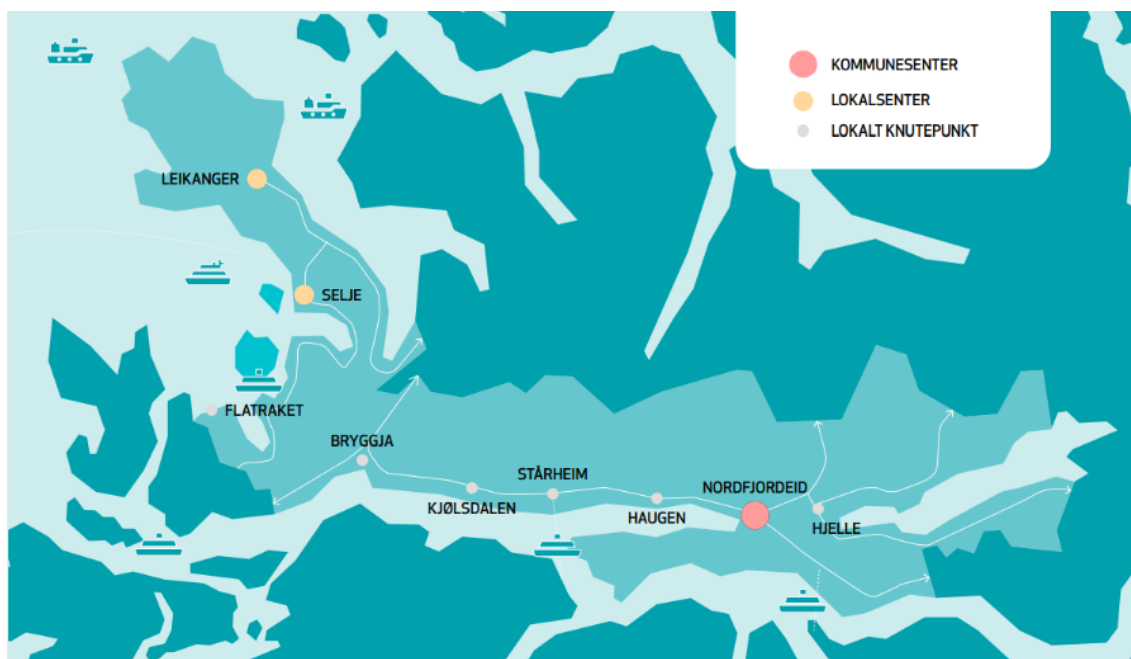
Innenfor pleie og omsorg er sentralisering av tjenestetilbudet en viktig strategi i de fleste kommuner. Eldreboliger, sykehjem og boliger med service legges i sentrum. Lett tilgang til butikker og helsetilbud gir mer selvstendige eldre og enklere drift av den kommunale pleietjenesten.

Sentraliseringen som har skjedd innenfor grunnskolen har stort sett vært for å drive billigere eller tilpasse kapasitet til synkende elevtall. Sentralisering har sjelden vært et mål i seg selv. I noen kommuner er sentralskoler benyttet for å binde kommunen sammen. Hof kommune er et eksempel.

Nasjonale myndigheter ønsker at kommunene sentraliserer boligbyggingen for å redusere investeringer i infrastruktur, redusere miljøbelastninger og øke bruken av kollektivtransport. Dette er argumenter for en mer sentralisert skole- og barnehagestruktur.

Skolestrukturen bør tilpasses det framtidige bosettingsmønsteret i kommunen. Dagens struktur bygger på fortidens bosettingsmønster. Et skolebygg og barnehagebygg har en levetid på minst 40 år. Kommunen bør unngå å investere i skoler og barnehager på steder som folk flytter fra.

Kommuneplanen gir den langsiktige retningen for utviklingen av bosettingsmønsteret i kommunen. Stad kommune vedtok kommuneplanens samfunnsdel 10.9.2020. Denne planen skiller mellom kommunesenter, lokalsenter og lokale knutepunkt. I indre delen av kommunen er det bare ett senter. Det er kommunesenteret Nordfjordeid. I den ytre delen av kommunen er det to lokale sentra: Selje og Leikanger.

Figur 1: Senterstruktur i Stad kommune. Kilde: Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanen sier det slik (side 34):

«Senterstrukturen gir føringer for ei overordna funksjonsinndeling og arealbruk for dei største stadane i Stad. Inndeling av senterstrukturen med kommunesenter, lokalsenter og lokale knutepunkt speglar i kva grad stadane i dag har ein tettleik av arealutnytting, besøksintensive verksemdar og infrastruktur for gåande og syklende. Den høgaste graden av slik tettleik finn vi i kommunesenteret.»

2.4 Strukturutredninger og byggeprosjekter

Vi skiller mellom strukturanalyser og byggeprosjekter. Strukturanalysen munnar ofte ut i byggeprosjekter, men dette er bare en forberedende fase. Formålet med analysen er å sammenligne mange løysningar. Det er ikke rasjonelt å detaljere løysningene på dette stadiet. Bredde er viktigere enn dybde. Analysen i denne rapporten bruker derfor erfaringstall for byggekostnader per kvm. Vi gjør få konkrete vurderingar av eksisterende bygningar. Det foreligger ingen arkitekt-tegningar. Grunnforhold er ikke undersøkt.

På grunnlag av utredningen anbefales noen løysningar. Bør kommunen bygge om eller bygge nytt? Det vil være mange usikre momenter i kostnads-kalkylene. Vi advarer mot å legge utredningen direkte til grunn for å sette i gang planlegging av konkrete byggeprosjekter. Det bør gjøres grundigere tekniske undersøkelser av de viktigste alternativene. Vi anbefaler å følge moderne rutiner for faseindelte byggeprosesser. Staten og kommunene bruker følgende tre faser:

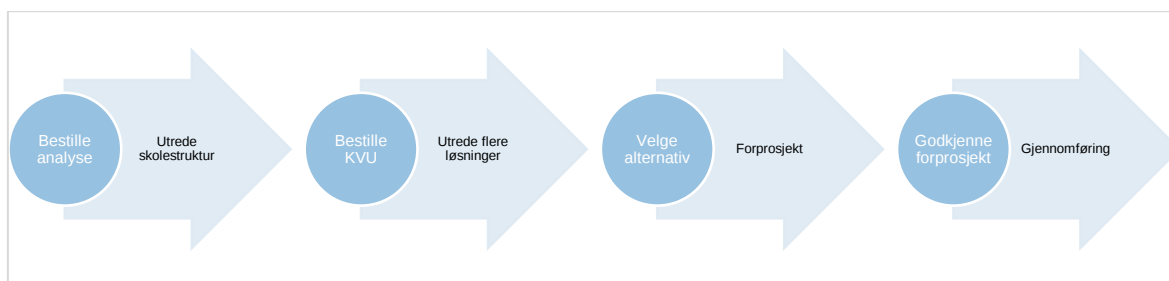
- ▶ **Konseptvalgutredning:** Dette er en utredning av alternative løysningar på et behov. Konkrete løysningar skisseres. Man sammenligner alternative løysningar. På dette stadiet er kostnads-estimer og tidsplaner ikke endelig fastsatt.
- ▶ **Forprosjektet:** Dette er en detaljert utredning av den valgte løysningen. Endelig kostnadsramme og framdriftsplan fastsettes. Denne utredningen er grunnlaget for å sette prosjektet ut på anbud. Hvis/når forprosjektet vedtas, settes byggeprosjektet i gang.
- ▶ **Gjennomføringsfasen:** Nå er terningen kastet. Det utarbeides anbudspapirer og velges leverandører og byggingen gjennomføres. Resultatet rapporteres til politikerne.

Det vil vanligvis være eiendomsavdelingen i kommunen som leder alle tre fasene i byggeprosjektet. Skoleadministrasjonens hovedansvar er å utarbeide bestillingen som starter opp prosessen. Det vil blant annet si hvilke alternativer som skal utredes og funksjonelle krav til byggene.

Vi oppfatter utredningen av skolestruktur som en primært skolefaglig analyse for å komme fram til en god bestilling. Utredningen av struktur skal sikre at de mest interessante alternativene blir tatt med i konseptvalgutredningen.

Figuren under viser de fire fasene i byggeprosessen som vi har beskrevet over. Politikernes rolle er angitt i sirklene i figuren. De tar beslutningene mellom hver fase:

- ▶ Sette i gang utredning av skolestruktur
- ▶ Velge hvilke konsepter som skal utredes
- ▶ Velge løsning og sette i gang forprosjektet
- ▶ Godkjenne forprosjektet og sette i gang byggingen
- ▶ Godkjenne byggregnskapet/sluttrapporten fra prosjektet

Figur 2: Modell for håndtering av skoleutbygging i kommuner

Byggekostnader

Vurdering av tilstand for barnehager og skoler er basert på observasjoner og informasjon fra ansatte i kommunen i forbindelse med befaringer 22.–24. november 2022, samt oversendte dokumenter.

Vurdert tilstand danner videre grunnlag for forutsatte nødvendige tiltak for å få byggene opp til dagens standard (TEK17), og hva det vil medføre av investeringer/byggekostnader. Kostnads-vurdering er basert på erfaringspriser (kvadratmeterpriser) for ulike type bygg, omfang og arealer. Det er beregnet kostnader knyttet til nybygg og ombygging/oppgradering, der eksisterende areal er mottatt fra kommunen og arealbehov iht. dagens standard er hentet fra utformede arealprogram. Investering er vurdert ut ifra følgende kategorier:

- ▶ Nybygg
- ▶ Omfattende oppgradering: Alt (som nybygg) bortsett fra grunnarbeider, bærende konstruksjoner, takkonstruksjon og dekker.
- ▶ Moderat oppgradering: Justering/oppgradering av tekniske installasjoner, alle innvendige overflater og inventar.
- ▶ Lett oppgradering: Alle innvendige overflater og inventar.

Det er benyttet erfaringskostnader fra «Norsk Prisbok» for de ulike elementene/ bygningene, der det er forutsatt normale grunnforhold, materialkvaliteter etc. Oppgitte kostnader tilsvarer «kostnadsramme» (P85) – konto 01–12 iht. «NS3453 Spesifikasjon av kostnader i et byggeprosjekt», og inkluderer byggekostnader, rigg og drift, prosjektering og administrasjon, merverdiavgift, samt et risikopåslag (forventet tillegg og usikkerhetsavsetning). Vurdert prisnivå er per

november 2022. Det er ikke medtatt kostnader knyttet til tomt, midlertidige lokaler, utendørsarbeider, prisstigning (frem til byggestart og under byggeperiode), byggelånsrenter eller løst inventar.

Tomtebehov for skoler og barnehager

Det er gjort en vurdering av tomtebehov ved alternativ null og nye alternativer. Vurdering er basert på veilederen «Uteområder i skoler og barnehager – hvordan sikre kvalitet» fra Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), NMBU rapport, Ås 2020, ISBN: 978-82-575-1659-8. Rapporten er tilgjengelig på internett. Veilederen handler bare om uteområdet for barna, det vil si den delen av tomten som er avsatt til lek og elevaktiviteter. Tomten må i tillegg ha plass til bygget og parkering/trafikkareal.

- ▶ Uteareal: Veilederen sier 30 kvm per elev i grunnskolen i spredtbygde strøk, 18 kvm i tettbygde strøk. For barnehager 25 kvm per barn, det vil si 19 kvm per plass (små barn teller dobbelt). Veilederen aksepterer redusert uteareal i tettbygde strøk.
- ▶ Bygget: Vi må ha plass til byggets grunnflate. Det vil si brutto areal delt på antall etasjer.
- ▶ Trafikkareal: Vi tar bare med parkeringsareal. Vi regner med 1 plass per årsverk i skolen og 1 plass per årsverk i barnehagene. Vi regner 20 kvm per parkeringsplass.

3 Skoler og barnehager i Stad kommune

3.1 Barnehager

Det var 12 barnehager i Stad kommune høsten 2021, 7 kommunale og 5 private. De kommunale barnehagene hadde 483 plasser i bruk (barn 0–2 år teller dobbelt). De private barnehagene hadde 201 plasser i bruk, se tabellen under.

Tabell 2: Barnehager i Stad kommune 15.12.2021. Kilde: BASIL

Nr	Barnehage	Eier	Type	Plasser (3-åring er store)	Årsverk ansatte
8	Fjordly barnehage	Privat	Ordinaer	40	8,1
9	Fossebakken Familiebarnehage	Privat	Familie	8	1,3
10	Kjølsdalen montessoribarnehage SA	Privat	Ordinaer	52	10,4
11	Læringsverkstedet barnehage Avd Eid	Privat	Ordinaer	95	18,7
12	Nøtteliten Familiebarnehage	Privat	Familie	6	1,2
1	Stad kommune Flatraket barnehage	Kommunal	Ordinaer	35	8,8
2	Stad kommune Gjerdane barnehage	Kommunal	Ordinaer	66	17,2
3	Stad kommune Golvsengane barnehage	Kommunal	Ordinaer	187	37,6
4	Stad kommune Haugen barnehage	Kommunal	Ordinaer	17	3,4
5	Stad kommune Leikvang barnehage	Kommunal	Ordinaer	64	11,2
6	Stad kommune Selje barnehage	Kommunal	Ordinaer	79	14,6
7	Stad kommune Stårheim barnehage	Kommunal	Ordinaer	36	7,5
	SUM			684	140
	Sum kommunale			483	100

3.2 Skoler

Det var 10 grunnskoler i drift i Stad kommune høsten 2021, 8 kommunale og to private. De kommunale skolene hadde 1041 elever, de private hadde 82, se tabellen under.

Tabell 3: Elever i grunnskoler i Stad kommune per 1.10.2021. Kilde: GSI

Nr	Skole	Elever		Sum elever
		Elever 1-7.trinn	Elever 8-10.trinn	
	Kommunal	737	344	1081
1	Eid ungdomsskule	0	266	266
2	Flatraket skule	41	0	41
3	Haugen skule	76	0	76
4	Hjelle skule	67	0	67
5	Nordfjordeid skule	333	0	333
6	Selje skule	80	51	131
7	Stadlandet skule	81	27	108
8	Stårheim skule	59	0	59
	Privat	78	4	82
9	Bryggja skule AS	33	0	33
10	Kjølsdalen montessoriskule SA	45	4	49
	Totalsum	815	348	1163

Barnehagene (blå nummer) og skolene (svart nummer) er plassert på kartet under.

Det er lange avstander i kommunen. Det er 111 kilometer fra Holmøyane innerst i Hornindalsvatnet til Ervik på Stadlandet.

Figur 3: Grunnskoler (svart nummer) og barnehager (blått nummer) i Stad kommune høsten 2021. Kilde: BASIL og GSI

4 Utvikling av folketallet

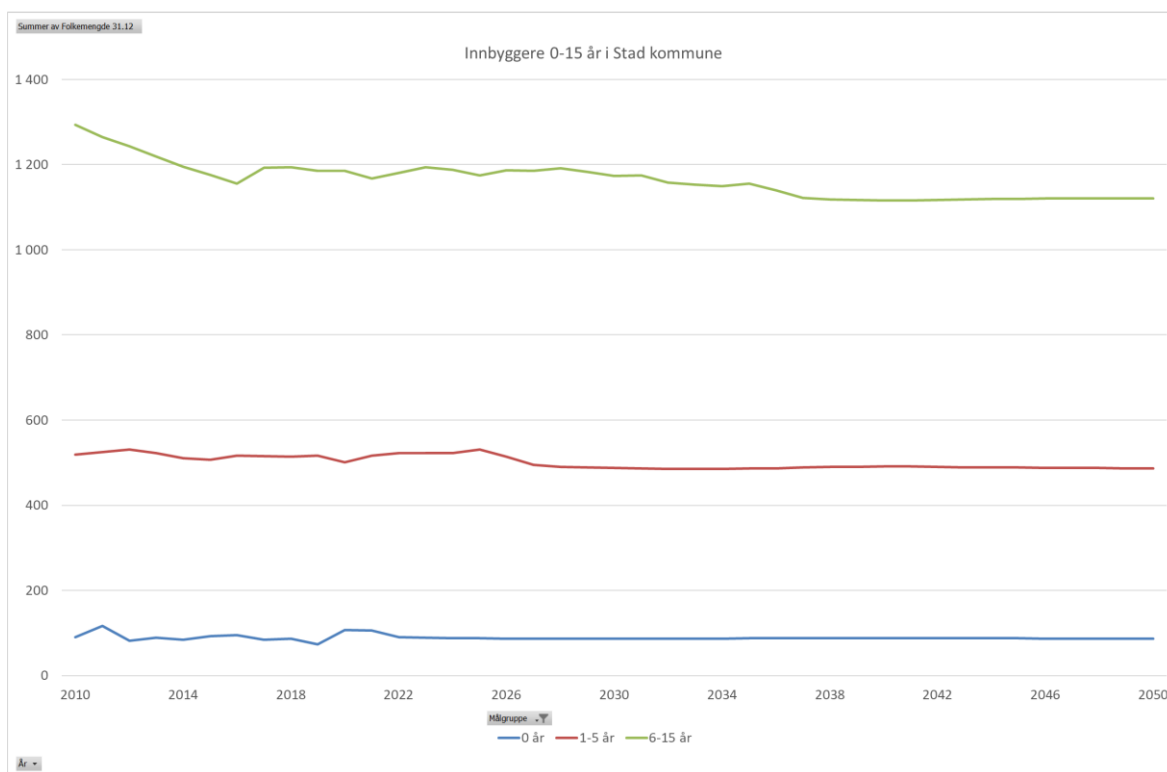
Stad kommune oppsto 1.1.2020 ved sammenslåing av kommunene Selje og Eid. I tillegg ble grunnkretsene Totland, Bryggja og Maurstad fra Vågsøy kommune lagt til Stad.

Per 1.1.2022 var det 1.167 innbyggere 6–15 år folkeregistrert i Stad kommune. I 2015 var det 1.138 innbyggere i skolealder i det samme geografiske området.

Antallet barn i barnehagealder 1–5 år har vært stabilt siden 2010. Det var 519 barn 1–5 år i 2010. I 2021 var det 517 barn i barnehagealder.

Til dette prosjektet er det laget befolkningsframskrivninger på skolekrets nivå ved hjelp av modellen Kompas. Framskrivningen sier at antall innbyggere 1–5 år vil gå ned til 487 i 2050. Antall innbyggere 6–15 år vil gå ned til 1.120.

I 2021 ble det født 107 barn i Stad kommune. Framskrivningen sier at det vil bli født 87 barn per år i kommunen de neste 30 årene. Det er omtrent som nivået før 2021. I 2020 ble det bare født 73 barn i kommunen. Tallene framgår av tabellen under.

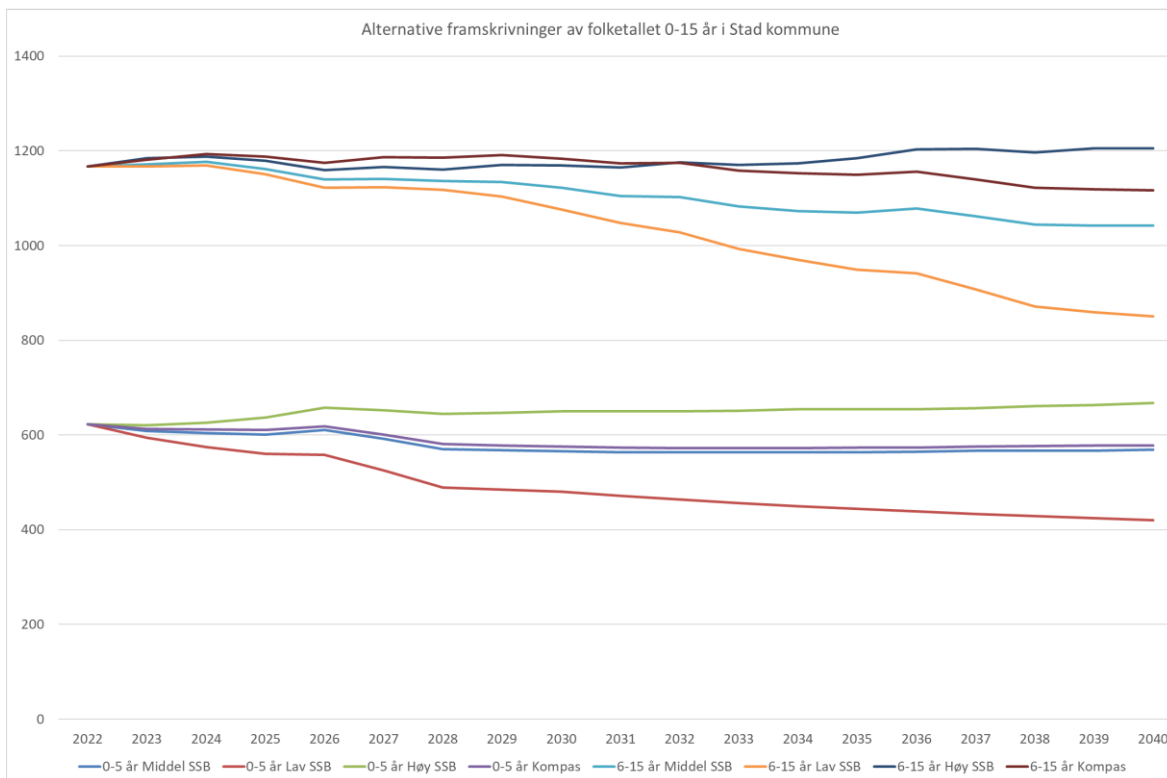

Figur 4: Framskrivning av folketallet 0–15 år i Stad kommune. Kilde: Kompas/trend-alternativet

Befolkningsframskrivninger 20 år fram i tid er svært usikre i yngre aldersgrupper. Antallet i barnehagealder 5 år fram er ikke født ennå. For aldersgruppen 0–15 år bør prognosene oppdateres så ofte som mulig. Prognosene i denne rapporten kom i 2022.

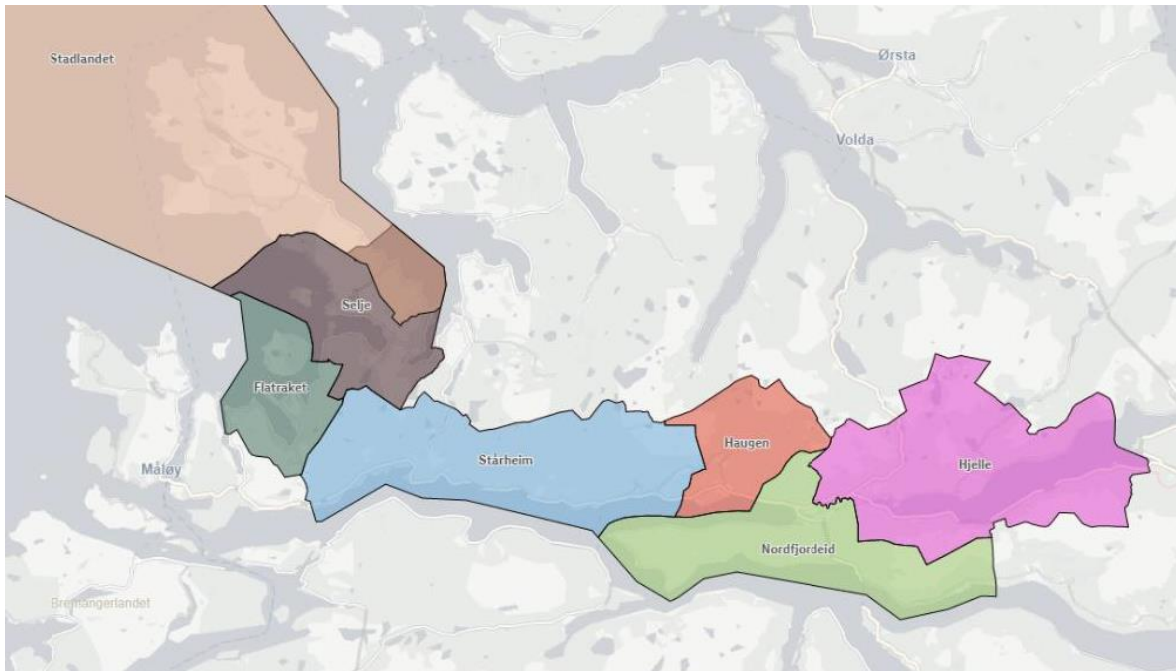
Det er fire dimensjoner i prognosen fra Kompas: fruktbarhet, dødelighet, innvandring og intern flytting. Figuren under sammenligner framskrivningen fra Kompas med framskrivingene levert fra SSB i 2022. Figuren sammenligner Kompas-framskrivningen med middel-alternativet (MMMM), alternativet Lav nasjonal vekst (LLML) og alternativet Høy nasjonal vekst (HMH). For aldersgruppen 6–15 år er avstanden mellom lavt og høyt SSB-alternativ 350 personer i 2040.

For aldersgruppen 0–5 år er avstanden mellom høyt og lavt SSB-alternativ 150 personer i 2040, se figuren under. Prognosen fra Kompas ligger ganske nær middel-alternativet fra SSB.

Figur 5: Alternative befolkningsframskrivninger for aldersgruppen 0–5 år og 6–15 år i Stad kommune. Kilde: SSB 2022 og Kompas 2022

I dette prosjektet er det behov for befolkningsprognoser for hver skolekrets. Det er definert 7 skolekretser for barneskolene i Stad kommune: Hjelle, Nordfjordeid, Haugen, Stårheim, Flatraket, Selje og Stadlandet. Grensene mellom kretsene framgår av figuren under.

Figur 6: Skolekretser i Stad kommune. Kilde: Kommunen/Cowi

Framskrivingene viser at det blir en nedgang på omtrent 100 innbyggere 0–15 år de neste 30 årene. Folketallet i kretsene vil utvikle seg slik:

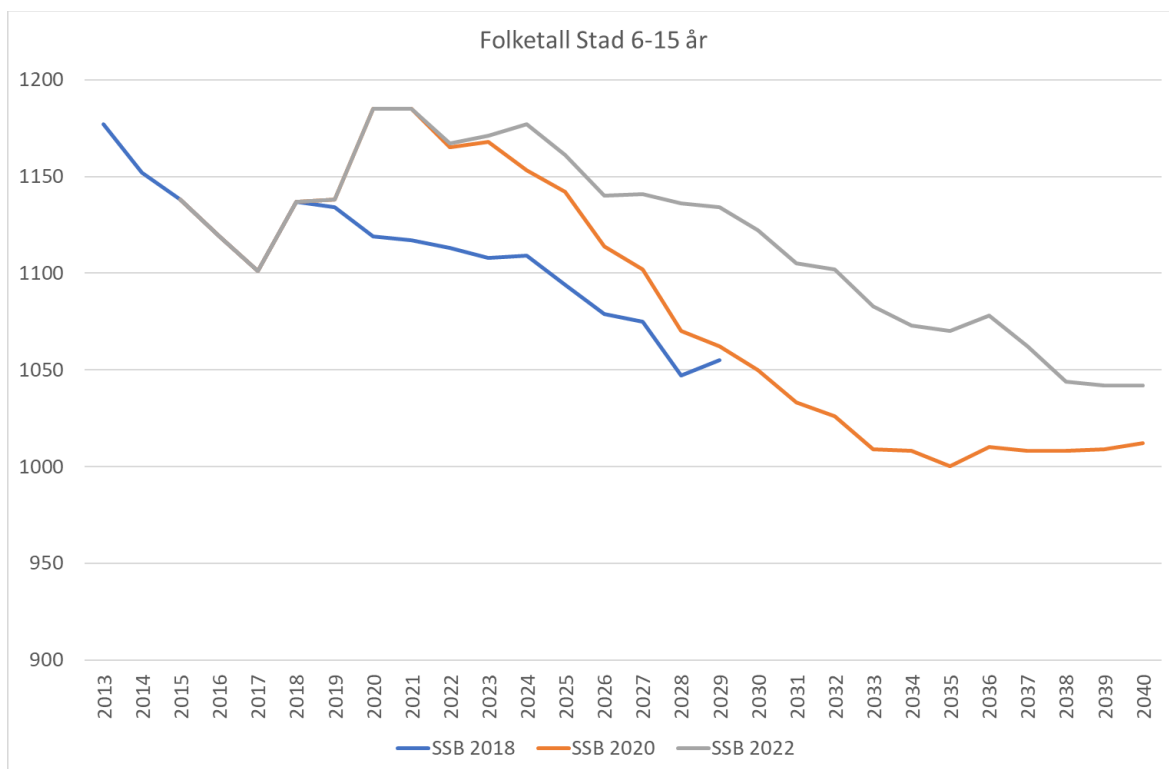
- ▶ Nedgang i Selje, Flatraket, Haugen og Stårheim
- ▶ Stabilt på Stadlandet
- ▶ Vekst på Nordfjordeid

Tall for alle kretsene framgår av tabellen under.

Tabell 4: Innbyggere 0–15 år per skolekrets i Stad kommune. Kilde: Kompas

Summer av Folkemengde 31.12 År <input type="text" value="▼"/>										
Krets	2010	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	
Flatraket	118	113	98	93	90	85	79	76	74	
Haugen	179	161	146	149	129	122	117	115	114	
Hjelle	198	172	186	185	194	197	197	198	200	
Nordfjordeid	652	672	715	688	676	676	669	672	674	
Selje	238	190	176	185	182	176	172	171	171	
Stadlandet	176	165	185	192	181	176	168	168	168	
Stårheim	341	302	287	300	295	298	292	293	294	
Totalsum	1 902	1 775	1 793	1 792	1 748	1 729	1 694	1 695	1 694	

Befolkningsprognoser for innbyggere 0–15 år er ferskvare. Antakelser om fruktbarhet, flytting og innvandring kan endres raskt. Det kommer derfor nye befolkningsprognoser fra SSB hvert annet år, neste gang i 2024. Behovsanalyser bør derfor oppdateres så ofte som mulig, helst annenhvert år. Figuren under viser hvordan middelprognosen fra SSB for innbyggere 6–15 år i Stad kommune har endret seg fra 2018 til 2022.

Figur 7: Innbyggere 6–15 år i Stad kommune. Prognose MMMM fra SSB 2018–2022

5 Dagens struktur i grunnskolen

Vi ser på kostnadsnivået i dag og hvilket kostnadsnivå kommunen får i framtiden med dagens skolestruktur.

Stad driver en effektiv grunnskole. Det er god kvalitet og lave kostnader, sammenlignet med landsgjennomsnittet og kommunegruppe 2. Stad har små skoler. Det driver opp kostnadene. Kommunen har lavere utgifter til undervisning enn forventet, med den skolestrukturen som er valgt.

5.1 Kostnader, kvalitet og effektivitet

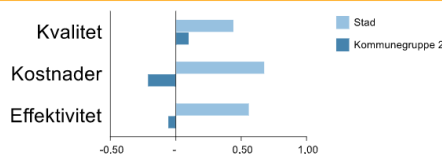
Både kostnader og kvalitet i kommunale tjenester er viktig. Vi ønsker effektive kommunale tjenester. Effektivitet er nytteverdi delt på kostnad. Vi har sammenlignet Stad med andre kommuner ved hjelp av Kommuneindeksen fra Agenda Kaupang med data for 2021.

Stad har en effektiv grunnskole. Kvaliteten i tjenesten god og kostnadene er lave. Datagrunnlaget framgår av figuren under.

- **Kvalitet:** Kvaliteten i grunnskolen er sammenlignet ved hjelp av 15 indikatorer for læringsutbytte, trivsel for elevene og kompetanse hos lærerne. Stad får bedre karakter enn landsgjennomsnittet og kommunegruppe 2. Stad skårer spesielt godt på trivsel, nasjonale prøver og skolebidrag i småskolen. Skolebidraget er også godt på ungdomsskolen. Det er god gjennomføring i videregående skole.
- **Kostnader:** Grunnskolen består av deltjenestene (KOSTRA-funksjonene) Grunnskole (undervisning), VO, SFO, skolelokaler og skoleskyss. Vi sammenligner behovskorrigerede netto driftsutgifter inkludert utgifter/trekk til 82 elever i private skoler. Utgiftene er lavere enn landsgjennomsnittet og mye lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 2. Utgiftene er lave til både undervisning og lokaler, sammenlignet med kommunegruppe 2.
- **Effektivitet:** Effektivitet defineres som gjennomsnittet av karakterene for kostnader og kvalitet. Stad skårer markert bedre enn landsgjennomsnittet og kommunegruppe 2.

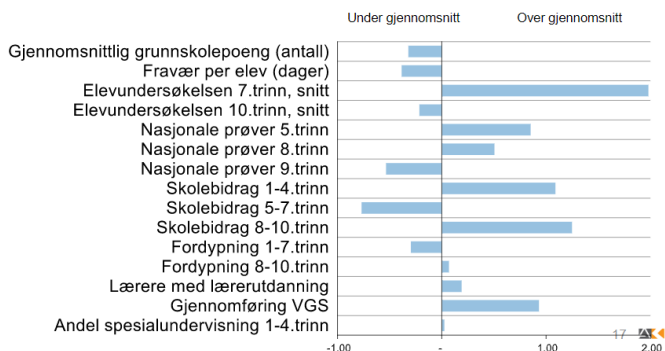
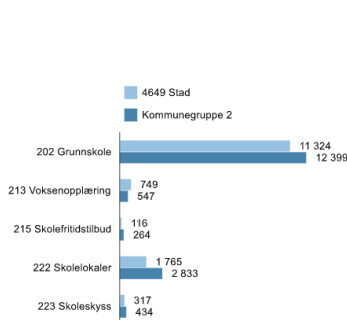
Grunnskolen

Kvalitet: bedre enn gjennomsnittet
Kvalitet: bedre enn gruppen
Kostnader: bedre enn gjennomsnittet
Kostnader: bedre enn gruppen
Effektivitet: bedre enn gjennomsnittet
Effektivitet: bedre enn gruppen

Kostnader per Kostrafunksjon

Kvalitet, indeks per indikator

Figur 8: Kostnader, kvalitet og effektivitet i grunnskolen i Stad kommune 2021. Kilde: Kommuneindeksen 2022

Vi har også sammenlignet kvalitet og kostnader med noen middels store, spredtbygde kommuner (Sogndal, Hole, Sveio, Gran, Aurskog-Høland og Time). Stad kommer godt ut, sammenlignet med disse kommunene. Det er bare Time og Sveio som har høyere indeks for effektivitet i grunnskolen, se tabellen under. Alle kommunene har god kvalitet (bedre enn landsgjennomsnittet).

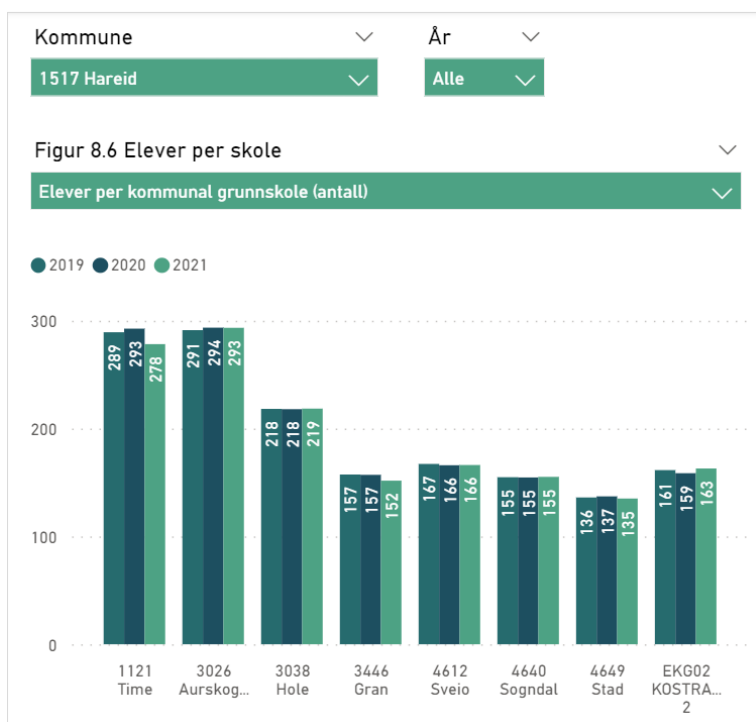
Tabell 5: Indeks for kostnad, kvalitet og effektivitet. Kilde: Kommuneindeksen 2022

	Grunnskole		
	Kvalitet	Kostnad	Effektivitet
Stad	0,44	0,68	0,56
Sveio	0,39	1,20	0,80
Sogndal	0,28	0,58	0,43
Gran	0,36	0,60	0,48
Hole	0,65	0,38	0,52
Aurskog-Høland	0,13	0,99	0,56
Time	0,14	1,24	0,69
Kommunegruppe 2	0,10	- 0,21	- 0,06

5.2 Kostnadsnivå og skolestruktur

Vi har sett litt nærmere på kostnadene for å finne ut hvordan skolestrukturen påvirker kostnadene i Stad. Skolestrukturen er den viktigste kostnadsdriveren i grunnskolen. Små skoler gir dyre elever.

Det er små skoler i Stad. Gjennomsnittet er 135 elever per kommunal skole. Det er 28 færre enn gjennomsnittet i kommunegruppe 2. Gran, Sveio og Sogndal har også små skoler. Time og Aurskog-Høland har dobbelt så store skoler som Stad.

Figur 9: Elever per kommunal skole i gjennomsnitt. Kilde: KOSTRA

Netto utgift til undervisning (funksjon 202 grunnskole) var 120,9 millioner kroner i 2021. De behovskorrigerede utgiftene er omtrent 9 millioner kroner lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Netto utgift uten arbeidsgiveravgift var omtrent 101.000 kroner per elev. Det er omtrent på nivå med Sogndal, men 12.000 kroner mer enn Time, som har dobbelt så store skoler.

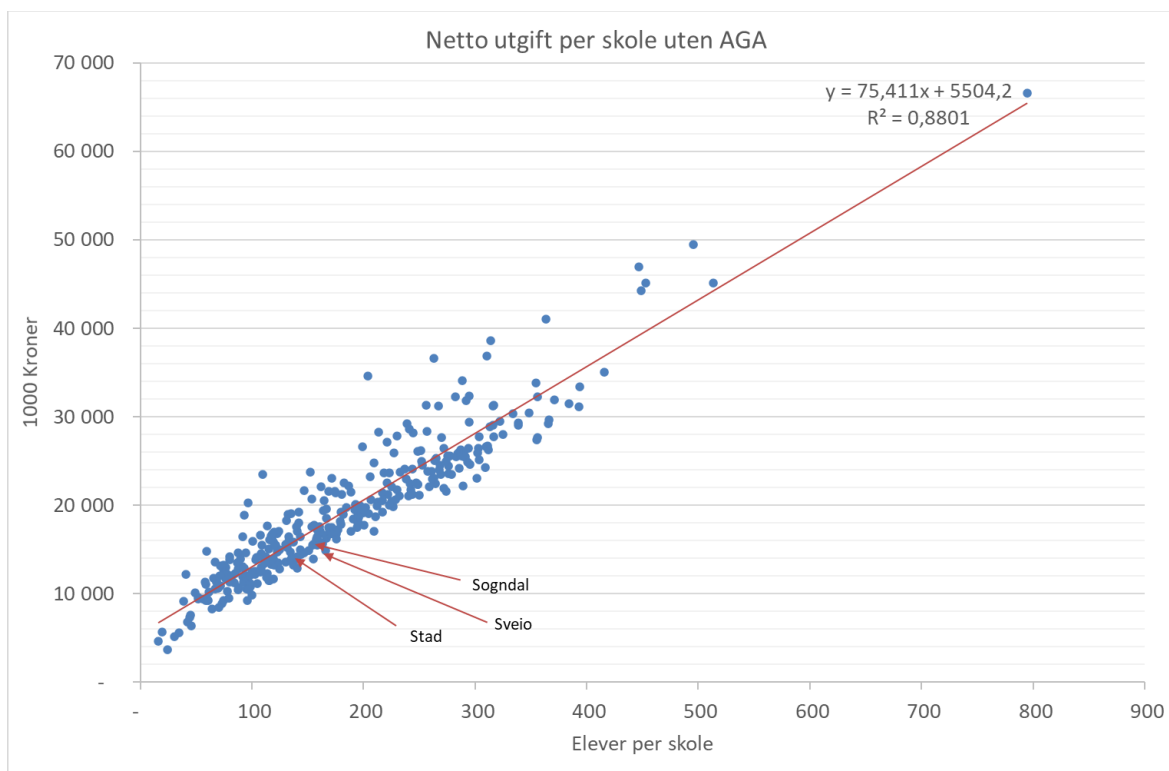
Tabell 6: Utgift per elev funksjon 202 grunnskole i 2021 ekskl. AGA. Kilde: KOSTRA

Kommune	Elever per skole	Netto per elev uten AGA
3026 Aurskog-Høland	294	84 799
3038 Hole	218	108 292
3446 Gran	155	89 999
1121 Time	262	87 727
4612 Sveio	166	89 493
4640 Sogndal	155	100 742
4649 Stad	136	100 876

Netto utgift var 13,7 millioner kroner per skole. Det er omtrent 2 millioner kroner mindre enn forventet med så små skoler, se figuren under. Figuren under viser utgift per skole etter skolestørrelse i alle norske kommuner 2021.

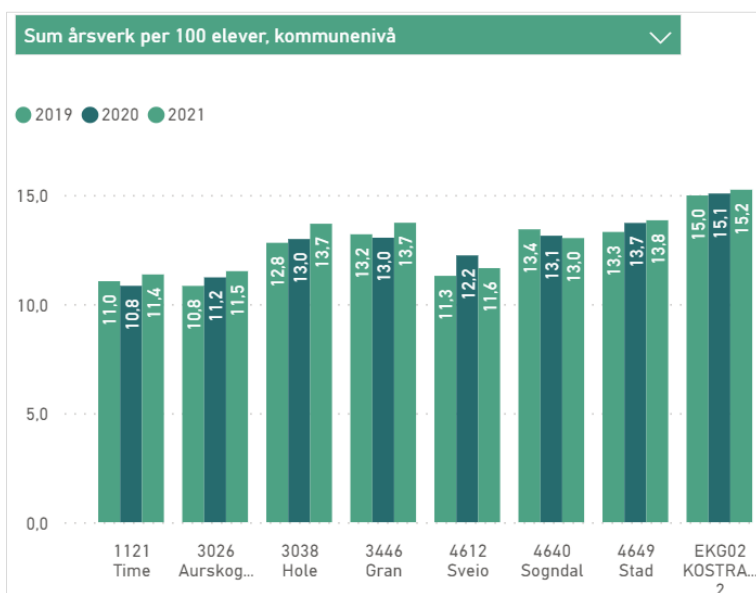
Figuren viser at utgiftene er lavere enn forventet i Gran, Sveio og Sogndal også. Utgiftene per skole med rundt 140 elever varierer mellom 12 og 19 millioner kroner. Utgiftsnivået varierer med inntektsnivået i kommunene. Kostnaden ved en grunnskole i Norge anslås til 5,5 millioner kroner + 75.000 kroner per elev, inkludert fellesutgifter.

NB: Dette er en overfladisk sammenligning. Fellesutgiftene i skoleadministrasjonen er også med i dette regnskapet (PPT, gjesteelever og diverse fellesutgifter).

Figur 10: Skolestørrelse og netto utgift per skole i norske kommuner 2021. Kilde: KOSTRA

Enhetskostnadene per skole kan også sammenlignes ved hjelp av data om årsverk fra GSI. Stad brukte 13,8 årsverk per 100 elever høsten 2021. Det er betydelig lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 2. Tallet inkluderer lærere, ledere, assistenter/miljøarbeidere og skolesekretærer. Vi ser at Sogndal og Sveio hadde lavere bemanning enn Stad, med omtrent samme skolestørrelse.

Figur 11: Årsverk per 100 elever. Kilde: GSI

Bemanningen i Stad forrige skoleår kan sammenlignes med forventet verdi for skoler med varierende størrelse. Stad hadde 150 årsverk og 1081 elever ved de 8 kommunale skolene. Det er 3,8 årsverk mindre enn forventet.

Tabell 7: Faktisk og forventet antall årsverk per 100 elever. Kilde: GSI og Agenda Kaupang

Årsverk per 100 elever													
Enhet	Enhet	Skoletype	Elever	Sum årsverk	Ledelse	Ordinær undervisning	Nedsatt leseplikt	Spesialundervisning	Merkantil, annet	Assisterter	Sum årsverk	Forventet antall årsverk	Faktiske årsverk minus forventet
Stad	Kommune		1 081	149,6	1,0	9,0	0,8	1,8	0,2	1,0	13,8	153,4	- 3,8
Eid ungdomsskule	Skole	Ungdomsskole	266	38,1	0,7	9,0	1,2	2,5	0,4	0,5	14,3	35	2,8
Flatraket skule	Skole	Barneskole	41	7,8	1,5	11,1	0,5	1,8	-	4,3	19,0	8	0,5
Haugen skule	Skole	Barneskole	76	8,6	0,9	9,5	0,9	-	-	0,0	11,3	12	3,2
Hjelle skule	Skole	Barneskole	67	12,3	1,0	12,6	0,8	2,7	-	1,1	18,4	11	1,4
Nordfjordeid skule	Skole	Barneskole	333	36,3	0,9	6,9	0,6	1,9	0,2	0,4	10,9	38	1,2
Selje skule	Skole	Kombinert	131	21,6	1,1	10,7	0,4	2,1	0,2	2,0	16,5	21	0,7
Stadlandet skule	Skole	Kombinert	108	17,4	1,4	10,1	1,1	0,9	-	2,7	16,1	19	1,2
Stårheim skule	Skole	Barneskole	59	7,4	1,2	9,2	1,0	0,5	-	0,6	12,5	10	2,7

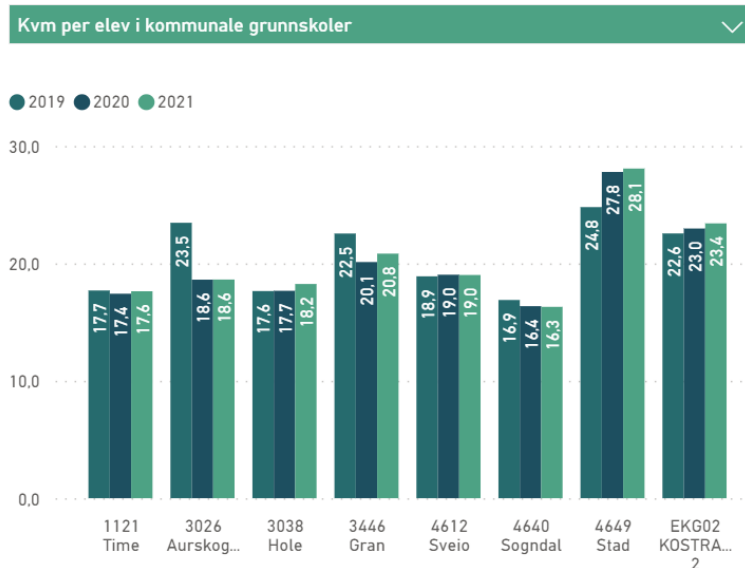
Konklusjonene må tas med en god klype salt på skolenivå. Modellen er en gjennomsnittsbetraktning. Behovet for spesialundervisning per elev er ikke det samme i alle skoler. I små skoler kan behovet variere mye fra gjennomsnittet. På kommunenivå er det mer riktig å forutsette et gjennomsnittlig behov for spesialundervisning per elev.

Vi ser at avviket fra forventet verdi er lavere på skolenivå enn på kommunenivå. Det er vanskelig å sammenligne ressursbruk innenfor fellesutgiftene i hver kommune. Utgiftene blir ikke rapportert til staten.

5.3 Skolebyggene og skoleskyssen

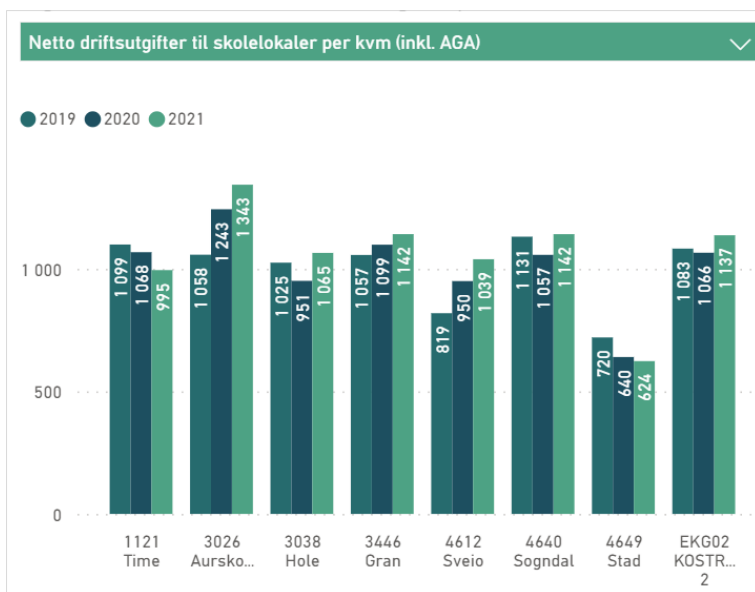
Vi har sett i figur 6 at utgiftene til skolelokaler var svært lave i Stad i 2021, omtrent 1.000 kroner per innbygger lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 2. Forskjellen utgjør 11 millioner kroner. Årsaken kan være lite areal per elev eller lave driftsutgifter per kvm bygg.

Årsaken er ikke små skolebygg. Stad har rapportert 28 kvm per elev. Det er 5 kvm mer enn gjennomsnittet i kommunegruppen og 12 kvm mer enn Sogndal, se figuren under.

Figur 12: Areal per elev i grunnskolen. Kilde: KOSTRA

Årsaken til billige lokaler er lave driftsutgifter per kvm skolebygg. Stad har rapportert 624 kroner per kvm skolebygg til FDV og avskrivninger. Det er 600 kroner mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppen og minst av sammenligningskommunene, se figuren under.

Figur 13: Netto driftsutgifter til skolelokaler per kvm. Kilde: KOSTRA

Skoleskyssen er også rimelig i Stad. Kommunen brukte 317 kroner per innbygger, behovskorrigert. Det er 120 kroner mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppe 2, se figur 2. Årsaken til lave kostnader er få elever med rett til skyss (33 % mot 37 % i kommunegruppen) og lave utgifter per skyssset elev (8.600 kroner mot 10.600 i kommunegruppen).

5.4 Etterspørsel etter elevplasser i kommunale grunnskoler

Etterspørselen etter elevplasser i den kommunale grunnskolen er antall innbyggere 6–15 år minus elever i private skoler. Antall innbyggere 6–15 år går ned fra 1185 i 2020 til 1120 i 2050. Hele nedgangen gjelder barneskolen. Antall innbyggere 13–15 år blir tilnærmet som i dag, se figuren under.

Tabell 8: Innbyggere 6–15 år i Stad kommune. Kilde: Kompas

Summer av Folkemengde 31.12 År		2010	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Krets										
13-15 år		430	362	352	364	365	380	345	344	347
Flatraket		22	27	12	14	17	18	16	15	14
Haugen		36	33	26	34	30	27	25	24	24
Hjelle		36	33	49	34	39	40	38	39	39
Nordfjordeid		135	137	143	151	147	150	139	140	141
Selje		67	44	31	36	39	39	36	36	36
Stadlandet		56	30	32	31	35	40	33	32	33
Stårheim		78	58	59	64	59	66	58	59	59
6-12 år		863	814	833	810	809	775	771	775	773
Flatraket		65	53	50	46	44	39	37	36	35
Haugen		78	70	78	72	61	56	55	55	54
Hjelle		91	90	75	83	86	86	87	88	89
Nordfjordeid		289	300	331	304	307	301	302	305	305
Selje		116	90	80	89	86	81	80	80	79
Stadlandet		75	75	83	90	89	80	78	78	78
Stårheim		149	136	136	126	137	132	132	133	133
Totalsum		1 293	1 176	1 185	1 174	1 174	1 156	1 116	1 119	1 120

Selje og Stadlandet er 1–10-skoler. Flatraket leverer elever til Selje ungdomsskole. De andre barneskolene leverer elever til Eid ungdomsskole. Tabellen under viser hvordan innbyggerne 6–15 år sokner til ulike kommunale skoler.

Tabell 9: Framskrevet målgruppe for grunnskolene i Stad. Kilde: Kompas

Innbyggere 6-15 år i Stad kommune etter skoletilhørighet									
	2010	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Flatraket	65	53	50	46	44	39	37	36	35
Haugen	78	70	78	72	61	56	55	55	54
Hjelle	91	90	75	83	86	86	87	88	89
Nordfjardeid	289	300	331	304	307	301	302	305	305
Selje	205	161	123	139	142	138	131	130	130
Stadlandet	131	105	115	121	123	120	111	111	111
Stårheim	149	136	136	126	137	132	132	133	133
Eid	285	261	277	283	275	283	261	261	264
Stad	1 293	1 176	1 185	1 174	1 174	1 156	1 116	1 119	1 120

Dagens kommunale skoler mottar ikke så mange elever som tabellen over viser.

Det er lagt ned to kommunale skoler de siste 10 årene, Ytre Stad/Ervik i 2013 (Stadlandet skolekrets) og Bryggja/Vågsøy kommune i 2017 (Stårheim skolekrets). Disse skolene er ikke tatt med på listen.

Det er to private skoler i Stad (Bryggja og Kjølisdalen) med til sammen 95 elever skoleåret 2022–23. Vi forutsetter at disse skolene mottar elever fra skolekretsen Stårheim. Vi forutsetter at antallet elever i private skoler ikke endres de neste 18 år.

Den kommunale skolen tar dermed hele nedgangen i forventet elevtall. Målgruppen for den kommunale grunnskolen forventes å synke fra 1.086 i 2022 til 1.021 i 2040, se tabellen under. Alle skolene får færre elever, bortsett fra Hjelle.

Tabell 10: Framskrivning av elevtallet i de kommunale grunnskolene i Stad kommune til 2040

Innbyggere i målgruppen for kommunale skoler												
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2035	2040	
Flatraket	43	46	44	46	46	44	46	44	44	39	37	
Haugen	85	75	75	72	65	66	65	60	61	56	55	
Hjelle	72	78	81	83	82	86	90	90	86	86	87	
Nordfjardeid	317	319	315	304	311	313	310	310	307	301	302	
Selje	138	138	136	139	144	141	143	145	142	138	131	
Stadlandet	116	118	125	121	128	129	130	129	123	120	111	
Stårheim	42	42	33	31	36	41	42	41	42	37	37	
Eid	272	283	284	283	279	270	271	271	275	283	261	
Stad	1 086	1 099	1 093	1 079	1 092	1 091	1 097	1 089	1 079	1 061	1 021	

5.5 Framtidige skolekostnader med dagens struktur

I dette kapitlet vil vi beskrive hva som kreves for å beholde dagens skolestruktur på lang sikt. Det vil si barneskolene Hjelle, Nordfjardeid, Haugen, Stårheim og Flatraket, de kombinerte skolene Selje og Stadlandet og Eid ungdomsskole. Vi går gjennom hvert skolebygg. Vi beskriver lokalisering, kapasitet, tilstand og tiltak for å få et moderne skolebygg med tilstrekkelig kapasitet.

Moderne standard og funksjonalitet i eldre skolebygg

Eldre skolebygg er som regel bygget som klasseromsskoler med begrensede muligheter for organisatorisk differensiering av elevene. Med dagens krav til mer behovstilpasset og differensiert opplæring, vil det i et moderne skoleanlegg bygges klasserom i kombinasjon med ulike typer arealer for ulike gruppestørrelser. Disse arealene må ligge i umiddelbar nærhet til klasserommene slik at klasselæreren kan ha løpende tilsyn med alle elevene, også når de arbeider i mindre grupper. Årsaken til dette er at vi vet at hvis elevgrupper må jobbe utenfor rekkevidde av lærerens løpende "blikk", så synker effektiviteten i læringen.

Et annet trekk ved eldre skolebygg er at fagrommene ikke er oppdatert i henhold til nye læreplaner.

- ▶ Den sløydepregede formingen har hatt god status, det finnes som regel en sløydsal med arbeidsbenker og ellers utstyrt i tråd med kravene i eldre læreplaner.
- ▶ De andre disiplinene i kunst- og håndverksfaget er ikke i samme grad blitt tilgodesett med rom med ferdig montert utstyr, klart til bruk. Symaskiner etc. er ofte, særlig på mindre skoler, “stuet” til side og deler rom med andre aktiviteter.
- ▶ Husstell eller Mat og helse som faget heter i dag, har ofte ikke spesielt inspirerende kår. Faget har få undervisningstimer i barneskolen og det er naturlig at man har forsøkt å organisere selve skolekjøkkenet i sambruk med andre fag og aktiviteter. Resultatet er at skolekjøkkenet ofte ikke framstår som et inspirerende matverksted i tråd med kompetansemålene i den nye fagplanen.
- ▶ Musikkfaget er det ofte vanskelig å finne igjen i byggene. Opprinnelig så var nok dette primært et sangfag og trengte derfor ikke egne arealer. I dagens læreplan stilles det krav til mye mer musisering, aktivitet og “produksjon” av musiske uttrykk. Dette krever tilrettelagte arealer.

Tilpasning av arealer for elever med særskilte behov: I utgangspunktet har ingen av skolebyggene arealer som er tilpasset elever med særskilte behov, samtidig som flere av skolene har elever med behov som krever bedre funksjonell tilrettelegging. I alle våre forslag til arealprogram så har vi lagt inn et areal for utforming og tilpasning til særskilte elevbehov.

Ellers bærer de eldre skolebyggene preg av at det er gjort nødvendige endringer og påbygginger underveis. Dette har ofte ført til at internkommunikasjonen, det å komme seg til og fra ulike områder, er blitt mer tungvint.

Agenda Kaupang har gjort en enkel funksjonskartlegging basert på befarings, samtale med skolens ledelse og tilgjengelige plantegninger. Den viktigste hensikten med denne kartleggingen er å skaffe grunnlag for å vurdere om skolen har de funksjonsarealene en bør ha ut fra dagens krav i læreplan og aktuelle forskrifter. Vi viser også til forskrift for miljørettet helsevern og arbeidsplassforskriften. Vi går ikke i detalj i vår beskrivelse, men gir en kort oversikt over funksjonsområder som er mangelfulle ved det enkelte skolebygg.

5.5.1 Eid ungdomsskule

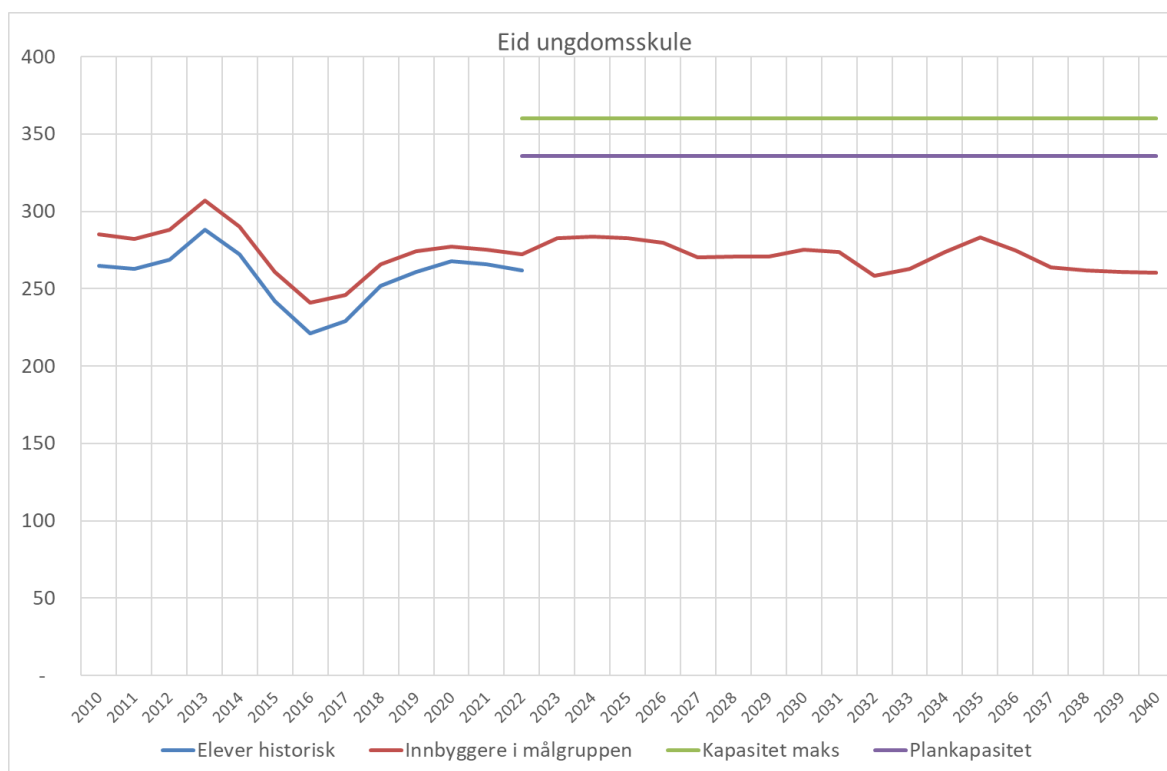

Figur 14: Eid ungdomsskule. Kilde: Kommunen

Kapasitet

Eid ungdomsskule ligger sentralt på Nordfjordeid. Skolen dekker behovet for ungdomsskule i indre del av kommunen (til og med Stårheim krets). Kulturskolen disponerer 300 kvm i bygget. Utredningen omfatter ikke kulturskoledelen.

Eid ungdomsskule har 262 elever høsten 2022. Elevtallet ser ut til å ligge rundt 260 de neste 20 årene, se figuren under. I dag drives skolen med 4 klasser på hvert trinn, det vil si 12 klasser. En ungdomsskule med 12 klasser har en maksimal kapasitet på 360 elever og en plankapasitet på 336 elever. Skolen bør ha så stor kapasitet for å dekke behovet framover med en rimelig risikomargin. En skole med 3 klasser på hvert trinn vil bli for trang.

Figur 15: Kapasitet og elever ved Eid ungdomsskule

Tomten er på 16,3 mål. Det er tilstrekkelig for en skole med 360 elever (uten gymsal). En slik skole krever en tomt på 15,6 mål, se tabellen under.

Tabell 11: Tomtebehov for Eid ungdomsskule.

Ungdomsskoler	Klasser	12	
	Elever	360	
Tomt	Bygg BYA, en etasje	4 042	BYA=BTA med en etasje
	Skoleplass	10 800	30 kvm per elev
	Trafikkareal	720	En plass per årsverk/10 elever
	Sum tomt	15 562	

Funksjonell og teknisk tilstand

Bygget er oppført i 1975 og senere utvidet i 2002. Eksisterende bygg ble ikke oppgradert i forbindelse med utvidelse. I ettertid er det kun gjort mindre oppgraderinger/vedlikehold stedvis. Skolen består av to etasjer. Bygget er oppført med prefabrikkert betong, flatt tak med takpapp/folie og fasade med ubehandlet betong, tegl, platekledning og trekledning.

Bygget fremstår generelt å være i lite tilfredsstillende teknisk stand. Overflater og tekniske installasjoner bærer i stor grad preg av å ha overgått sin levetid. Inneklima oppleves dårlig, antagelig pga. underdimensjonert ventilasjonsanlegg. Takteking har overgått sin levetid og går i oppløsning flere steder. Bygget har også utfordringer med atriumløsning med tanke på lys og varme, i tillegg til å være utsatt for fukt/lekkasjer. Bygget er antagelig lite isolert og har en del vinduer som ikke er skiftet på mange år.

Skolen er trolig bygget for 9 klasser/tre klasser per trinn. I dag er elevene organisert i 11 klasser.

I forhold til moderne standard tilfredsstilles ikke kravene til et funksjonelt og moderne skolebygg. Dagens anlegg har vesentlige mangler innenfor følgende funksjonsområder:

- ▶ Planløsning: Planløsningen handler om de ulike elevarealenes relasjon til hverandre, om de er lokalisert og bundet sammen for effektiv pedagogisk drift. I et moderne ungdomsskolebygg er det vanlig å organisere bygget i hjemmeområder for det enkelte trinn med klasserom, grupperom, fellesarealer, garderober og toaletter for bruk på trinnet. En slik organisering kan gi bedre muligheter for differensiering, tilpasning og sambruk og for utvikling av elevmiljøet på det enkelte trinn.
- ▶ Mangler klasserom/grupperom. Skolen drives i dag som ungdomsskole med 4 klasser per trinn/12 klasser. Fagrom er konvertert til klasserom.
- ▶ Elevgarderober og elevtoaletter.
- ▶ Arealer for undervisning i fagene Kunst & håndverk, Naturfag, Musikk, Kroppsøving, Bibliotek/mediatek.
- ▶ Lærerearbeidsplasser tilfredsstiller ikke dagens krav om 6 kvm per lærerstilling.

Tiltak for å modernisere bygget

Eid skole dimensjoneres for 12 klasser/360 elever. Skolen har ikke egen gymsal. Det gir et arealprogram på 4.098 kvm BTA, se vedlegg 2. For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å gjøre omfattende oppgraderinger, med omfang tilsvarende som nybygg bortsett fra grunnarbeider, bærende konstruksjoner, takkonstruksjon og dekker. Imidlertid vurderes riving av eksisterende og nybygg mer hensiktsmessig, da dette estimeres til en lavere kostnad. Dette fordi vurdert arealbehov er vesentlig lavere enn eksisterende areal. Redusert arealomfang veier dermed opp for noe høyere kvadratmeterkostnad.

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter riving av 5.434 kvm med en kostnad lik kroner 1.000 per kvm (BTA) og nybygg av 4.098 kvm med en kostnad lik kroner 45.000 per kvm.

Tabell 12: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Eid ungdomsskule (inkl. mva.)

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg				Sum
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Sum estimert kostnad
Eid ungdomsskule	4 098	45 000	184 392 000	5 434	Riving	1 000	5 434 000	189 826 000

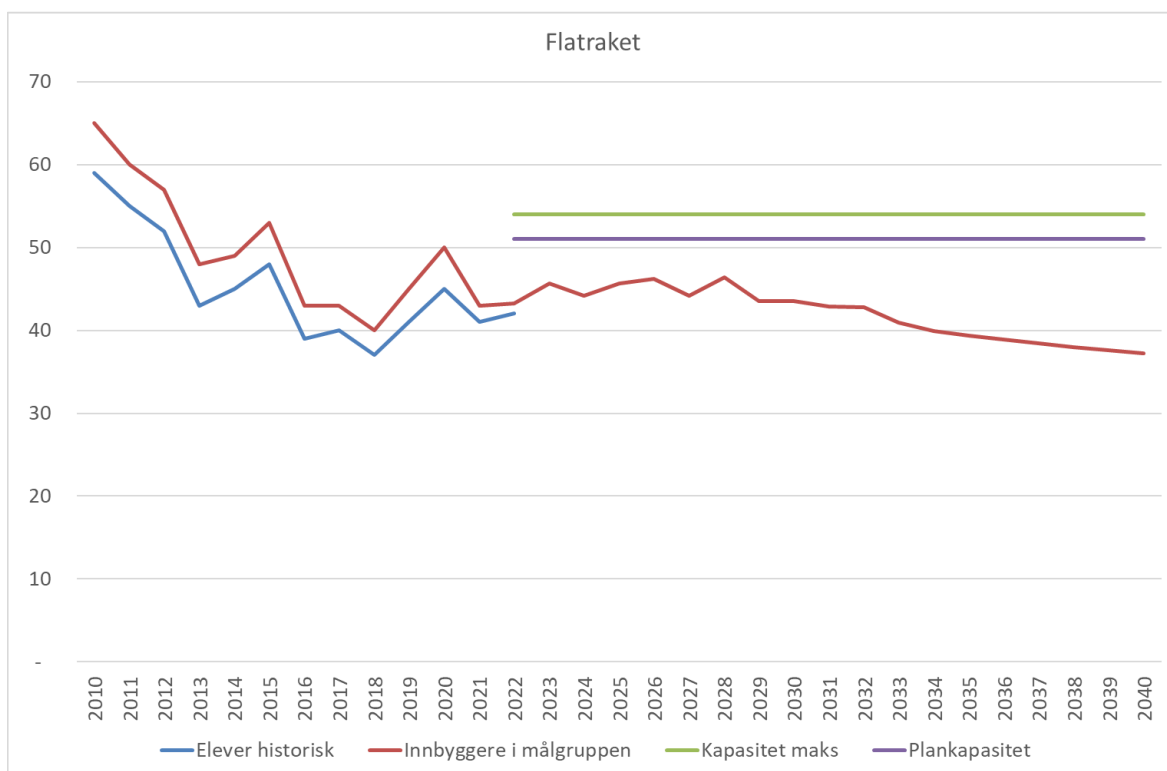
5.5.2 Flatraket skule

Figur 16: Flatraket skule. Kilde: Kommunen

Kapasitet

Flatraket er en fådelt barneskole med 42 elever skoleåret 2022–23. Elevtallet ser ut til å ligge mellom 35 og 45 de neste 20 årene, se figuren under. I dag drives skolen med 3 klasser. Dette er en realistisk størrelse for planperioden. Skolen bør ha kapasitet til 3 små klasser (54 elever) for å dekke behovet framover med en rimelig risikomargin.

Figur 17: Kapasitet og elevtall ved Flatraket skule

Tomten er på 4,7 mål. Det er tilstrekkelig for en barneskole med 54 elever. En slik skole trenger omtrent 3,6 mål, se tabellen under.

Tabell 13: Tomtebehov for Flatraket skule

Barneskoler	Klasser	3	
	Elever	54	
Tomt	Bygg BYA, en etasje	1 885	BYA=BTA med en etasje
	Skoleplass	1 620	30 kvm per elev
	Trafikkareal	108	En plass per årsverk/10 elever
	Sum tomt	3 613	

Funksjonell og teknisk tilstand

Bygget er oppført i 1959 og senere utvidet i 1976 og 1996. Det ble installert nytt ventilasjonsanlegg i 2019 som dekker alle arealer unntatt SFO (1997). Lærergarderobes er nylig lett oppgradert i tillegg til utendørsarealer. Skolen består av to etasjer. Bygget er oppført med betong og tre, saltak med takstein og fasade med trekledning.

Bygget fremstår generelt å være i lite tilfredsstillende teknisk stand. Overflater og tekniske installasjoner bærer i stor grad preg av å ha overgått sin levetid. En del av bygningsdelene virker å være fra byggeår. Bygget er lite isolert og har en del vinduer som ikke er skiftet på nærmere 40 år. Ytterveggskledning har antagelig også overgått sin levetid. Bygget mangler brannsentral, har dårlig undertak i gymsal og en del innervegger er ikke tilfredsstillende lydisolert. Det er en del nivåforskjeller i bygget og det er lite tilpasset universell utforming.

Agenda Kaupang vurderer skolen som en tredelt barneskole med makstall på 54 elever, se vårt arealprogram.

Skolebygget tilfredsstillende ikke kravene til et funksjonelt og moderne skolebygg. Dagens anlegg har vesentlige mangler innenfor følgende funksjonsområder:

- ▶ Planløsning: Planløsningen handler om de ulike elevarealenes relasjon til hverandre, om de er lokalisert og bundet sammen for effektiv pedagogisk drift. I fådelte skoler er det spesielt stort behov for fleksibilitet i bruk av arealer og funksjonsarealene må være tett knyttet til hverandre. Slik framstår ikke Flatraket.
- ▶ Elevgarderobes og elevtoaletter.
- ▶ Arealer for undervisning i fagene Kunst & håndverk, Naturfag, Musikk, Kroppsøving.
- ▶ Lærere arbeidsplasser, tilfredsstillende ikke dagens krav om 6 kvm per lærerstilling.

Tiltak for å modernisere bygget

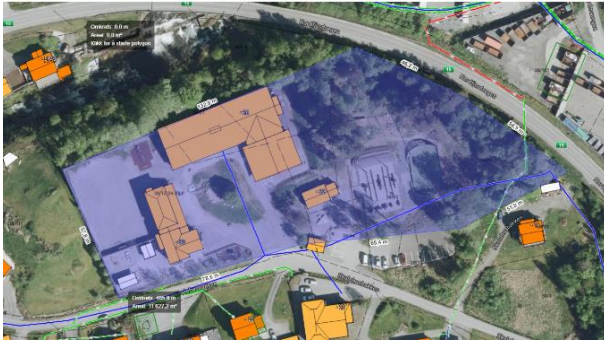
Skolen dimensjoneres for 3 klasser med maks 18 elever. Romprogrammet for en skole med 3 klasser er 1.874 kvm BTA, se vedlegg 1. For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å gjøre omfattende oppgraderinger. Det vurderes imidlertid hensiktsmessig å rive eksisterende og bygge ny skole. Dette fordi arealberegning viser at det er behov for å utvide arealet betydelig (ca. 50 %) og gjenbruk av eksisterende bygningsmasse vurderes å utgjøre en liten besparelse i forhold til total investering. Nybygg gir også flere muligheter for funksjonsriktig bygg, sammenlignet med tilpasning av eksisterende bygg, hvilket gir en del begrensninger.

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter riving av 1.242 kvm med en kostnad lik kroner 1.000 per kvm (BTA) og nybygg av 1.874 kvm med en kostnad lik kroner 45.000 per kvm.

Tabell 14: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Flatraket skule (inkl. mva.)

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Flatraket skule	1 874	45 000	84 312 000	1 242	Riving	1 000	1 242 000	85 554 000

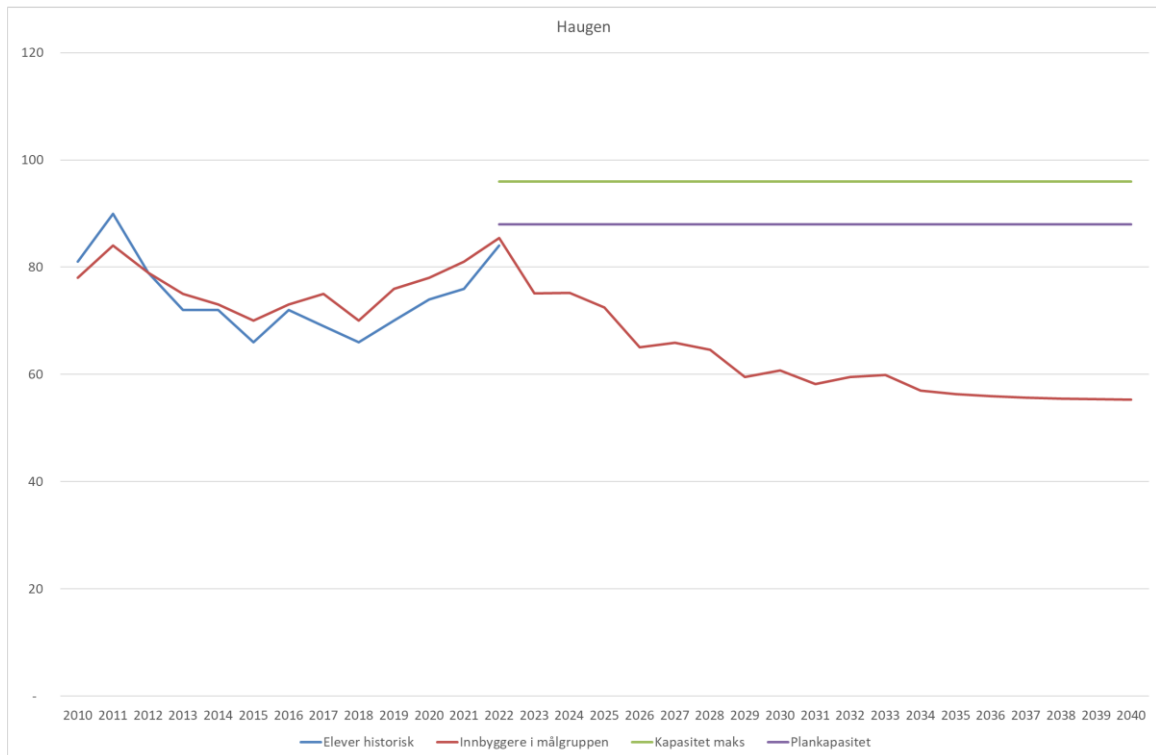
5.5.3 Haugen skule

Figur 18: Haugen skule. Kilde: Kommunen

Kapasitet

Haugen skule er en barneskule med 84 elever skoleåret 2022–23. Elevtallet ser ut til å gå ned fra 86 til 55 de neste 20 årene, se figuren under. Elevantallet tilsier en fådelt skule med 4 små klasser. Skolen planlegges med en maks. kapasitet på 96 elever og en plankapasitet på 88 elever.

Figur 19: Kapasitet og elevtall ved Haugen skule

Tomten er på 11,6 mål, inkludert tomt til barnehagen. Det er tilstrekkelig for en barneskole med 96 elever. En slik skole trenger omtrent 5 mål, se tabellen under.

Tabell 15: Tomtebehov for Haugen skule

Barneskoler	Klasser	4	
	Elever	96	
Tomt	Bygg BYA, en etasje	2 190	BYA=BTA med en etasje
	Skoleplass	2 880	30 kvm per elev
	Trafikkareal	192	En plass per årsverk/10 elever
	Sum tomt	5 262	

Funksjonell og teknisk tilstand

Hovedbygg er oppført i 1982 og senere utvidet i 2012. I forbindelse med utvidelse ble også eksisterende bygningsmasse delvis oppgradert med nye vinduer, luft-til-vann varmepumpe, oppgradert skolekjøkken og belysning. Bygg for gymsal er oppført på 50-tallet og er i liten grad oppgradert. Skolen består av en etasje, med loft i tilbygg fra 2012. Bygget er oppført som trekonstruksjon, saltak med takstein og fasade med trekledning.

Bygget fremstår generelt å ha nokså tilfredsstillende teknisk stand. Imidlertid vurderes bygg med gymsal å være i lite tilfredsstillende teknisk stand. Den del av bygningsmassen som er oppført i 1982 er ikke etterisolert siden og har en del originale bygningsdeler fra byggeår.

Agenda Kaupang vurderer at skolen har elevtall til en firedelt barneskole med makstall på 96 elever, se vårt arealprogram.

I forhold til moderne standard har dagens anlegg til dels vesentlige mangler innenfor følgende funksjonsområder:

- ▶ **Planløsning:** Planløsningen handler om de ulike elevarealenes relasjon til hverandre, om de er lokalisert og bundet sammen for effektiv pedagogisk drift. I fådelte skoler er det spesielt stort behov for fleksibilitet i bruk av arealer og funksjonsarealene må være tett knyttet til hverandre. Haugen skole har nok areal/rom til ulik gruppedeling, 6 klasserom 50/60 kvm og 2/3 rom for mindre grupper. Planløsningen setter begrensninger for den løpende pedagogiske driften.
- ▶ Skolen mangler rom for undervisning i fagene Kunst & håndverk, Naturfag og Musikk. Lokaler til K&H leies lokalt, men disse lokalene holder ikke moderne standard.
- ▶ Kroppsøvingssalen er liten og både sal og elevgarderober har uakseptabel standard.
- ▶ Lærerarbeidsplasser, tilfredsstillende ikke dagens krav om 6 kvm per lærerstilling.

Tiltak for å modernisere bygget

Skolen planlegges med kapasitet til 96 elever. Det betyr et arealprogram på 2.157 kvm, se vedlegg 2. For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å gjøre moderate oppgraderinger, herunder justering/oppgradering av tekniske installasjoner, alle innvendige overflater og inventar. Dette basert på en helhetsvurdering for bygget, da standard for bygget varierer. Utvidet del fra 2012 har god standard, mens gymsal krever omfattende tiltak/riving og nybygg. Arealberegning viser behov å utvide skolen med 482 kvm (ca. 30 %).

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter nybygg/tilbygg av 506 kvm med en kostnad lik kroner 45.000 per kvm (BTA) og ombygging av 1.708 kvm med en kostnad lik kroner 21.000 per kvm.

Tabell 16: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Haugen skule (inkl. mva.)

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg			Sum estimert kostnad	
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2		Estimert kostnad
Haugen skule	506	45 000	22 788 000	1 708	Moderat oppgradering	21 000	35 868 000	58 656 000

5.5.4 Hjelle

Figur 20: Hjelle skule. Kilde: Kommunen

Kapasitet

Hjelle skule er en barneskole med 65 elever skoleåret 2022–23. Elevtallet ser ut til å øke fra 65 til 87 de neste 20 årene, se figuren under. Elevtallet tilsier en fådelt skole med 4 små klasser. Skolen planlegges med en maks kapasitet på 96 elever og en plankapasitet på 88 elever.

Figur 21: Kapasitet og elevtall ved Hjelle skule

Tomten er på 12,7 mål. Det er tilstrekkelig for en barneskole med 96 elever. En slik skole trenger omtrent 5 mål, se tabellen under.

Tabell 17: Tomtebehov for Hjelle skule.

Barneskoler	Klasser	4	
	Elever	90	
Tomt	Bygg BYA, en etasje	2 190	BYA=BTA med en etasje
	Skoleplass	2 700	30 kvm per elev
	Trafikkareal	180	En plass per årsverk/10 elever
	Sum tomt	5 070	

Funksjonell og teknisk tilstand

Bygget er oppført i 1969 og senere utvidet i 1997. Utvidelse dekket administrasjonsarealer, gymsal, tekniske rom og musikkrom. Den senere tid er det gjort energisparetiltak med luft-til-vann varmpumpe, oppgradering av utendørsarealer og stedvis utskifting av vinduer. Skolen består av to etasjer. Bygget er oppført med betong og mur, saltak delvis dekket med takstein og takpapp for øvrig. Fasade med trekledning og tegl.

Bygget fremstår å være noe utdatert. Overflater og tekniske installasjoner bærer i stor grad preg av å ha overgått sin levetid. En del av bygningsdelene virker å være fra byggeår. Bygget er lite isolert og har ventilasjonsanlegg fra 1997. Taktekking har overgått sin levetid på deler av tak, og det mangler heis.

Agenda Kaupang vurderer at skolen har elevtall til en firedelt barneskole med makstall på 96 elever, se vårt arealprogram. I forhold til moderne standard har dagens anlegg mangler innenfor følgende funksjonsområder:

- ▶ Planløsning: Planløsningen handler om de ulike elevarealenes relasjon til hverandre, om de er lokalisert og bundet sammen for effektiv pedagogisk drift. I fådelte skoler er det spesielt stort behov for fleksibilitet i bruk av arealer og funksjonsarealene må være tett knyttet til hverandre. Hjelle skole har nok areal/rom til ulik gruppedeling, 6/7klasserom 50/60 kvm og 2/3 rom for mindre grupper. Planløsningen setter begrensninger for den løpende pedagogiske driften og bruken av arealene vurderes ikke som optimal.
- ▶ Elevgarderober.
- ▶ Skolen mangler delvis rom for undervisning i fagene Kunst & håndverk og Musikk. Areal til Naturfag og bibliotek mangler.
- ▶ Arealer til møterom, skolehelsetjeneste og personalgarderober er mangelfulle.
- ▶ Lærerarbeidsplasser, tilfredsstillende ikke dagens krav om 6 kvm per lærerstilling.

Tiltak for å modernisere bygget

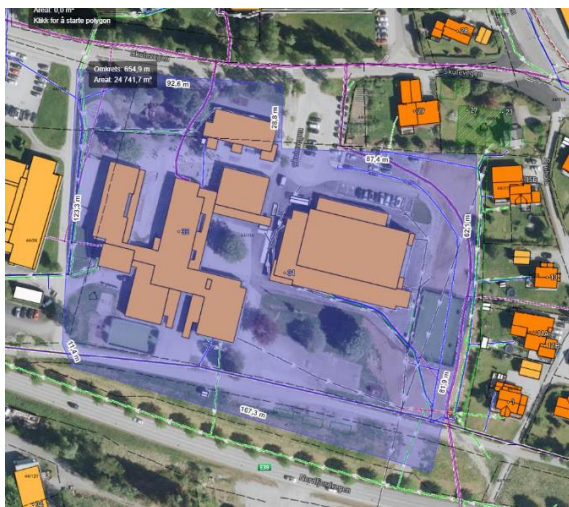
Skolen planlegges med kapasitet til 90 elever. Det betyr et arealprogram på 2.157 kvm, se vedlegg 2. For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å gjøre moderate oppgraderinger, herunder justering/oppgradering av tekniske installasjoner, alle innvendige overflater og inventar. Arealberegning viser behov å utvide skolen med 424 kvm (ca. 25 %).

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter nybygg/tilbygg av 424 kvm med en kostnad lik kroner 45.000 per kvm (BTA) og ombygging av 1.790 kvm med en kostnad lik kroner 21.000 per kvm.

Tabell 18: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Hjelle skule (inkl. mva.)

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg			Sum estimert kostnad	
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2		Estimert kostnad
Hjelle skule	424	45 000	19 098 000	1 790	Moderat oppgradering	21 000	37 590 000	56 688 000

5.5.5 Nordfjardeid

Figur 22: Nordfjardeid skule. Kilde: Kommunen

Kapasitet

Nordfjardeid skule er en barneskole med 309 elever høsten 2022. Elevantallet ser ut til å holde seg rundt 300 de neste 20 årene, se figuren under. Elevantallet tilsier en skole med 2 klasserekker. Skolen planlegges med en maks. kapasitet på 392 elever og en plankapasitet på 350 elever.

Figur 23: Kapasitet og elevtall ved Nordfjardeid skule

Tomten er på 24,7 mål. Det er tilstrekkelig for en barneskole med 392 elever. En slik skole trenger omtrent 17 mål, se tabellen under.

Tabell 19: Tomtebehov for Nordfjordeid skule

Barneskoler	Klasser	14	
	Elever	392	
Tomt	Bygg BYA, en etasje	4 459	BYA=BTA med en etasje
	Skoleplass	11 760	30 kvm per elev
	Trafikkareal	784	En plass per årsverk/10 elever
	Sum tomt	17 003	

Funksjonell og teknisk tilstand

Bygget er oppført i 1965 og senere utvidet i 1991 og 2016. Det er aldri gjort en full rehabilitering av hele bygningsmassen, men en del mindre tiltak. Skolen består av to etasjer og er oppført med betong og mur, flatt tak og stedvis skråtak tekket med takpapp og fasade med malt betong/mur og trekledning.

Bygget fremstår generelt å være i lite tilfredsstillende teknisk stand. Overflater og tekniske installasjoner bærer i stor grad preg av å ha overgått sin levetid. Inneklima oppleves dårlig, antagelig pga. underdimensjonert/gammelt ventilasjonsanlegg. Klimaskall er i liten grad oppgradert siden oppføring og de fleste vinduer har overgått sin levetid, og det ble observert råte på enkelte vinduer. Takteking er antagelig også moden for oppgradering. Bygget har mangler i forhold til universell utforming.

Agenda Kaupang vurderer at skolen har elevtall til en barneskole med 14 klasser og maksimalt 392 elever. Arealprogram for en skole med 14 klasser fremgår av vedlegg 2.

I forhold til moderne standard har dagens anlegg vesentlige mangler innenfor følgende funksjonsområder:

- ▶ Planløsning: Planløsningen handler om de ulike elevarealenes relasjon til hverandre, om de er lokalisert og bundet sammen for effektiv pedagogisk drift. I et moderne skolebygg er det vanlig å organisere de generelle undervisningsarealene i hjemmeområder for det enkelte trinn med klasserom, grupperom, fellesarealer, garderober og toaletter for bruk på trinnet. En slik organisering kan gi bedre muligheter for differensiering, tilpasning og sambruk og for utvikling av elevmiljøet på det enkelte trinn. Dagens planløsning framstår som uhensiktsmessig og setter begrensninger for den løpende pedagogiske driften.
- ▶ Elevgarderober og elevtoaletter.
- ▶ Arealer for undervisning i fagene Kunst & håndverk, Mat & helse, Musikk er mangelfulle. Areal til Naturfag og bibliotek mangler.
- ▶ Arealer til møterom, skolehelsetjeneste og personalgarderober er mangelfulle.
- ▶ Lærerearbeidsplasser, tilfredsstillende ikke dagens krav om 6 kvm per lærerstilling.

Tiltak for å modernisere bygget

Skolen har egen frittstående idrettshall, som er ny og ikke trenger modernisering. Moderniseringsplanen omfatter derfor en barneskole med 14 klasser uten gymsal. En moderne barneskole med 14 klasser uten gymsal har et arealbehov på 4.742 kvm BTA, se vedlegg 2. For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å gjøre omfattende oppgraderinger, med omfang tilsvarende som nybygg bortsett fra grunnarbeider, bærende konstruksjoner, takkonstruksjon og dekker. Imidlertid vurderes riving av eksisterende og nybygg mer hensiktsmessig, da dette estimeres til kun marginalt mer kostbart enn oppgradering. Dette fordi vurdert arealbehov er lavere enn eksisterende areal. Redusert arealomfang veier nesten opp for noe høyere kvadratmeterkostnad.

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter riving av 5.534 kvm med en kostnad lik kroner 1.000 per kvm (BTA) og nybygg av 4.742 kvm med en kostnad lik kroner 45.000 per kvm.

Tabell 20: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Nordfjardeid skole (inkl. mva.)

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Nordfjardeid skole	4 742	45 000	213 408 000	5 534	Riving	1 000	5 534 000	218 942 000

Tabell 4: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Nordfjardeid skole (inkl. mva.)

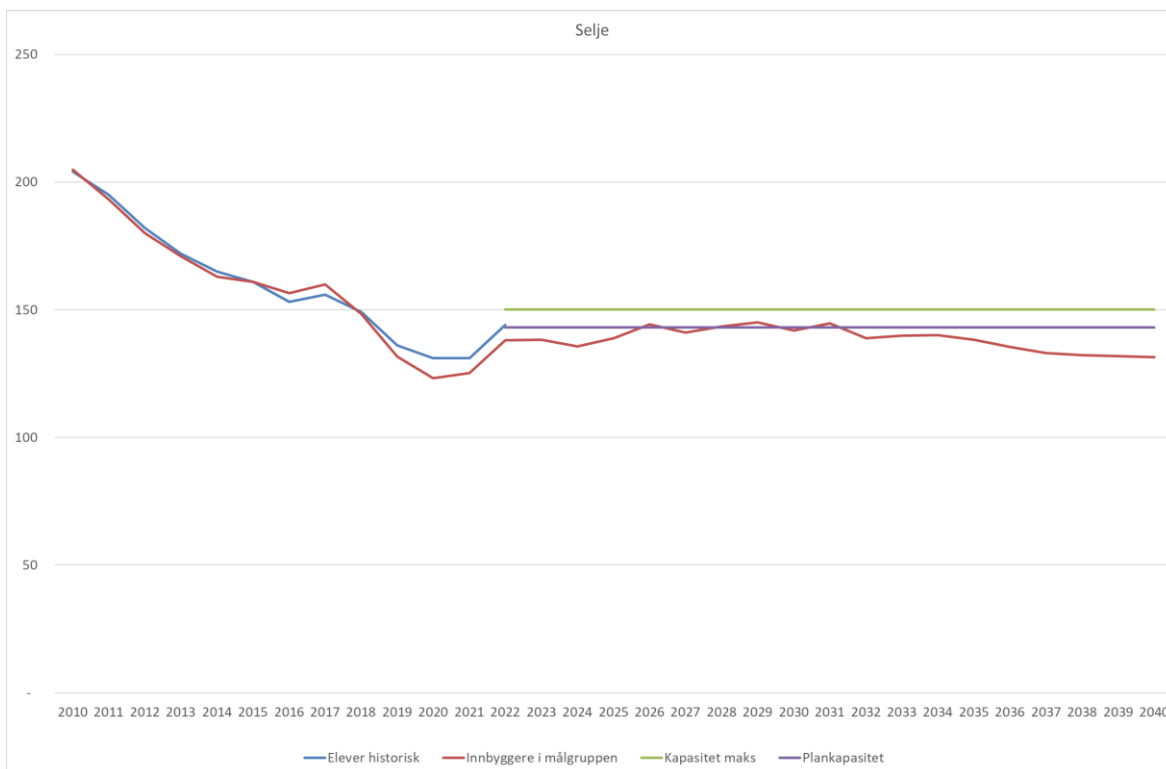
5.5.6 Selje

Figur 24: Selje skule. Kilde: Kommunen

Kapasitet

Selje skule er en 1–10-skole med 144 elever skoleåret 2022–23. Elevtallet ser ut til å holde seg rundt 140 de neste 20 årene, se figuren under. Agenda Kaupang vurderer at skolen har elevtall til en firedelt barneskole og fulldelt ungdomsskole. Det vil si 7 små klasser med maksimal kapasitet 150 elever og plankapasitet på 143 elever.

Figur 25: Kapasitet og elevtall ved Selje skule

Tomten er på 15,8 mål. Det er tilstrekkelig for en 1–10-skole med 150 elever. En slik skole trenger omtrent 8 mål, se tabellen under.

Tabell 21: Tomtebehov for Selje skule

1-10-skoler	Klasser	7	
	Elever	150	
Tomt	Bygg BYA, en etasje	2 998	BYA=BTA med en etasje
	Skoleplass	4 500	30 kvm per elev
	Trafikkareal	300	En plass per årsverk/10 elever
	Sum tomt	7 798	

Funksjonell og teknisk tilstand

Bygget er oppført i 1970 og senere utvidet i 1997 og 2012. Det er skiftet vinduer stedvis i ettertid. Skolen består av tre etasjer. Bygget er oppført med betong/mur og tre. Saltak tekket med takstein (gjort om fra flatt tak til saltak i 1985), og fasade med malt mur og trekledning. Skolen inneholder svømmehall som ikke er i bruk (tømt for vann). Dette arealet er ikke medtatt i arealberegning for skole.

Bygget fremstår generelt å være i lite tilfredsstillende teknisk stand. Overflater og tekniske installasjoner bærer i stor grad preg av å ha overgått sin levetid. Inneklima oppleves dårlig med lite tilfredsstillende ventilasjon og temperatur. Det påpekes av brukere saltutslag fra betongyttervegger og slitte garderober. Det ble ved befaring observert fuktskade på vinduer og skader på betong/mur i fasaden (rustsprengning). Bygget har mangler i forhold til universell utforming og grunnen siger under deler av bygningsmassen. Det er også behov for drenering rundt bygget.

Agenda Kaupang vurderer at skolen har elevtall til en firedelt barneskole og fulldelt ungdomsskole. Skolen er trolig bygget for 1 klasserække 1.–10. trinn.

I forhold til moderne standard har dagens anlegg vesentlige mangler innenfor følgende funksjonsområder:

- ▶ Planløsning: Planløsningen handler om de ulike elevarealenes relasjon til hverandre, om de er lokalisert og bundet sammen for effektiv pedagogisk drift. I et moderne skolebygg er det vanlig å organisere de generelle undervisningsarealene i hjemmeområder for samarbeidende trinn med klasserom, grupperom, fellesarealer, garderober og toaletter. En slik organisering kan gi bedre muligheter for differensiering, tilpasning og sambruk og for utvikling av elevmiljøet. Dagens planløsning framstår som uhensiktsmessig og setter begrensninger for den løpende pedagogiske driften.
- ▶ Elevgarderober og elevtoaletter.
- ▶ Arealer for undervisning i fagene Kunst & håndverk, Musikk, Naturfag og Kroppsøving.
- ▶ Arealer til møterom, skolehelsetjeneste og personalgarderober.
- ▶ Lærerarbeidsplasser, tilfredsstillende ikke dagens krav om 6 kvm per lærerstilling.

Tiltak for å modernisere bygget

Skolen planlegges for 150 elever med et arealbehov på 2.976 kvm BTA, se vedlegg 2.

For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å gjøre omfattende oppgraderinger, med omfang tilsvarende som nybygg bortsett fra grunnarbeider, bærende konstruksjoner, takkonstruksjon og dekker. Imidlertid vurderes riving av eksisterende og nybygg mer hensiktsmessig, da dette estimeres til en lavere kostnad. Dette fordi vurdert arealbehov er vesentlig lavere enn eksisterende areal. Redusert arealomfang veier dermed opp for noe høyere kvadratmeterkostnad.

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter riving av 6.163 kvm med en kostnad lik kroner 1.000 per kvm (BTA) og nybygg av 2.976 kvm med en kostnad lik kroner 45.000 per kvm.

Tabell 22: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Selje skule (inkl. mva.)

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Selje skule	2 976	45 000	133 920 000	6 163	Riving	1 000	6 163 000	140 083 000

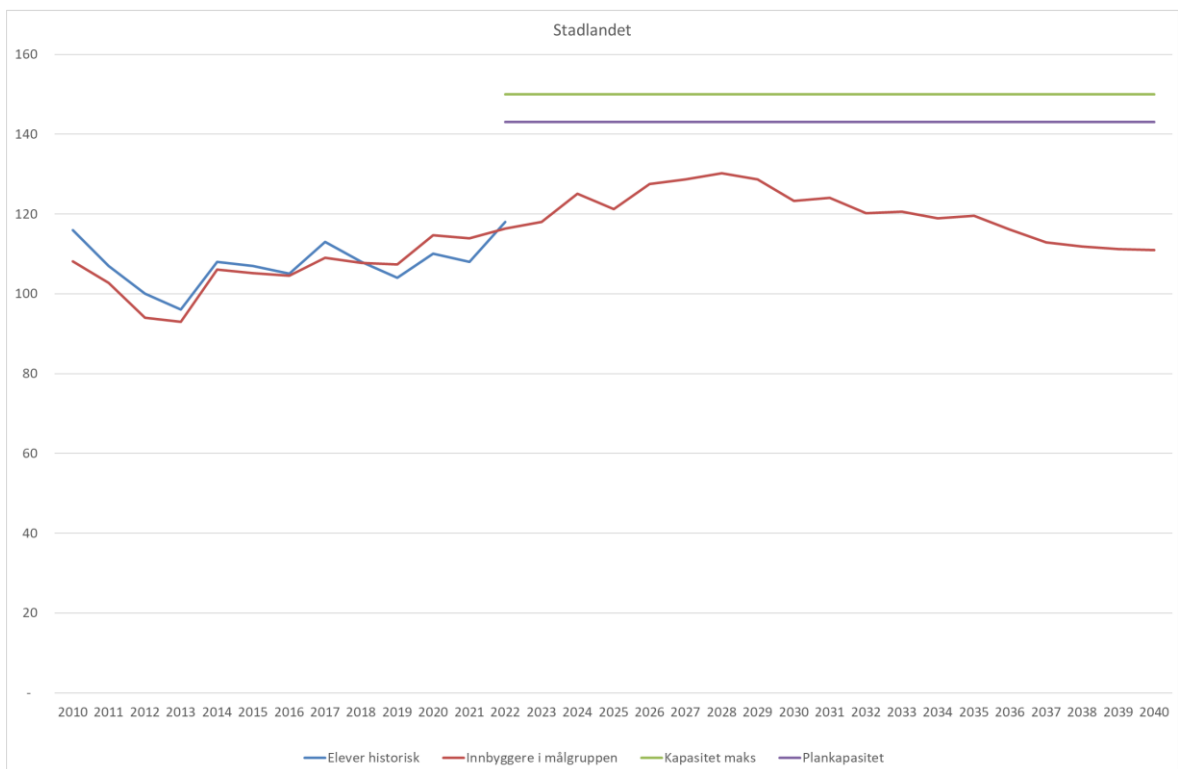
5.5.7 Stadlandet

Figur 26: Stadlandet skule. Kilde: Kommunen

Kapasitet

Stadlandet skule er en kombinert skole med 118 elever skoleåret 2022–23. Elevtallet ser ut til å holde seg rundt 120 de neste 20 årene, se figuren under. Agenda Kaupang vurderer at skolen har elevtall til en firedelt barneskole og fulldelt ungdomsskole. Det vil si 7 små klasser med maksimal kapasitet 150 elever og plankapasitet på 143 elever.

Figur 27: Kapasitet og elevtall ved Stadlandet skule

Tomten er på 9,6 mål, utenom fotballbanen. Det er tilstrekkelig for en 1–10-skole med 150 elever. En slik skole trenger omtrent 8 mål, se tabellen under.

Tabell 23: Tomtebehov for Stadlandet skule

1-10-skoler	Klasser	7	
	Elever	150	
Tomt	Bygg BYA, en etasje	2 998	BYA=BTA med en etasje
	Skoleplass	4 500	30 kvm per elev
	Trafikkareal	300	En plass per årsverk/10 elever
	Sum tomt	7 798	

Funksjonell og teknisk tilstand

Bygget er oppført i 1969 og senere utvidet i 1997 og 2005. Ventilasjonsanlegg ble oppgradert i 2020. Skolen består av tre etasjer. Bygget er oppført med betong og tre, saltak (lagt om fra flatt tak på 80-tallet) med takstein og fasade med malt betong/mur, plate- og trekledning.

Bygget fremstår generelt å være i lite tilfredsstillende teknisk stand. Overflater og tekniske installasjoner bærer i stor grad preg av å ha overgått sin levetid. Klimaskall er antagelig ikke oppgradert/etterisolert siden oppføring. Det er behov for å oppgradere vinduer, klimavegger, kledning og taktekking. All oppvarming er elektrisk, og en del av bygningsdelene virker å være fra byggeår. Det er også behov for drenering rundt bygget.

Agenda Kaupang vurderer at skolen har elevtall til en firedelt barneskole og fulldelt ungdomsskole. Skolen er trolig bygget for 1 klasserække 1. –10. trinn.

I forhold til moderne standard har dagens anlegg til dels vesentlige mangler innenfor følgende funksjonsområder:

- ▶ Planløsning: Planløsningen handler om de ulike elevarealenes relasjon til hverandre, om de er lokalisert og bundet sammen for effektiv pedagogisk drift. I et moderne skolebygg er det vanlig å organisere de generelle undervisningsarealene i hjemmeområder for samarbeidende trinn med klasserom, grupperom, fellesarealer, garderober og toaletter. En slik organisering kan gi bedre muligheter for differensiering, tilpasning og sambruk og for utvikling av elevmiljøet. Dagens planløsning framstår som uhensiktsmessig og setter begrensninger for den løpende pedagogiske driften.
- ▶ Elevgarderober og elevtoaletter.
- ▶ Arealer for undervisning i fagene Kunst & håndverk, Mat & helse, Musikk, Naturfag og Kroppsøving.
- ▶ Arealer til møterom, skolehelsetjeneste og personalgarderober.
- ▶ Lærerarbeidsplasser, tilfredsstillende ikke dagens krav om 6 kvm per lærerstilling.

Tiltak for å modernisere bygget

Skolen planlegges for 7 klasser med et samlet arealbehov på 2.976 kvm BTA, se vedlegg 2.

For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å gjøre omfattende oppgraderinger, med omfang tilsvarende som nybygg bortsett fra grunnarbeider, bærende konstruksjoner, takkonstruksjon og dekker. Imidlertid vurderes riving av eksisterende og nybygg mer hensiktsmessig, da dette estimeres til en lavere kostnad. Dette fordi vurdert arealbehov er vesentlig lavere enn eksisterende areal. Redusert arealomfang veier dermed opp for noe høyere kvadratmeterkostnad.

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter riving av 4.222 kvm med en kostnad lik kroner 1.000 per kvm (BTA) og nybygg av 2.976 kvm med en kostnad lik kroner 45.000 per kvm.

Tabell 24: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Stadlandet skule (inkl. mva.)

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Stadlandet skule	2 976	45 000	133 920 000	4 222	Riving	1 000	4 222 000	138 142 000

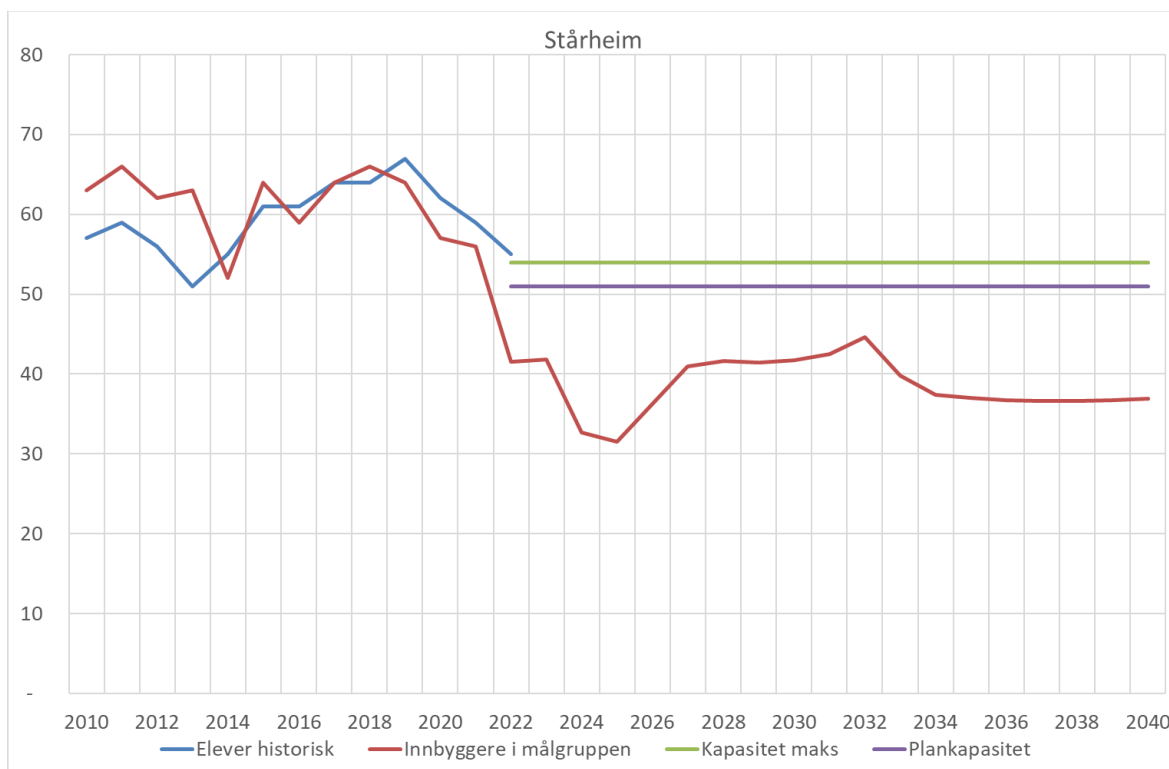
5.5.8 Stårheim

Figur 28: Stårheim skule. Kilde: Kommunen

Kapasitet

Stårheim skule er en barneskole med 55 elever skoleåret 2022–23. Elevtallet ser ut til å gå ned fra 56 til rundt 40 de neste 20 årene, se figuren under. Elevtallet tilsier en fådelt skole med 3 klasser a 18 elever. Skolen planlegges med en maks kapasitet på 54 elever og en plankapasitet på 51 elever.

Figur 29: Kapasitet og elevtall ved Stårheim skule

Tomten er på 8,5 mål. Det er tilstrekkelig for en barneskole med 54 elever. En slik skole trenger omtrent 3,6 mål, se tabellen under.

Tabell 25: Tomtebehov for Stårheim skule

Barneskoler	Klasser	3	
	Elever	54	
Tomt	Bygg BYA, en etasje	1 885	BYA=BTA med en etasje
	Skoleplass	1 620	30 kvm per elev
	Trafikkareal	108	En plass per årsverk/10 elever
	Sum tomt	3 613	

Funksjonell og teknisk tilstand

Bygget er oppført i 1969 og senere utvidet i 1992. I 2016 ble ventilasjonsanlegg oppgradert, i tillegg til oppgraderinger av lærerareal og grupperom. I 2019 ble utendørsarealer oppgradert, samt installering av luft til vann varmepumpe. Skolen består av en etasje i tillegg til liten kjeller og loft/hems. Bygget er oppført med betong/mur og søyler/dragere i limtre. Saltak tekket med takpapp og fasade med trekledning.

Bygget fremstår å være noe utdatert. Overflater og tekniske installasjoner bærer i stor grad preg av å ha overgått sin levetid. En del av bygningsdelene virker å være fra byggeår. Bygget er lite isolert, takteking er moden for utskifting og det er avsatt lite areal for tekniske rom og renhold. Det er behov for oppgradering av ventilasjonsanlegg i deler av bygget, og det er fukt i kjeller. Bygget har mangler i forhold til universell utforming, og det mangler blant annet heis.

Agenda Kaupang vurderer at skolen har elevtall til en tredelt barneskole med makstall på 54 elever, se vårt arealprogram.

I forhold til moderne standard har dagens anlegg til dels vesentlige mangler innenfor følgende funksjonsområder:

- ▶ Planløsning: Planløsningen handler om de ulike elevarealenes relasjon til hverandre, om de er lokalisert og bundet sammen for effektiv pedagogisk drift. I fådelte skoler er det spesielt stort behov for fleksibilitet i bruk av arealer og funksjonsarealene må være tett knyttet til hverandre. Planløsningen setter begrensninger for den løpende pedagogiske driften og bruken av arealene vurderes ikke som optimal.
- ▶ Elevgarderober og toaletter.
- ▶ Skolen mangler rom for undervisning i fagene Kunst & håndverk, Musikk og Naturfag.
- ▶ Arealer til møterom, skolehelsetjeneste og personalgarderober.
- ▶ Lærerarbeidsplasser, tilfredsstillende ikke dagens krav om 6 kvm per lærerstilling.

Tiltak for å modernisere bygget

Skolen planlegges med kapasitet til 54 elever. Det betyr et arealprogram på 1.874 kvm, se vedlegg 2. For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å gjøre moderate oppgraderinger, herunder justering/oppgradering av tekniske installasjoner, alle innvendige overflater og inventar. Arealberegning viser behov å utvide skolen med 524 kvm (ca. 40 %).

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter nybygg/tilbygg av 524 kvm med en kostnad lik kroner 45.000 per kvm (BTA) og ombygging av 1.350 kvm med en kostnad lik kroner 21.000 per kvm.

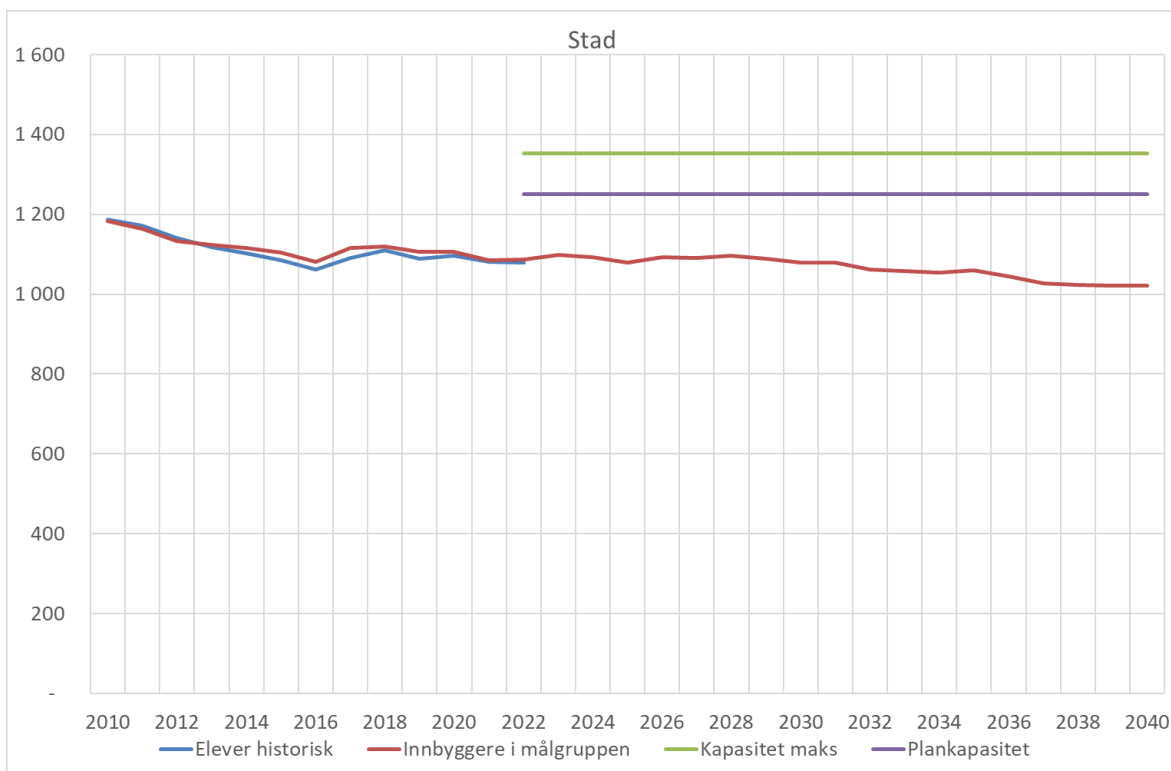
Tabell 26: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Stårheim skule (inkl. mva.)

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Stårheim skule	524	45 000	23 562 000	1 350	Moderat oppgradering	21 000	28 350 000	51 912 000

5.5.9 Elever og kapasitet

Ved siste telling 1.10.2021 var det 1.081 elever i grunnskolen i Stad. Skolene har en kapasitet på minst 1.350 elever. Det er en overkapasitet på ca. 300 plasser (kapasitet minus faktisk elevtall).

I alternativ null forutsetter vi at dagens kapasitet videreføres. Overkapasiteten vil øke med omtrent 60 plasser de neste 20 årene, se figuren under. Omtrent 72 % av kapasiteten utnyttes i slutten av planperioden.

Figur 30: Kapasitet og elevtall ved kommunale skoler i Stad kommune

5.5.10 Framtidige kostnader ved dagens struktur

Samlede kostnader i alternativ null viser hva det vil koste å drifte dagens skoler i modernisert utgave. Alle typer kostnader må tas med i dette regnestykket. Beregningen omfatter utgifter til:

- ▶ Undervisning: Utgifter til lærerlønn og andre driftsutgifter føres på funksjon 202 Grunnskole
- ▶ Drift av bygg: Utgifter til drift og vedlikehold av skolebygg føres på funksjon 222 Skolelokaler
- ▶ Skoleskyss: Kommunens utgifter til skoleskyss føres på funksjon 223 Skoleskyss.
- ▶ Kapitalkostnader av investeringer: Investeringer for å modernisere byggene gir årlige kapital-kostnader i form av renter og avdrag/avskrivninger. Vi forutsetter nedbetaling/avskrivning med annuitet (fast sum per år) over 40 år med 3 % rente.

Vi henter datagrunnlaget om dagens utgiftsnivå fra kommuneregnskapet for 2021.

202 Undervisning

Netto driftsutgift 2021 for funksjon 202 Grunnskole var 121 millioner kroner. 112 millioner ble brukt i de 8 skolene, resten ble brukt til fellesutgifter. I gjennomsnitt var netto utgift per elev 112.000 kroner. Netto utgift per elev varierer fra 86.000 kroner i Haugen skole til 134.000 kroner på Flatraket.

222 Skolelokaler (FDV)

Netto driftsutgifter for funksjon 222 skolelokaler var 11 millioner kroner i 2021, når avskrivninger er holdt utenfor. Dette er utgifter til drift og vedlikehold av kommunale skolebygg. Kommunen har 27.433 kvm skolebygg. Det vil si netto utgift på 397 kroner per kvm.

Utgiftene til FDV anslås til 8,4 millioner kroner etter modernisering av byggene. Det vil si 23 % lavere enn i dag. Vi foreslår 23 % reduksjon i skolearealet (6.300 kvm). Vi forutsetter uendret utgift til FDV per kvm etter modernisering (397 kroner per kvm).

223 Skoleskyss

Netto utgift til 223 skoleskyss var 2,9 millioner kroner i 2021. Det var 344 elever med skyss i oktober 2021. Det vil si en netto utgift på 8.637 kroner per skysselev.

Kapitalkostnader

Gjennomgangen av skolene viser at det trengs 938 millioner kroner for å gjøre dagens skoler om til moderne skoleanlegg. Kapitalkostnadene av disse investeringene (renter og avdrag) utgjør 40 millioner kroner per år. Det er basert på 3 % rente og nedbetaling av et annuitetslån over 40 år.

Samlede kostnader

Samlede årlige kostnader ved alternativ null oppsummeres til 164 millioner kroner per år. Tall for hver skole framkommer i tabellen under.

Tabell 27: Samlede kostnader ved dagens skolestruktur, alternativ null

Skole	Elever 2021	Kapasitet	Pris per elev	Netto utgift 202 Undervisning	Areal 2021	Areal per elev	Areal plan	Investering	Kapital-kostnad	Netto utgift 222 Skole-lokaler	Skyss-elever	Netto utgift 223 Skoleskyss	Sum undervisning+ lokaler+ kapital+skyss	Alt 0: dagens 8 skoler
Flatraket	41	54	134 024	5 495 000	1 242	30	1 874	85 554 000	3 701 269	743 233	11	95 003	10 034 506	10 034 506
Haugen	76	96	86 197	6 551 000	1 708	22	2 157	57 576 000	2 490 875	855 472	19	164 096	10 061 442	10 061 442
Hjelle	67	96	120 373	8 065 000	1 790	27	2 157	56 688 000	2 452 458	855 472	24	207 279	11 580 209	11 580 209
Nordfjordeid	333	392	93 895	31 267 000	5 524	17	4 742	218 942 000	9 471 952	1 880 690	46	397 285	43 016 926	43 016 926
Selje	131	150	122 641	16 066 000	6 163	47	2 977	140 083 000	6 060 324	1 180 686	48	414 558	23 721 568	23 721 568
Stadlandet	108	150	102 880	11 111 000	4 222	39	2 976	138 142 000	5 976 351	1 180 289	45	388 648	18 656 289	18 656 289
Stårheim	59	96	95 576	5 639 000	1 350	23	1 874	51 912 000	2 245 837	743 233	9	77 730	8 705 800	8 705 800
Eid U	266	360	103 932	27 646 000	5 434	20	4 098	189 826 000	8 212 324	1 625 278	142	1 226 401	38 710 003	38 710 003
Sum	1 081	1 394	103 460	111 840 000	27 433	25	22 855	938 723 000	40 611 389	9 064 353	344	2 971 000	164 486 742	
Sum løsning														164 486 742
Besparelse i forhold til alt. 0														-
Netto utgift														
Netto utgift 202 undervisning														111 840 000
Drift av bygg (FDV)														9 064 353
Kapitalkostnader (renter og avdrag)														40 611 389
Skoleskyss														2 971 000
Sum undervisning, FDV og kapital														164 486 742

Samlede kostnader ved drift av moderniserte barnehager vil øke med omtrent 38 millioner kroner. Det blir 40 millioner i ekstra kapitalkostnader minus 2 millioner i reduserte utgifter til drift av lokaler.

6 Dagens struktur i barnehagene

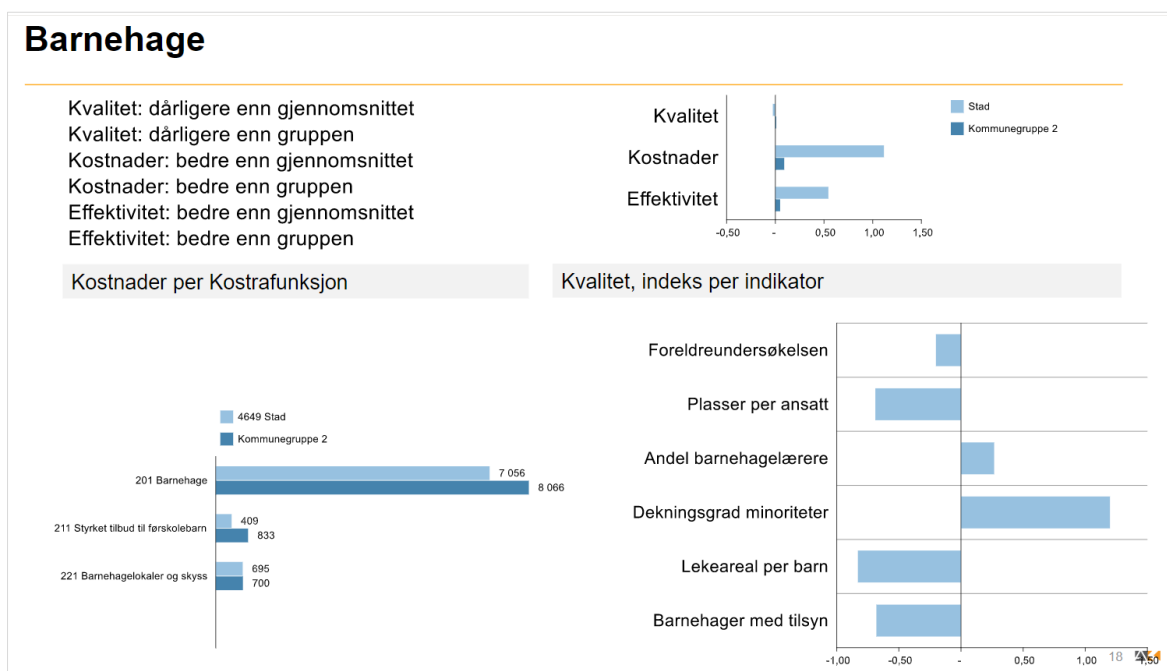
Vi ser på kostnadsnivået i dag og hvilket kostnadsnivå kommunen får i framtiden med dagens struktur.

6.1 Kvalitet, kostnader og effektivitet

Både kostnader og kvalitet i kommunale tjenester er viktig. Vi ønsker effektive kommunale tjenester. Effektivitet er kvalitet delt på kostnad. Vi har sammenlignet barnehagetjenesten i Stad med andre kommuner ved hjelp av Kommuneindeksen fra Agenda Kaupang med data for 2021.

Stad har en effektiv barnehagetjeneste. Kvaliteten i tjenesten er middels, og kostnadene er lave. Datagrunnlaget framgår av figuren under.

- ▶ **Kvalitet:** Kvaliteten er sammenlignet ved hjelp av 6 indikatorer. Stad får omtrent samme karakter som landsgjennomsnittet og kommunegruppe 2. Stad skårer godt på kompetanse og dekningsgrad for barn fra språklige minoriteter. Det som trekker ned er resultater på foreldreundersøkelsen, bemanningsfaktor, lekeareal per barn og andel barnehager med tilsyn. Private barnehager er også med i tallgrunnlaget, siden kommunen har et ansvar for kvaliteten i alle barnehager.
- ▶ **Kostnader:** Barnehagetjenesten består av deltjenestene (KOSTRA-funksjonene) Barnehage (det ordinære tilbudet), styrkingstiltak og barnehagelokaler. Utgiftene er lavere enn landsgjennomsnittet og mye lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 2. Utgiftene er lave til det pedagogiske tilbudet, sammenlignet med kommunegruppe 2.
- ▶ **Effektivitet:** Effektivitet defineres som gjennomsnittet av karakterene for kostnader og kvalitet. Stad skårer markert bedre enn landsgjennomsnittet og kommunegruppe 2.

Figur 31: Kvalitet, kostnad og effektivitet i barnehagetjenesten i Stad kommune 2021.
Kilde: Kommuneindeksen 2022

Kvalitets-/utviklingsarbeid i barnehagetjenesten i Stad

Barnehagekvalitet kan deles inn i strukturell kvalitet og prosesskvalitet (Udir.no). Stad kommune får omtrent samme karakter som landsgjennomsnittet og kommunegruppe 2 på det vi kan kalle strukturell kvalitet, slik som beskrevet over.

Prosesskvalitet i barnehagene som handler om samarbeid og arbeidsmåter i barnehagetjenesten. Studier/forskning viser at prosesskvaliteten på voksen-barn interaksjoner, og barn-barn samspill gir de klareste indikasjonene på høy trivsel og læringsutbytte for barna, og at **prosesskvaliteten har større betydning for barns utvikling enn strukturelle faktorer**. I Norge er det gjennomført studier knyttet til kvalitet i barnehager hvor det funnet at kvalitet knyttet til samspill og relasjoner bør heves i mange barnehager. Det foreligger ikke sammenlignbar statistikk om prosesskvalitet i norske barnehager.

Rammeplan for barnehagen (forskrift) gir føringer for hvordan barnehager skal arbeide med prosesskvalitet. Det pekes blant annet på at ansatte bør lære i fellesskap, og at barnehagen som en lærende organisasjon skal inkludere hele personalet i læringsprosessene: «Barnehagen er en lærende organisasjon der hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere seg og være tydelige rollemodeller.» Rammeplanen gir også føringer for barnehageeiers, barnehagestyrers og pedagogisk leders roller.

Vi har inntrykk av at det jobbes godt med et helhetlig kvalitetsarbeid i barnehagene i Stad kommune:

- Barnehagene har en felles «Årsplan barnehage» (årsplan er lovkrav i den enkelte barnehage). Barnehagene i Stad kommune samarbeider tett for å gi et mest mulig likeverdig og enhetlig tilbud til barn og familier.
- Kommunens «Handlingsplan for eit godt barnehagemiljø» gir lokale føringer for arbeidet med prosesskvaliteten i barnehagene kommunen. I handlingsplanen uttrykkes det at planen skal gjøres kjent i hele barnehagemiljøet og at utfordringer må løses i felleskap.
- Kommunen har en plan for overgang barnehage skole: «Det siste året i barnehagen».
- Det er tre spesialpedagogar som jobbar på tvers i alle barnehagane. Disse er i tillegg med i en spesialpedagogisk ressursgruppe for oppvekstsektoren.
- Alle barnehagestyrere har videreutdanning gjennom styrerutdanning.
- Barnehagestyrerne er med på en felles faglig oppdatering i året gjennom prosjektet «Felles leiarutvikling i Nordfjord».
- Alle barnehageansatte får faglig oppdatering annet hvert år gjennom Forum for barnehageutvikling i Nordfjord.
- Barnehagene i Stad kommune jobber systematisk med å forbedre praksis hvor en har et til to fokusområder som skal forbedres i året. Den beste praksisen deles mellom barnehagene.
- Alle barnehagene har arbeidet og arbeider systematisk med språkopplæring
- Alle barnehagene har godkjente barnehagelærere i stillinger som krever det.
- Stad kommune har stimulert til at assistenter tar utdanning til å bli fagarbeider (de fleste assistentene er i dag fagarbeidere).

6.2 Kostnadsnivå og barnehagestruktur

Vi skal se litt nærmere på kostnadene for å finne ut hvordan barnehagestrukturen påvirker kostnadene i Stad. Barnehagestrukturen er den viktigste kostnadsdriveren i barnehagetjenesten. Små barnehager gir vanligvis dyre plasser.

Det er relativt store kommunale barnehager i Stad. Gjennomsnittet er 69 plasser per kommunal barnehage (barn 0–2 år teller dobbelt). Det er 28 flere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 2. Gran, Hole, Sveio og Sogndal har mindre barnehager. Time og Aurskog-Høland har større barnehager. Landsgjennomsnittet er 69 plasser per kommunal barnehage.

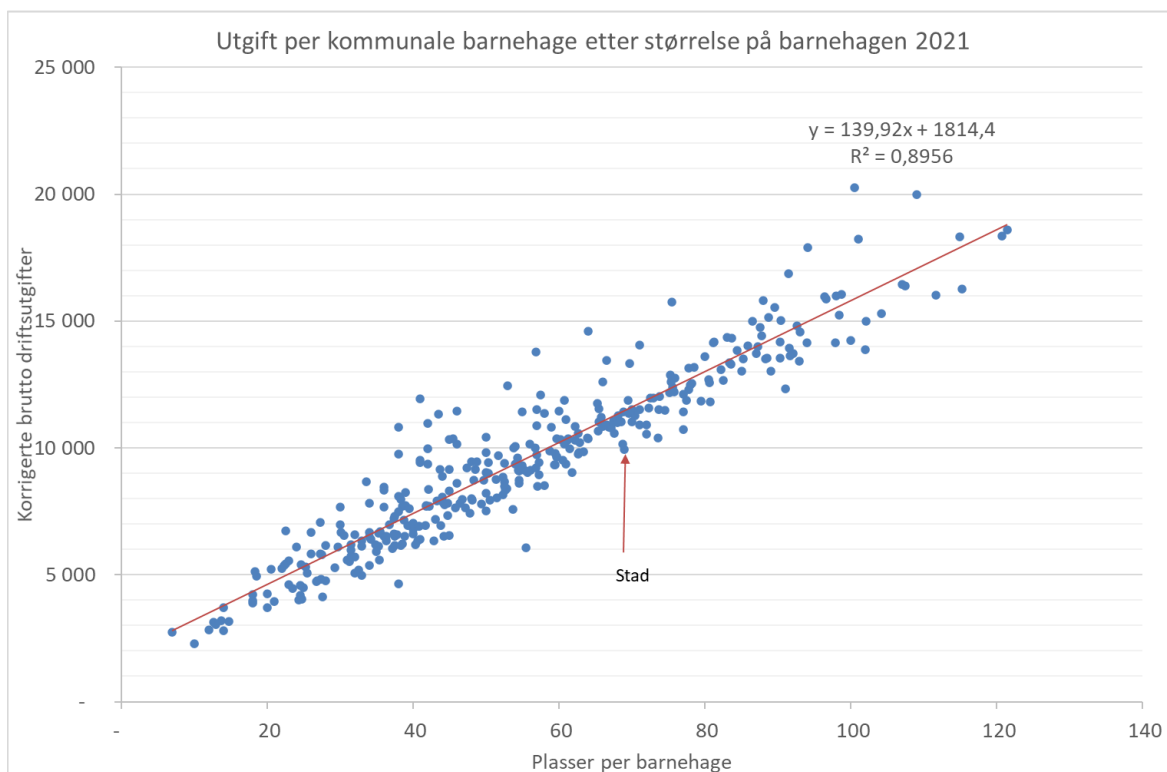
Tabellen under viser korrigerede brutto driftsutgifter til funksjon 201 Barnehage og 221 Barnehage-lokaler i 2021. Det er produksjonskostnadene for ordinære plasser i kommunale barnehager. Netto utgift var 9,9 millioner kroner per barnehage. Det er omtrent 1,5 millioner kroner mindre enn forventet med 69 plasser per barnehager, se tabellen under.

Tabell 28: Faktisk og forventet utgiftsnivå i barnehagetjenesten

	Plasser per barnehage	Utgift per plass	Utgift per barnehage	Forventet verdi per barnehage	Mer enn forventet per barnehag	Mer enn forventet for alle barnehag	Kroner 201 per korr oppptime	Kroner 201+221 per korr oppptime
3026 Aurskog-Høland	75,6	164	12 381	12 398	- 17	- 135	66,9	75,8
3038 Hole	59,7	162	9 658	10 172	- 514	- 3 083	66,5	74,9
3446 Gran	52,3	169	8 839	9 136	- 297	- 1 784	69,7	78,2
1121 Time	102,1	147	14 998	16 108	- 1 110	- 8 883	61,3	68,0
4612 Sveio	44,7	175	7 835	8 072	- 237	- 712	75,8	81,2
4640 Sogndal	61,8	146	9 047	10 466	- 1 419	- 15 610	59,9	67,8
4649 Stad	69,0	144	9 940	11 474	- 1 534	- 10 738	60,2	66,7
EKG02	48,9	168	8 221	8 662	- 441	- 35 715	69,2	77,8

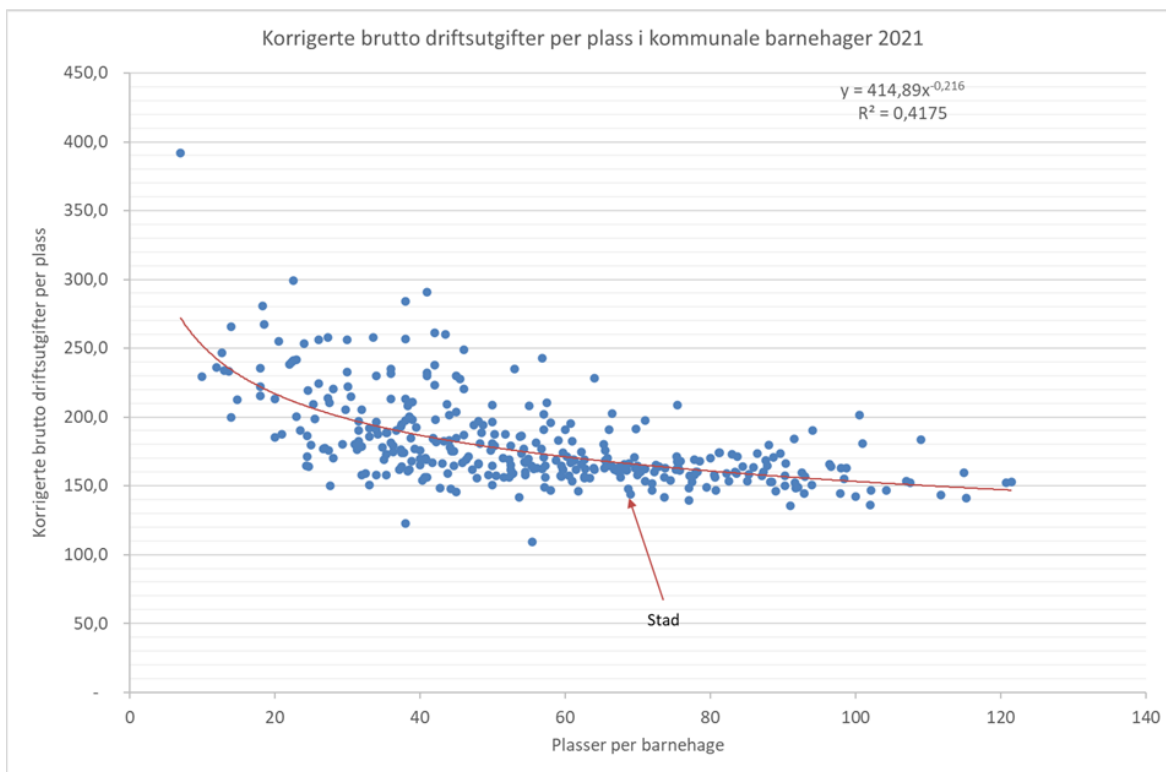
Figuren under viser utgift per barnehage etter barnehagestørrelse i alle norske kommuner 2021. Utgiftene per barnehage med ca. 70 plasser varierer mellom 10 og 14 millioner kroner. Utgiftsnivået varierer med inntektsnivået i kommunene. Kostnaden ved en ordinær barnehageplass anslås til 1,8 millioner kroner +140.000 kroner per plass, inkludert fellesutgifter.

NB: Dette er en overfladisk sammenligning. Fellesutgiftene i administrasjonen er også med i dette regnskapet (PPT, gjestebarn og diverse fellesutgifter).

Figur 32: Plasser per barnehage og netto utgift per barnehage i norske kommuner 2021. Kilde: KOSTRA

Formelen i figuren over viser at størrelsen på barnehagen påvirker enhetskostnadene. De faste kostnadene kan fordeles på flere plasser i større barnehager. Ved å fordoble antall plasser per barnehage i Stad, vil forventet enhetskostnad reduseres med omtrent 30.000 kroner, se figuren under (den røde linjen).

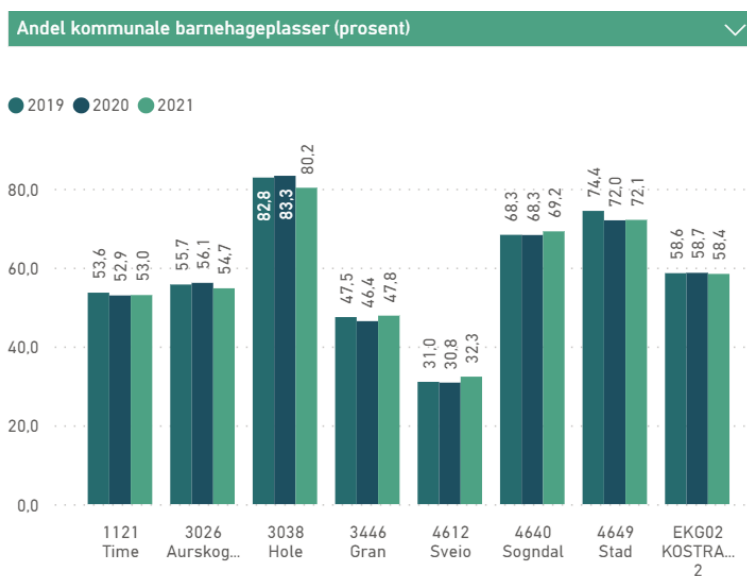

Figur 33: Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager 2021 etter antall plasser. Kilde: KOSTRA

Byggene

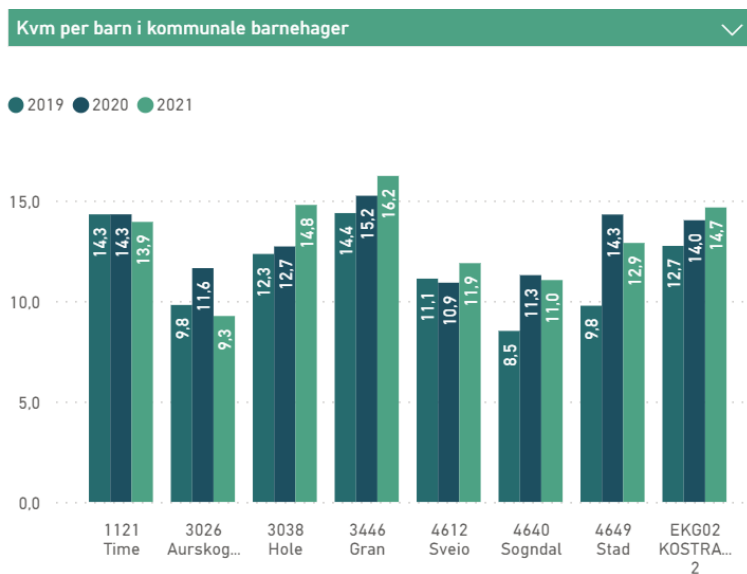
Analysen i forrige kapittel inkluderer utgiftene til 201 Barnehage og 221 barnehagelokaler. Figur 29 viser at utgiftene til lokaler i Stad er omtrent på nivå med gjennomsnittet i kommunegruppe 2. Høye utgifter til lokaler kan komme av høy andel kommunale barnehager, mye areal per plass eller høye utgifter til drift av bygg per kvm.

Stad har 72 % kommunale barnehageplasser. Det er 14 poeng mer enn gjennomsnittet i kommunegruppe 2, se figuren under. Det gir høye utgifter til kommunale barnehagelokaler.

Figur 34: Andel kommunale barnehageplasser. Kilde: KOSTRA

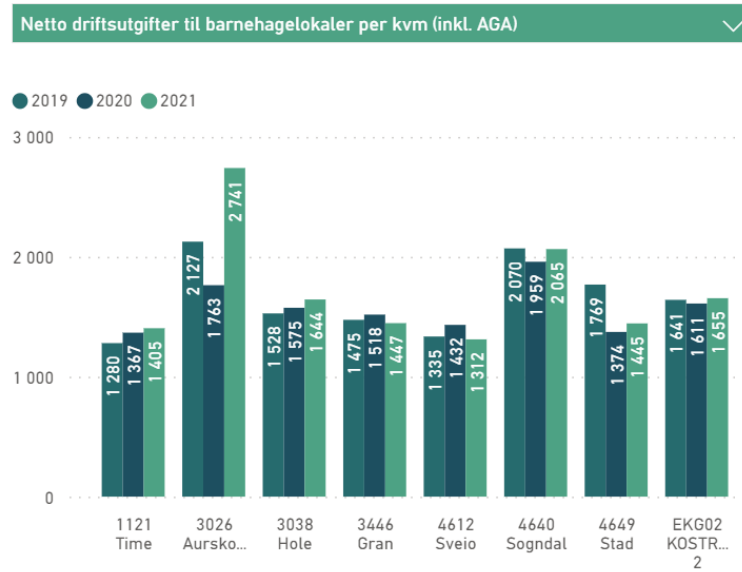
Stad har lite areal per plass i de kommunale barnehagene. Det er 13 kvm per plass, mot 14,7 i gjennomsnitt i kommunegruppen, se figuren under. Det reduserer utgiftene til lokaler.

Figur 35: Kvm per plass i kommunale barnehager. Kilde: KOSTRA

Stad brukte 1.445 kroner per kvm til drift av kommunale barnehagelokaler, inkludert avskrivninger. Det er ca. 120 kroner mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppen.

Figur 36: Netto driftsutgifter til 211 Barnehagelokaler per kvm. Kilde: KOSTRA

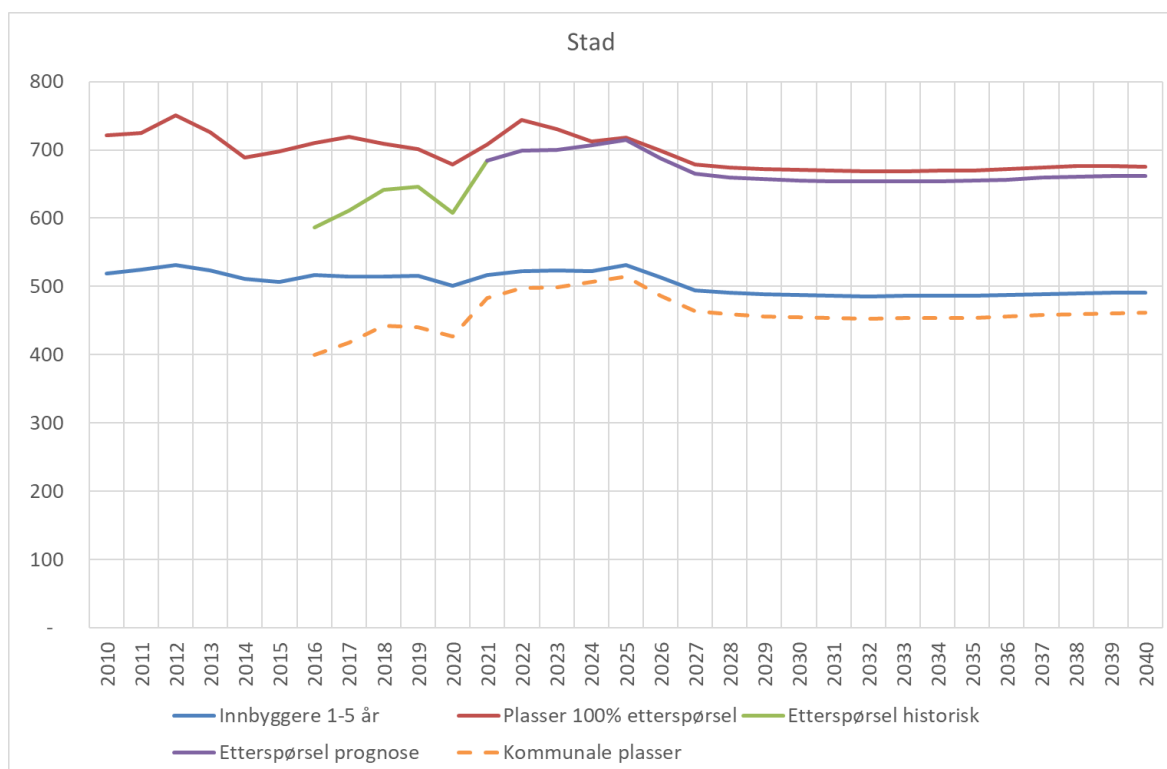
Konklusjon: Middels utgifter til barnehagelokaler kommer av mange plasser, men lite areal per plass og lave driftsutgifter per kvm.

6.3 Etterspørsel og kapasitet

Det er overskudd av barnehageplasser i kommunen til 2040. Vi planlegger ikke lengre enn til 2040. Usikkerheten i prognosene er for stor.

Etterspørselen etter plasser i kommunale barnehager avhenger av antall innbyggere 1–5 år, dekningsgraden og antall plasser i private barnehager. Antall innbyggere 1–5 år i Stad går ned fra 517 i 2021 til 490 i 2040. Dekningsgraden i Stad er blitt svært høy. 97 % av ungene 1–5 år var i barnehage i 2021. Vi antar at etterspørselen etter plasser fortsetter på dette nivået.

Antall plasser i barnehagene er 684 høsten 2021 (barn 0–2 år opptar 2 plasser hver). Vi antar at etterspørselen vil synke til 662 i 2040. Tallene framgår av figuren under.

Figur 37: Barnehagebehov i Stad kommune

Av de 684 plassene i bruk høsten 2021, var 200 i private barnehager. Vi antar at antallet private plasser vil holde seg konstant de neste 20 årene. Kommunen kan ikke legge ned private plasser. Kapasitetstilpasningen må skje i kommunale barnehager. Vi antar at behovet for kommunale plasser synker fra 483 til 461.

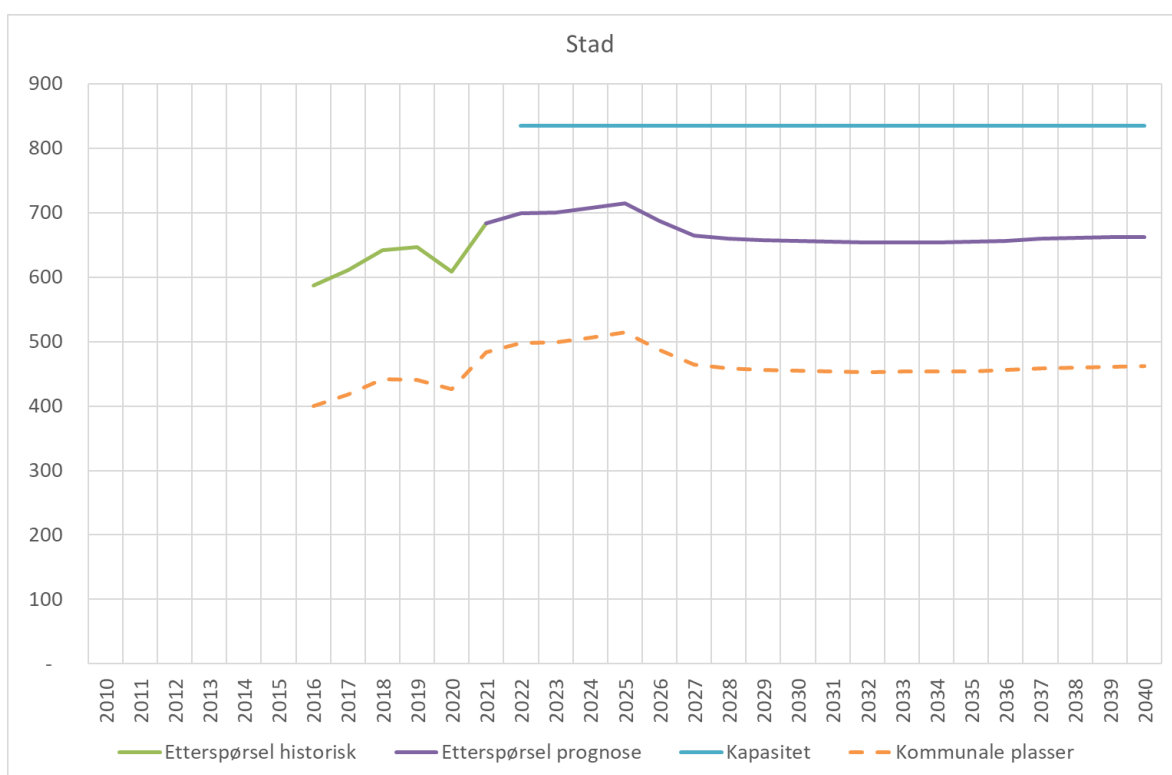
Alle barnehager har et godkjent lekeareal, som gir kapasiteten til barnehagen. Vedtektene til barnehagene viser hvor mye areal hvert barn skal disponere. Det er vanligvis 5,3 kvm per barn 0–2 år og 4 kvm per barn 3–5 år. Høsten 2021 var det ledig areal tilsvarende 150 plasser. Kapasiteten er altså rundt 830 plasser. Det var en teoretisk overkapasitet på rundt 150 plasser høsten 2021.

Tabellen under viser utviklingen i antall plasser og den ledige kapasiteten ved alle barnehagene i kommunen de siste 6 årene. Det er i teorien 100 ledige plasser i kommunale barnehager på Nordfjordeid.

Tabell 29: Teoretisk kapasitet i barnehagene i Stad kommune

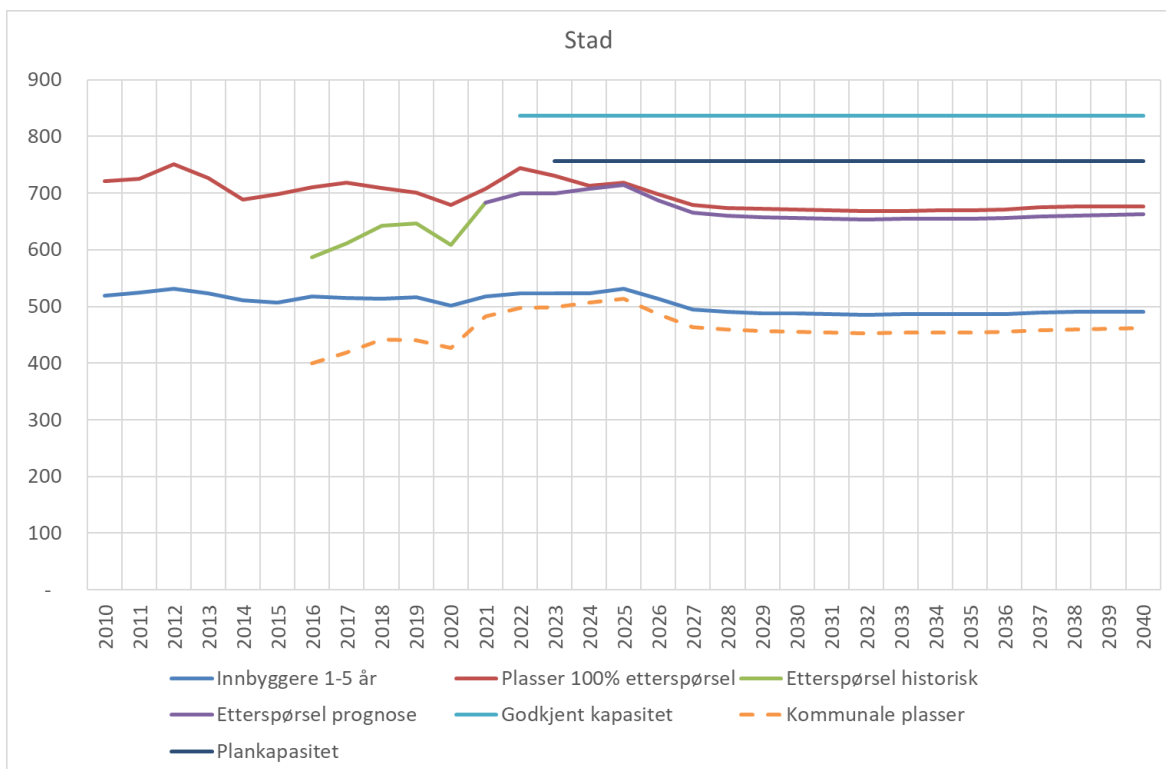
Plasser i barnehage 15.12.	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Eier	Kommunedel	Åpnet	Godkjent areal	Maks kapasitet
Fjordly	32	36	25	39	37	40	Privat	Stårheim	1978	168	49
Fossebaken Familie	9	9	8	8	8	8	Privat	Hjelle	2004	0	8
Kjølsdalen montessori SA	34	35	52	45	33	52	Privat	Stårheim	2013	223	65
Læringsverkstedet Avd Eid	107	104	107	106	96	95	Privat	Nordfjordeid	2006	337	100
Nøtteliten Familie	5	9	8	8	8	6	Privat	Nordfjordeid	2003	0	6
Flatraket	34	32	36	38	34	35	Kommunal	Flatraket	1988	152	43
Gjerdane	61	57	54	56	54	66	Kommunal	Nordfjordeid	1996	345	97
Golvsengane	169	183	179	200	184	187	Kommunal	Nordfjordeid	2011	850	246
Haugen	17	17	19	20	18	17	Kommunal	Haugen	2005	100	26
Leikvang	42	42	61	50	59	64	Kommunal	Stadlandet	1991	256,6	73
Selje	39	51	62	48	52	79	Kommunal	Selje	1973	204	67
Stårheim	38	36	31	28	25	36	Kommunal	Stårheim	1989	182	54
Stad	587	611	642	646	608	684				2 818	834

Figuren under viser utviklingen i etterspørsel, kapasitet og behovet for kommunale plasser i Stad kommune fram til 2040. Overkapasiteten vil øke til 170 plasser.

Figur 38: Barnehagebehov og godkjent kapasitet i Stad kommune

Vi tror ikke det er realistisk å ta opp så mange barn som barnehagene i teorien har plass til. Det er vanligvis flaskehalsen i andre deler av bygget (toaletter, garderober, arbeidsplass for personalet). Mange barnehager har gamle godkjennelser. Vi skiller derfor mellom godkjent kapasitet og plankapasitet, som er en mer realistisk kapasitet. Plankapasiteten i en barnehage med moderne romprogram og 18 plasser per avdeling ligger etter vår erfaring på 20 plasser per avdeling. I Stad er godkjent kapasitet omtrent 840 plasser, mens plankapasitet anslås til 760 plasser. På figuren under er både godkjent kapasitet og plankapasitet tegnet inn. Vi gjør det på samme måten i hver skolekrets.

Figur 39: Barnehagebehov og kapasitet i Stad kommune

6.4 Fremtidige barnehagekostnader med dagens struktur

I dette kapitlet vil vi foreslå tiltak for å beholde dagens barnehagestruktur på lang sikt. Hver enkelt barnehage beskrives med lokalisering, kapasitet og tilstand før det foreslås tiltak for at barnehagene kan møte fremtidens krav og forventninger.

Krav og forventninger til standard og funksjonalitet i barnehageanlegg

Barnehagelovens formålsparagraf sier:

«Barnehagene skal i samarbeid og i forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling...[...]. Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter.»

Barnehagebyggene skal ha utforming slik at denne bestemmelsen kan etterleves, og skal også ha en formell godkjenning i så henseende. Før en barnehage godkjennes med hjemmel i barnehageloven må det også foreligge godkjenning etter følgende forskrift og lover:

- ▶ Plan- og bygningslov
- ▶ Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler
- ▶ Arbeidsmiljøloven
- ▶ Brannloven
- ▶ Matloven

Utdanningsdirektoratet har utarbeidet en veiledende norm for størrelse på leke- og oppholdsareal for barn i en barnehage, mens de ansattes arbeidsmiljøforhold reguleres av arbeidsmiljøloven. Følgende rom regnes ikke med til leke- og oppholdsarealet: Personalrom, kontorer, arbeidsplasser for pedagoger, vaskerom, stellerom, toaletter, oppbevaringsrom og inngang (grovgarderobe).

Flere kommuner har utarbeidet egne rom- og funksjonsprogram for å sikre felles standard for hva et godt barnehageanlegg er. Dette for å sikre at barnehagebyggene skal tilfredsstillere krav til leke- og læringsmiljø, arbeidsmiljø, miljøvennlighet og økonomisk areal- og ressursbruk. Rom- og funksjonsprogrammet skal benyttes for å utvikle løsninger som på best mulig måte svarer til barnehagevirksomhetens innhold, bidra til effektive prosesser når det skal bygges nye barnehager, men kan også brukes når barnehager skal rehabiliteres eller bygges på. En viktig del av rom- og funksjonsprogrammet er barnehagens uteområde. Uteareal skal tjene pedagogikken og ha steder som trigger barns fantasi. Veiledende norm for uteareal er 6 x norm for inneareal (leke- og oppholdsareal).

Barnehagevirksomhet har vært og er et område i utvikling, og det finnes ikke fasitsvar på rom- og funksjonsprogram for barnehager. Dette er derfor et område som må utvikles fortløpende på bakgrunn av erfaringer og endrede krav, nye lover og endret regelverk.

Et rom- og funksjonsprogram beskriver hvordan de ulike funksjonene i et barnehagebygg kan plasseres og fungere godt sammen, og hvilke arealer dette krever. Det er et overordnet mål med barnehagebygg og tilhørende uteområder at barna skal gis mulighet for variert aktivitet i trygge omgivelser, og at det skal være mulighet for fleksibel bruk av arealet. Barn og ansattes behov er avgjørende for utvikling av rom- og funksjonsprogram for barnehager.

Noen hovedprinsipper vi mener er viktige:

- ▶ Barnehagebygg som gir barn mulighet til å «klare selv», utforske, undre seg og være involvert i hele barnehagens indre liv.
- ▶ Barnehagebygg som gir barn og foreldre en trygg base å forholde seg til, med kjente voksenpersoner og forutsigbare omgivelser. Det betyr barnehagebygg organisert med avdelinger.
- ▶ Barnehagebygg som er utformet slik at ansatte er tett på barna gjennom hele dagen.
- ▶ Barnehagebygg med lite gjennomgang i barnas base-/aktivitetsrom slik at barn ikke unødig avbrytes i lek, verdifulle samtaler og pedagogiske aktiviteter.
- ▶ Barnehagebygg som er tilgjengelig for alle (universell utforming).
- ▶ Barnehagebygg utformet for sambruk og samlokalisering.
- ▶ Barnehagebyggene bør ha isolerte vognskur.

Barnehagen har betydning som et møtepunkt i lokalsamfunnet, og barnehagen er et sted hvor foreldre kan knytte kontakt med hverandre og med andre i lokalsamfunnet. Barnehager som ligger nært der hvor folk bor bidrar til å skape tilhørighet til lokalsamfunnet. Dette er viktig kunnskap når det planlegges hvor barnehager skal plasseres og hvilke områder barnehagene skal dekke.

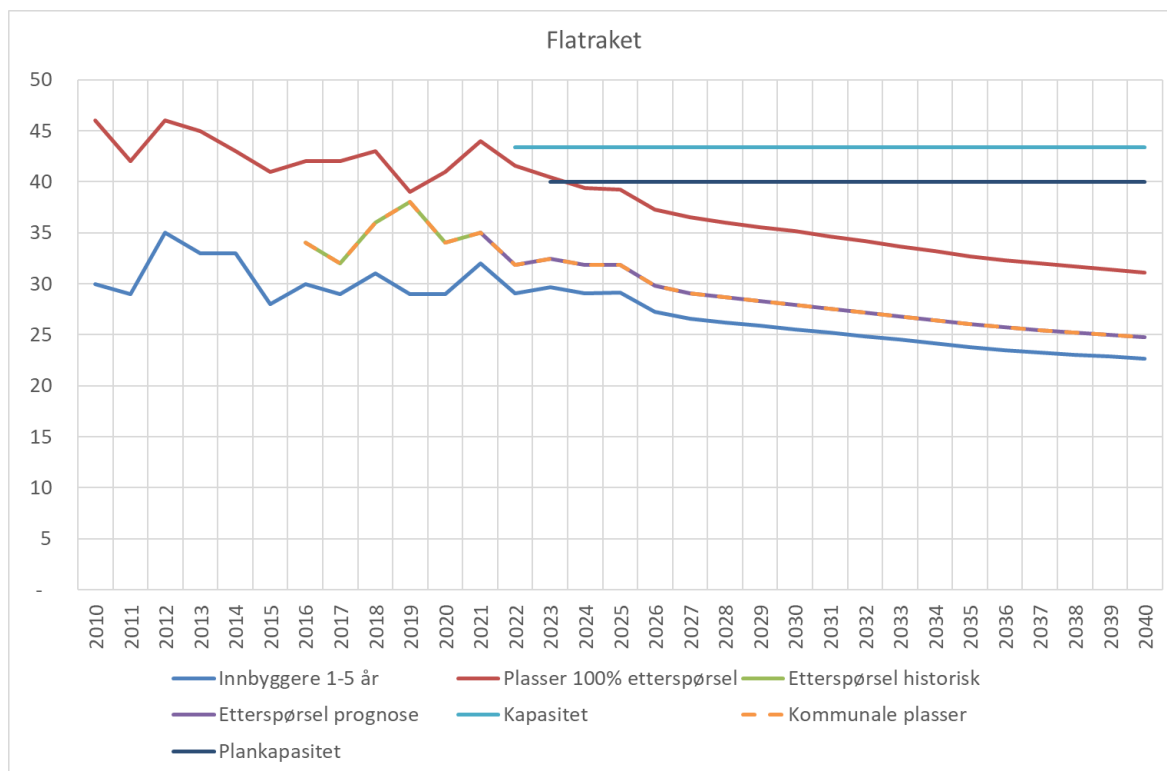
Ved vurdering av de kommunale barnehagene er det tatt utgangspunkt i 18 store barn (1 lite barn omgjort til 2 store) i hver avdeling. Lekearealet er satt til ca. 4 kvm per store barn (1 lite barn omgjort til 2 store), mens det er fastsatt arealkrav til øvrige rom som ikke inngår i leke- og oppholdsarealet. Sistnevnte arealkrav kan for noen rom ha mindre variasjoner avhengig av antall avdelinger i barnehagen. Dette betyr omtrent 11 kvm brutto areal per plass i en moderne barnehage.

6.4.1 Flatraket skolekrets

Flatraket har bare en barnehage: Flatraket kommunale barnehage.

Antall innbyggere 1–5 år synker fra 32 i 2021 til 21 i 2040. I teorien trengs det rundt 45 plasser for innbyggerne i skolekretsen. Høsten 2021 var det bare 35 plasser i bruk i barnehagene i skolekretsen. Noen av innbyggerne søkte barnehageplass utenom skolekretsen. Den kommunale barnehagen har godkjent lekeareal for 44 plasser. Plankapasitet anslås til 40 plasser.

Vi antar behovet synker i takt med nedgangen i antall innbyggere 1–5 år. Etterspørselen antas å ligge rundt 35 plasser. Det tilsvarer en barnehage med to avdelinger (36 plasser).

Figur 40: Barnehagebehov og kapasitet i Flatraket skolekrets

Flatraket barnehage

Figur 41: Flatraket barnehage. Kilde: Kommunen

Kapasitet og funksjonalitet

Barnehagen har god romkapasitet som 2-avdelings barnehage. Barn rekrutteres fra nærmiljøet, med jevnt «tilsig» av 4–5 barn hvert år. Barnehagen har ikke isolert vognskur, noe som er en uttrykt ambisjon å ha i barnehagene i kommunen. Vognskuret fungerer likevel god slik det er. Barnehagen har ikke møterom med plass til hele personalgruppen, men møterom fungerer godt til mindre møter.

Utearealet er også større enn det som kreves. Tomten er på 1,8 mål. Kravet til tomt for en barnehage med 2 avdelinger/36 plasser er 1,4 mål, se tabellen under. Lekeplasskontrollør har påpekt mangler som må rettes på.

Tabell 30: Tomtebehov for Flatraket barnehage

Avdelinger			2
Beskrivelse			Sum
Tomt			
Lekeareal (6 ganger innelekeareal)			865
Bygg (en etasje) BTA			428
Trafikkareal (1 p-plass/6 plasser)			120
Sum tomt kvm			1 413

Teknisk tilstand

Bygget er oppført i 1988 og senere utvidet i 2009. Eksisterende bygg ble også oppgradert samtidig som utvidelse, herunder utskifting av vinduer, takteking og tekniske installasjoner. Barnehagen består av to etasjer. Bygget er oppført med reisverk, saltak med betongtakstein og fasade med trekledning.

Bygget fremstår å ha nokså tilfredsstillende teknisk tilstand, og det vurderes ikke behov for noe større vedlikehold eller oppgraderinger, men godt planlagt vedlikehold som støtter opp om lang levetid.

Tiltak for å oppnå moderne standard

En moderne barnehage med 2 avdelinger/36 plasser trenger et areal på 399 kvm BTA, se vedlegg 3. For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å gjøre lett oppgradering, herunder alle innvendige overflater og inventar. Arealberegning viser ikke behov for arealutvidelse.

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter ombygging av 464 kvm med en kostnad lik kroner 6.000 per kvm.

Tabell 31: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Flatraket barnehage (inkl. mva.)

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg			Sum estimert kostnad	
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2		Estimert kostnad
Flatraket barnehage	-	45 000	-	464	Lett oppgradering	6 000	2 784 000	2 784 000

6.4.2 Nordfjordeid skolekrets

Nordfjordeid skolekrets har fire barnehager: de kommunale barnehagene Gjerdane og Golvsengane og to private barnehager (Nøtteliten og Læringsverkstedet Eid).

Tabell 32: Kapasitet og disponerte plasser i barnehagene i Nordfjordeid skolekrets.

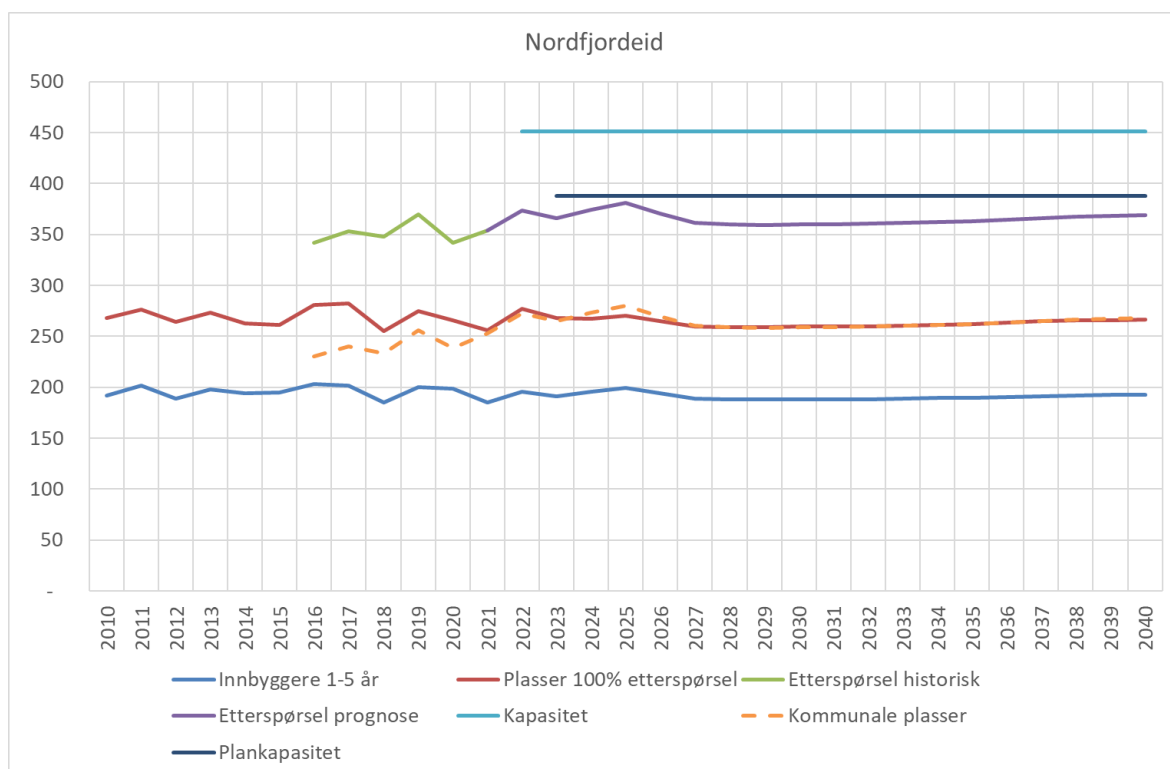
Plasser i barnehage 15.12.	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Eier	Kommunedel	Åpnet	Godkjent areal	Maks kapasitet
Læringsverkstedet Avd Eid	107	104	107	106	96	95	Privat	Nordfjordeid	2006	337	100
Nøtteliten Familie	5	9	8	8	8	6	Privat	Nordfjordeid	2003	0	8
Gjerdane	61	57	54	56	54	66	Kommunal	Nordfjordeid	1996	345	97
Golvsengane	169	183	179	200	184	187	Kommunal	Nordfjordeid	2011	850	246

Antall innbyggere 1–5 år er stabilt rundt 200 til 2040. Med 100 % dekning trengs det rundt 260 plasser for innbyggerne i skolekretsen på kort og lang sikt. Høsten 2021 var det 354 plasser i bruk i skolekretsen. Barnehagene i skolekretsen mottar tydeligvis mange unger fra andre skolekretser. Samlet godkjent kapasitet i barnehage er 450 plasser.

Plankapasitet anslås til 388 plasser. NB: Dette er etter utbygging av Gjerdane barnehage til 5 avdelinger. Vi antar utbyggingen skjer i 2023. Etter utbygging er kapasiteten i tråd med forventet etterspørsel, slik figuren under viser.

Vi antar behovet utvikler seg i takt med endringen i antall innbyggere 1–5 år. Etterspørselen antas å være stabil fram mot 2040.

De kommunale barnehagene hadde rundt 260 plasser i bruk i 2021. Vi antar dette er tilstrekkelig kommunal kapasitet på kort og lang sikt.

Figur 42: Barnehagebehov og kapasitet i Nordfjordeid skolekrets

Gjerdane barnehage

Figur 43: Gjerdane barnehage. Kilde: Kommunen

Kapasitet og funksjonalitet

Barnehagen har god romkapasitet som 4-avdelings barnehage. Det er vedtatt at barnehagen skal utvides til 5-avdelings barnehage (hovedbygg skal utvides med 2 avdelinger, mens tilleggsbygg, som fungerer dårlig som barnehage, bortfaller). Barnehagen rekrutterer barn fra nrområdet, men også barn fra Hjelle og Stårheim. Noen foreldre har arbeid Nordfjordeid og ønsker derfor barnehageplass på Nordfjordeid.

Dagens bygg mangler arbeidsplasser til pedagoger samt eget møterom. Avdelingene brukes til personalmøter kveldstid og pauserom til mindre møter. Vognskur fungerer dårlig vinterstid pga. beliggenhet. Ellers er det ujevn varme i bygget.

Utearealet er også større enn det som kreves. Tomten er på 5 mål. En barnehage med 4 avdelinger krever 2,7 mål, se figuren under.

Tabell 33: Tomtebehov for Gjerdane barnehage.

	Avdelinger		4
Arealtype	Beskrivelse		Sum
	Tomt		
	Lekeareal (6 ganger innelekeareal)		1 730
	Bygg (en etasje) BTA		754
	Trafikkareal (1 p-plass/6 plasser)		240
	Sum tomt kvm		2 724

Tilstand

Bygget er oppført i 1988 og senere utvidet i 2006. Det er planlagt utvidelse av dagens barnehage med to avdelinger i 2023, men dette er ikke hensyntatt i denne vurderingen (alle skoler og barnehager er vurdert ut fra situasjon ved befaring). Barnehagen består av to etasjer. Bygget er oppført med sokkeletasje av plasstøpt betong og reisverk over kjeller, saltak med betongtakstein og fasade med trekledning.

Bygget fremstår å være noe utdatert. Det er i liten grad gjort tiltak siden 2006. Overflater og fast inventar (kjøkken) er utgått. Klimaskall i opprinnelig del er ikke oppgradert og det oppleves trekk fra vinduer og dører. Bygget har mangler i forhold til universell utforming.

Tiltak for å oppnå moderne standard

For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å gjøre moderate oppgraderinger, herunder justering/oppgradering av tekniske installasjoner, alle innvendige overflater og inventar. Arealberegning viser ikke behov for arealutvidelse. Arealbehovet for en barnehage med 4 avdelinger er 703 kvm BTA, se vedlegg 3.

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter ombygging av 851 kvm med en kostnad lik kroner 18.000 per kvm.

Tabell 34: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Gjerdane barnehage (inkl. mva.)

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Gjerdane barnehage	-	45 000	-	851	Moderat oppgradering	18 000	15 318 000	15 318 000

NB: Kommunens kostnader ved å utvide barnehagen fra 4 til 5 avdelinger er ikke tatt med i våre kalkyler. Det kommer i prinsippet i tillegg. Våre kalkyler er ikke koordinert med kommunens byggeprosjekt.

Golvsengene barnehage

Golvsengene barnehage ligger i Nordfjardeid og hadde 187 plasser i bruk høsten 2021.

Figur 44: Golvsengene barnehage. Kilde: Kommunen

Kapasitet og funksjonalitet

Barnehagen er planlagt med 8 avdelinger. Barnehagen har god romkapasitet som 8-avdelings barnehage. Barnehagens totale areal tilsier at barnehagen kan ha opp imot 200 plasser. Barnehagen har i dag 187 plasser. Med økt antall barn vil grovgarderobene oppleves for små. Barnehagen har oppvarmet og isolert vognskur.

Barnehagen betjener Nordfjardeid med omland. Barn som bor lengst unna har 14 km reisevei.

Tomten er på 6,8 mål. Det er tilstrekkelig for en barnehage med 8 avdelinger/144 plasser. En slik barnehage trenger en tomt på 5,4 mål, se tabellen under.

Tabell 35: Tomtebehov for Golvsengane barnehage.

Avdelinger			8
Beskrivelse			Sum
Tomt			
Lekeareal (6 ganger innelekeareal)			3 461
Bygg (en etasje) BTA			1 495
Trafikkareal (1 p-plass/6 plasser)			480
Sum tomt kvm			5 436

Tilstand

Bygget er oppført i 2011. Barnehagen består av to etasjer. Bygget er trolig oppført med plasstøpt betong i sokkeletasje og prefabrikkert stål/betong. Saltak med betongtakstein og fasade med trekledning. Bygget fremstår å ha tilfredsstillende teknisk tilstand.

Tiltak for å oppnå moderne standard

For å få bygget opp til dagens standard er det ikke nødvendig å gjøre noen tiltak. Barnehagen har tilstrekkelig areal (1.789 kvm). Kravet i arealprogrammet er 1.396 kvm.

Tabell 36: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Golvsengane barnehage (inkl. mva.)

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Golvsengane	-	45 000	-	1789	Ingen tiltak	-	-	-

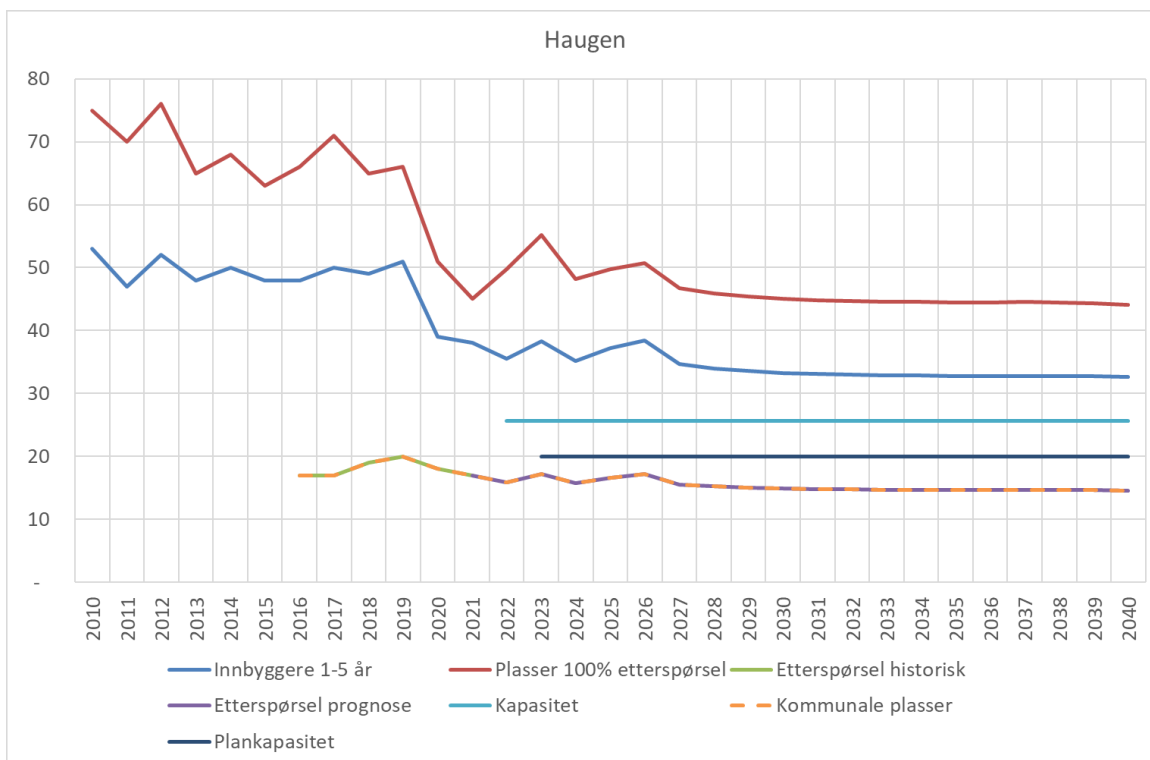
6.4.3 Haugen skolekrets

Haugen har bare en barnehage: Haugen kommunale barnehage.

Antall innbyggere 1–5 år synker fra 38 i 2021 til 33 i 2040. Med 100 % dekning trengs det rundt 45 plasser for innbyggerne i skolekretsen på kort og lang sikt. Høsten 2021 var det 17 plasser i bruk i skolekretsen. Dette betyr at de fleste innbyggerne søker barnehageplass i andre deler av kommunen, antakelig mest på Nordfjordeid.

Samlet godkjent kapasitet i barnehagen er 26 plasser. Plankapasitet anslås til 20 plasser.

Vi antar behovet synker i takt med nedgangen i antall innbyggere 1–5 år. Etterspørselen antas å synke mot 15 plasser i 2040. Det er tilstrekkelig med en barnehage med en avdeling (18 plasser) på kort og lang sikt.

Figur 45: Barnehagebehov og kapasitet i Haugen skolekrets

Haugen barnehage

Figur 46: Haugen barnehage (nr. 30) og Haugen skule (nr. 26). Kilde: Norgeskart.no

Kapasitet og funksjonalitet

Haugen barnehage er et oppvekstsenter sammen med Haugen barneskole, det vil si at barnehagen og skolen har felles ledelse. Barnehagen har nok leke- og oppholdsareal for en 1-avdelings barnehage, men mangler areal til å møte andre krav som stilles til dagens barnehagebygg. Det er ikke tilfredsstillende toalettfasiliteter, stellerom, lagermuligheter og garderobeforhold for barn og voksne. Det er dårlig ventilasjonsanlegg og støyutfordringer pga. enkle mobile skillevegger. Barnehagen har ikke vognskur.

Barn rekrutteres fra nærområdet, og fra gårder og boligområder som ligger i dalene innenfor Haugen. Barnehage og skole har samme leder. I samtale med leder fremheves det at barn har en trygghet når de starter på skolen pga. det nære samarbeidet mellom barnehage og skole.

Barnehagen deler tomt med skolen. Tomten er svært romslig.

Tilstand

Bygget er oppført i 1923 og i 2006 ble deler av bygget gjort om til barnehage. Bygget består av tre etasjer, men barnehagen disponerer areal i ett plan. Bygget er oppført som trehus med støpt/murt sokkeletasje, saltak tekket med skifer og fasade med trekledning.

Bygget fremstår generelt å være i lite tilfredsstillende teknisk stand. Overflater og tekniske installasjoner bærer i stor grad preg av å ha overgått sin levetid. En del av bygningsdelene virker å være fra byggeår. Det er gjort midlertidige sikringstiltak på grunn av fare for fallende takstein og vinduer som løsner fra karm. Bygget oppleves trangt og har mangler i forhold til universell utforming.

Tiltak for å oppnå moderne standard

For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å gjøre omfattende oppgraderinger. En barnehage med en avdeling trenger et areal på 259 kvm BTA, se vedlegg 3. Arealberegning viser behov å utvide barnehagen med 62 kvm (ca. 30 %). Det vurderes mer hensiktsmessig med riving og nybygg, da det uansett er behov for vesentlig arealutvidelse og eksisterende bygningsmasse anses som lite gjenbrukbar.

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter riving av 197 kvm (barnehagens del av bygg) med en kostnad lik kroner 1.000 per kvm (BTA) og nybygg av 259 kvm med en kostnad lik kroner 45.000 per kvm.

Tabell 37: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Haugen barnehage (inkl. mva.)

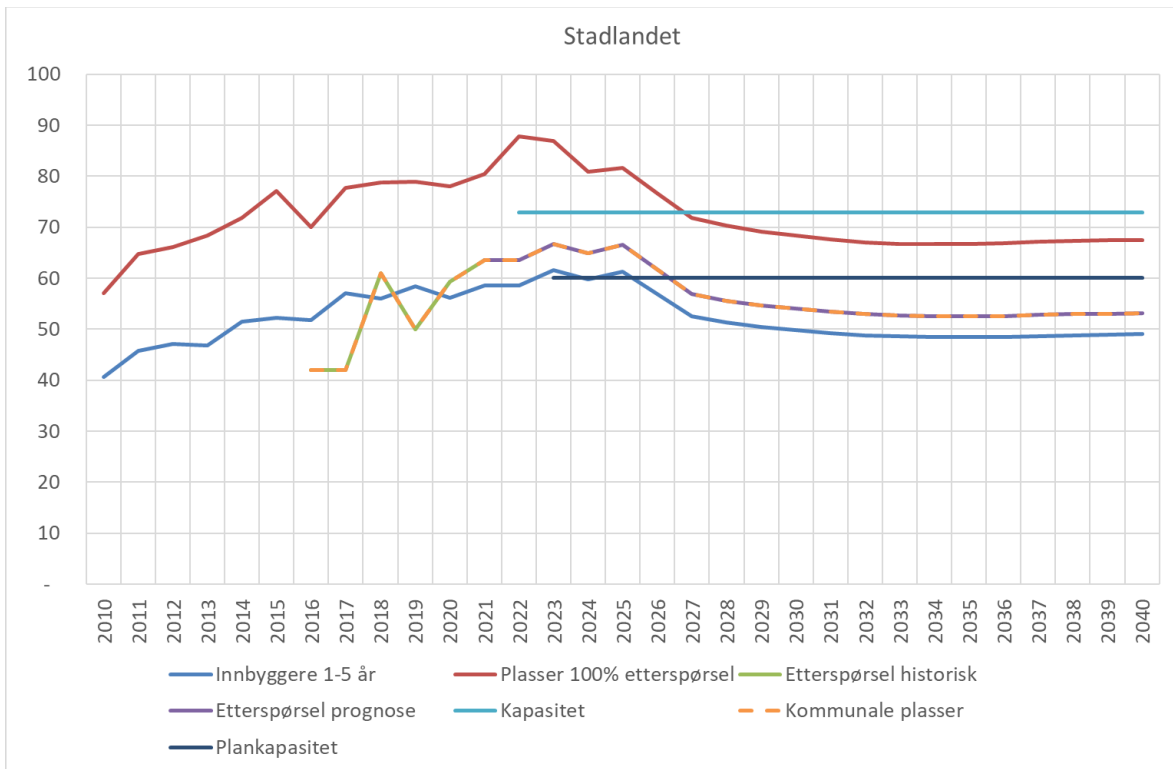
	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Haugen barnehage	259	45 000	11 655 000	197	Riving	1 000	197 000	11 852 000

6.4.4 Stadlandet skolekrets

Stadlandet har bare en barnehage: Leikvang kommunale barnehage.

Antall innbyggere 1–5 år synker fra 59 i 2021 til 49 i 2040. Med 100 % dekning var det behov for rundt 80 plasser for innbyggerne i 2021, mens det bare var 64 plasser i bruk i skolekretsen. Noen av innbyggerne søkte barnehageplass andre steder. Godkjent lekeareal tilsvarer en kapasitet på 73 plasser.

Vi antar behovet synker i takt med nedgangen i antall innbyggere 1–5 år. Etterspørselen antas å synke mot 55 plasser i 2040. På lang sikt er det tilstrekkelig med en barnehage med 3 avdelinger/-54 plasser. Plankapasitet i en slik barnehage er 60 plasser. Dette er tilstrekkelig fra 2027, ifølge framskrivningen planen er basert på.

Figur 47: Barnehagebehov og kapasitet i Stadlandet skolekrets

Leikvang barnehage

Figur 48: Leikvang barnehage. Kilde: Kommunen

Leikvang barnehage ligger i Leikanger og hadde 64 plasser i bruk høsten 2021.

Barnehagen planlegges med 3 avdelinger. Plankapasiteten i en barnehage med 3 avdelinger vil bli $20 \times 3 = 60$ plasser. Det er tilstrekkelig for Leikvang barnehage, i alle fall fra 2027.

Tomten er på 3,4 mål. Det er tilstrekkelig for en barnehage med 4 avdelinger. Arealkravet er 2,7 mål, se tabellen under.

Tabell 38: Tomtebehov for Leikvang barnehage

Avdelinger		4
Arealtype	Beskrivelse	Sum
Tomt		
	Lekeareal (6 ganger innelekeareal)	1 730
	Bygg (en etasje) BTA	754
	Trafikkareal (1 p-plass/6 plasser)	240
	Sum tomt kvm	2 724

Tilstand og funksjonalitet

Barnehagen opplyser at det er problemer med varme og isolasjon og også ventilasjon i barnehagen. Grovgarderoben på en avdeling er ikke stor nok ut fra antall barn ifølge barnehagens egen vurdering.

Barnehagen melder også at vognskuret ikke er godt nok. Vogner må varmes opp før sovetid og må tas inn for at vognposer ikke blir ødelagt.

Bygget er oppført i 1991 og senere utvidet i 2014 og 2020. I forbindelse med utvidelse ble også øvrig bygningsmasse oppgradert med takteking, tekniske anlegg og overflater. For opprinnelig del er imidlertid fasade/yttervegger originale. Barnehagen består av kjeller og en etasje over mark. Bygget er oppført med reisverk og støpt kjeller, saltak tekket med takstein og fasade med trekledning.

Bygget fremstår å ha nokså tilfredsstillende teknisk tilstand, og det vurderes ikke behov for noe større vedlikehold eller oppgraderinger, men godt planlagt vedlikehold som støtter opp om lang levetid. Det bør også gjøres tiltak for inngangsparti som siger.

Tiltak for å oppnå moderne standard

For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å gjøre lett oppgradering, herunder alle innvendige overflater og inventar. Arealberegning viser behov å utvide barnehagen med 68 kvm. En barnehage med 3 avdelinger trenger 570 kvm BTA, se vedlegg 3.

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter nybygg/tilbygg av 68 kvm med en kostnad lik kroner 45.000 per kvm (BTA) og ombygging av 502 kvm med en kostnad lik kroner 6.000 per kvm.

Tabell 39: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Leikvang barnehage (inkl. mva.)

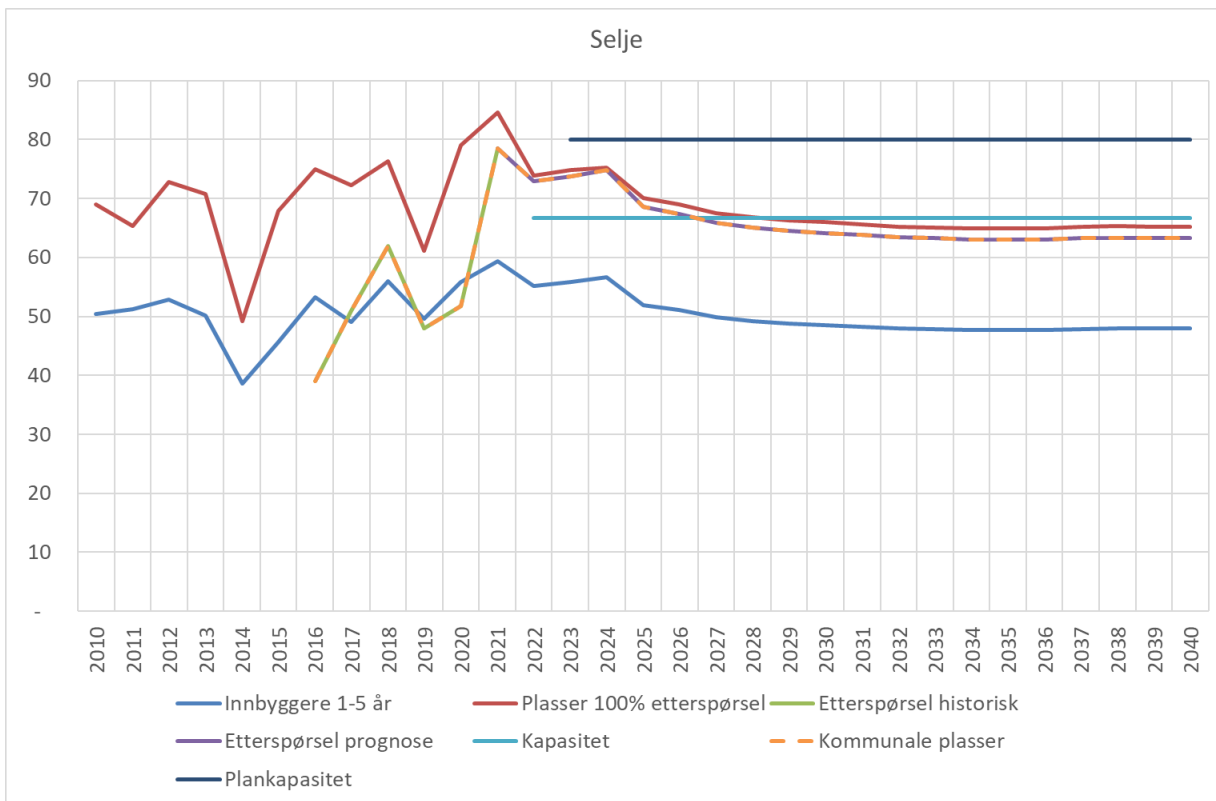
	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Leikvang barnehage	68	45 000	3 051 000	502	Lett oppgradering	6 000	3 012 000	6 063 000

6.4.5 Selje skolekrets

Selje skolekrets har bare en barnehage: Selje kommunale barnehage.

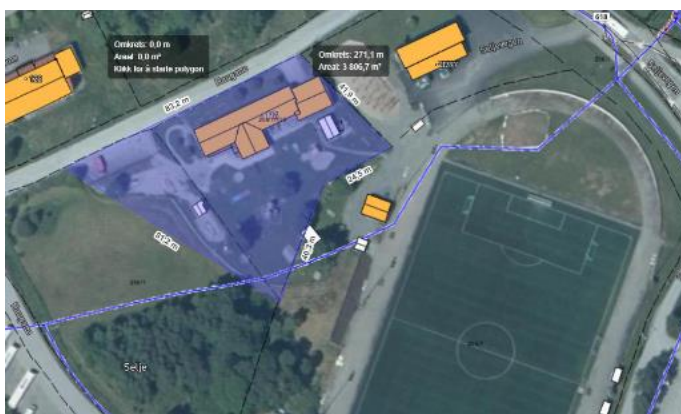
Antall innbyggere 1–5 år synker fra 59 i 2021 til 48 i 2040. Med 100 % dekning trengs det rundt 85 plasser for innbyggerne i skolekretsen i 2021. Høsten 2021 var det 79 plasser i bruk i skolekretsen. Samlet godkjent kapasitet i barnehage er 66 plasser.

Vi antar behovet synker i takt med nedgangen i antall innbyggere 1–5 år. Etterspørselen antas å synke mot 63 plasser i 2040. Det er tilstrekkelig med en barnehage med fire avdelinger (72 plasser) på kort og lang sikt. Plankapasitet i en moderne barnehage med 4 avdelinger er 80 plasser.

Figur 49: Barnehagebehov og kapasitet i Selje skolekrets

Selje barnehage

Figur 50: Selje barnehage. Kilde: Norgeskart.no og Google Maps

Kapasitet og funksjonalitet

Barnehagen er i dag definert som en 3 avdelings barnehage, men har i dag 79 plasser. Det betyr at barnehagen har flere plasser enn det 3 avdelings barnehage skal ha, jf. definert rom- og funksjonsprogram over. Barnehagen bør etableres som en 4 avdelings for at den kan etableres med et rom- og funksjonsprogram i henhold til prinsipper og standard redegjort for over. Barnehagen mangler leke- og oppholdsareal og nok areal til andre funksjoner for å kunne bli en 4 avdelings barnehage.

Barnehagen hadde flere plasser i bruk i 2021 enn godkjent lekeareal tillater. Kommunen opplyser at barnehagemyndigheten gav en dispensasjon på grunn av ekstraordinær stor søkning.

Barnehagen har nok uteareal. Tomten er på 3,8 mål. Det er tilstrekkelig for en barnehage med 4 avdelinger. Arealkravet er 2,7 mål, se tabellen under.

Tabell 40: Tomtebehov for Selje barnehage

Avdelinger	4
Tomt	
Lekeareal (6 ganger innelekeareal)	1 730
Bygg (en etasje) BTA	703
Trafikkareal (1 p-plass/6 plasser)	240
Sum tomt kvm	2 674

Tilstand

Det er støyutfordringer i barnehagen og det er ikke kjøkkenfasiliteter med matbod, som gjør at barnehagen ikke kan tilby brødmåltid. Toaletter bærer preg av slitasje og det er kloakkklukt. Et toalett brukes ikke fordi det er garderobe for ansatte.

Uteområdet blir svært gjørmete ved nedbør og lekeapparater bør oppgraderes. Vognskur er i dårlig forfatning.

Bygget er oppført i 1973 og senere utvidet på 80-tallet og 90-tallet (ukjent hvilke år). Ventilasjonsanlegg ble oppgradert i 2019. Barnehagen består av en etasje. Bygget er oppført med støpt sokkel/krypkjeller og reisverk, saltak med takstein og fasade med trekledning.

Bygget fremstår generelt å være i lite tilfredsstillende teknisk stand. Overflater og tekniske installasjoner bærer i stor grad preg av å ha overgått sin levetid. En del av bygningsdelene virker å være fra byggeår. Det påpekes fukt i kjeller og bygget har mangler i forhold til universell utforming. Bygget er lite isolert og har en del vinduer som ikke er skiftet på mange år. Ytterveggskledning har antagelig også overgått sin levetid. Det er også behov for drenering rundt bygget.

Tiltak for å oppnå moderne standard

For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å gjøre omfattende oppgraderinger. Arealberegning viser behov å utvide barnehagen med 179 kvm (ca. 35 %). En barnehage med 4 avdelinger trenger 703 kvm BTA, se vedlegg 3. Det vurderes mer hensiktsmessig med riving og nybygg, da det uansett er behov for vesentlig arealutvidelse og eksisterende bygningsmasse anses som lite gjenbrukbar.

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter riving av 524 kvm med en kostnad lik kroner 1.000 per kvm (BTA) og nybygg av 703 kvm med en kostnad lik kroner 45.000 per kvm.

Tabell 41: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Selje barnehage (inkl. mva.)

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg			Sum estimert kostnad	
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2		Estimert kostnad
Selje barnehage	703	45 000	31 626 000	524	Riving	1 000	524 000	32 150 000

6.4.6 Stårheim skolekrets

Stårheim skolekrets har tre barnehager: Stårheim kommunale barnehage og to private barnehager (Fjordly og Kjølsdalen).

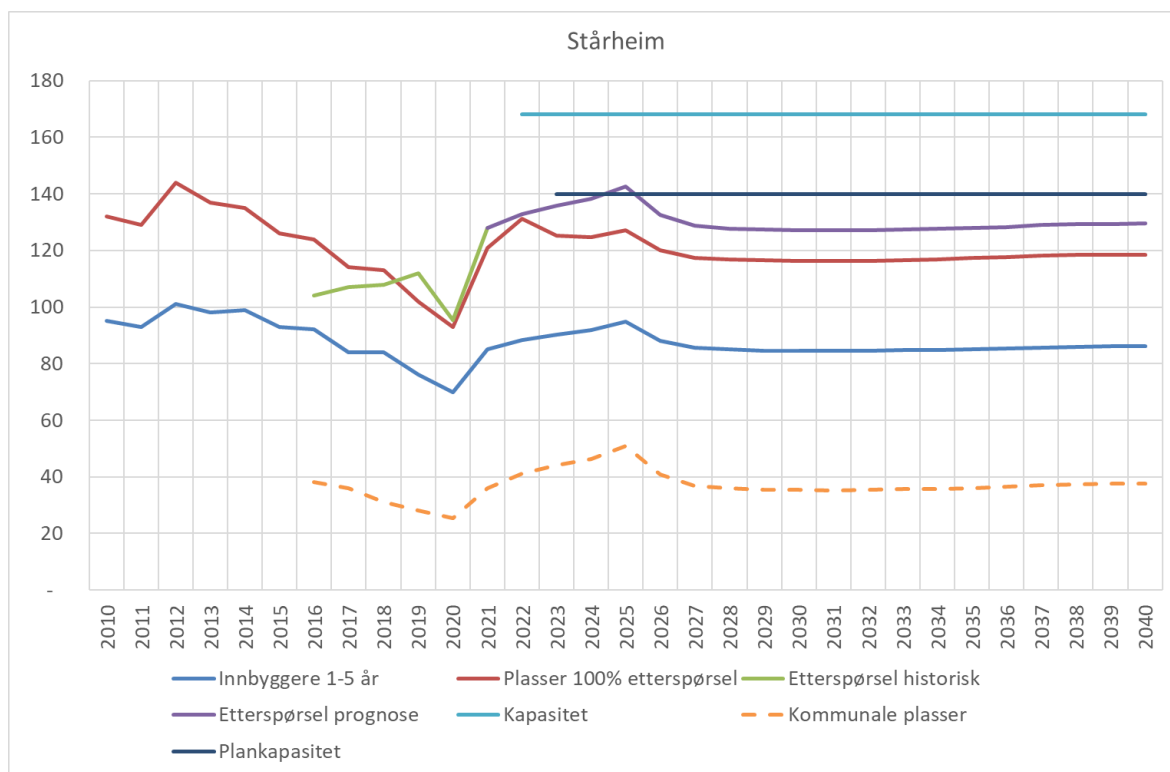
Tabell 42: Teoretisk kapasitet og disponerte plasser i barnehagene i Stårheim skolekrets

Plasser i barnehage 15.12.	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Eier	Kommunedel	Åpnet	Godkjent areal	Maks kapasitet
Fjordly	32	36	25	39	37	40	Privat	Stårheim	1978	168	49
Kjølsdalen montessori SA	34	35	52	45	33	52	Privat	Stårheim	2013	223	65
Stårheim	38	36	31	28	25	36	Kommunal	Stårheim	1989	182	54

Antall innbyggere 1–5 år er stabilt rundt 85 til 2040. Med 100 % dekning trengs det rundt 120 plasser for innbyggerne i skolekretsen på kort og lang sikt. Høsten 2021 var det 133 plasser i bruk i skolekretsen. Barnehagene i skolekretsen mottar tydeligvis noen unger fra andre skolekretser. Samlet godkjent kapasitet i barnehage er 168 plasser. Plankapasitet i dagens barnehager anslås til 140 plasser (20 plasser per avdeling).

Vi antar behovet utvikler seg i takt med endringen i antall innbyggere 1–5 år. Etterspørselen antas å være stabil fram mot 2040. Det er tilstrekkelig kapasitet i skolekretsen på kort og lang sikt.

Den kommunale barnehagen har hatt rundt 35 plasser i bruk de siste årene. Vi antar dette er tilstrekkelig kommunal kapasitet på kort og lang sikt.

Figur 51: Barnehagebehov og kapasitet i Stårheim skolekrets

Stårheim barnehage

Figur 52: Stårheim barnehage. Kilde: Kommunen

Kapasitet og funksjonalitet

Barnehagen er en 2 avdelings barnehage, og det er en riktig kapasitet de neste 20 årene. Arealberegning viser at det er behov for å utvide barnehagen med 38 kvm for å imøtekomme krav i rom- og funksjonsprogram.

Ventilasjon er fra byggeår 1989 og på våte og regntunge dager blir det ikke tilfredsstillende inneklimate. Grovgarderobene er små og fingardarobe må benyttes til påklædning av uteklær.

Barnehagen har ikke tilfredsstillende toalettfasiliteter. Det er for få toaletter. Stellerom på storbarnsavdelingen er lite. Stellebord er plassert rett ved toalettet. Barnehagen har ikke eget lagerrom eller matbod. Personaltoalett fungerer som lagerplass. Kjøkkenet er imidlertid velutstyrt så det lages mat en gang i uken, etter handling samme dag. Barnehagen har ikke godkjent rom for arbeidsplasser, og har ikke eget møterom. Mange rom er plassert uhensiktsmessig i forhold til hverandre, noe som medfører tungvint drift. Barnehagen har ikke egnet kontorarbeidsplass til leder.

Barnehagen har et uteområde, men det er store utfordringer med overflatevann, med dårlig drenering.

Barnehagen har ikke soveskur, men takoverbygg. Noen barn sover langs barnehageveggen. Det er et vognrom i tilknytning til nybygg og som er vanskelig tilgjengelig. Dette kan benyttes dersom det er mye vind eller er kaldt, men plasseringen gjør dette tungvint.

Barnehagen rekrutterer barn fra nærområdet, men også fra gårder og boligområder i innlandet innenfor Stårheim. Det er foreldre fra området som har barn i barnehage i Nordfjordeid.

Barnehagen har et uteareal av betydelig størrelse. Tomten er på 2,9 mål. Det er tilstrekkelig til en barnehage med 2 avdelinger/36 plasser. En slik barnehage krever 1,4 mål, se tabellen under.

Tabell 43: Tomtebehov for Stårheim barnehage

Avdelinger	2
Tomt	
Lekeareal (6 ganger innelekeareal)	865
Bygg (en etasje) BTA	399
Trafikkareal (1 p-plass/6 plasser)	120
Sum tomt kvm	1 384

Tilstand

Bygget er oppført i 1989 og senere utvidet i 2014. I tillegg er det gjort enkle akustiske tiltak og stedvis utskifting av gulvbelegg. Barnehagen består av en hovedetasje med liten kjeller og loft. Bygget er oppført med reisverk, valmet tak med takstein og fasade med trekledning.

Bygget fremstår å være noe utdatert. Overflater bærer i stor grad preg av å ha overgått sin levetid. De fleste vinduene er fra byggeår og er modne for utskifting. Utvendig har man utfordringer med drenering og ytterveggskledning er slitt/uttørket. Bygget har mangler i forhold til universell utforming.

Tiltak for å oppnå moderne standard

For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å gjøre omfattende oppgraderinger. Arealberegning viser behov å utvide barnehagen med 9 kvm (ca. 2 %). Det er ubetydelig. En barnehage med 2 avdelinger trenger 399 kvm BTA, se vedlegg 3. Det vurderes mer hensiktsmessig med riving og nybygg, da eksisterende bygningsmasse anses som lite gjenbrukbar.

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter riving av 390 kvm med en kostnad lik kroner 1.000 per kvm (BTA) og nybygg av 399 kvm med en kostnad lik kroner 45.000 per kvm.

Tabell 44: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Stårheim barnehage (inkl. mva.)

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Stårheim barnehage	399	45 000	17 955 000	390	Riving	1 000	390 000	18 345 000

6.4.7 Samlede kostnader barnehage alternativ null

Samlede kostnader i alternativ null viser hva det vil koste å drifte dagens barnehager i modernisert utgave. Alle typer kostnader må tas med i dette regnestykket. Beregningen omfatter utgifter til:

- ▶ Pedagogisk tilbud. Utgifter til lønn og andre driftsutgifter føres på funksjon 201 Barnehage. Vi tar ikke med utgifter til funksjon 211 styrkingstiltak, som er uavhengig av barnehagestruktur. Tilskudd til private barnehager tas med i alle alternativer.
- ▶ Drift av bygg: Utgifter til drift og vedlikehold av barnehagebygg føres på funksjon 221 Barnehagelokaler. Avskrivning av gamle bygg tas med i alle alternativer.
- ▶ Kapitalkostnader av investeringer: Investeringer for å modernisere byggene gir årlige kapitalkostnader i form av renter og avdrag/avskrivninger. Vi forutsetter nedbetaling/avskrivning med annuitet (fast sum per år) over 40 år med 3 % rente.

Vi henter datagrunnlaget om dagens utgiftsnivå fra kommuneregnskapet for 2021. Vi forutsetter uendrede utgifter i tilskudd til de private barnehagene.

Samlede kostnader i alternativ null anslås til 82 millioner kroner.

201 Barnehage

Netto driftsutgift 2021 for funksjon 201 Barnehage var 71,8 millioner kroner. 50,6 millioner kroner ble brukt i de 7 kommunale barnehagene, resten ble brukt til private barnehager og fellesutgifter. I gjennomsnitt var netto utgift per plass i kommunal barnehage 111.000 kroner. Netto utgift per plass (små barn teller dobbelt) varierer fra 91.000 kroner i Leikvang barnehage til 138.000 kroner på Flatraket. Dette er utgifter til ordinære plasser.

221 Barnehagelokaler

Netto driftsutgifter for funksjon 221 Barnehagelokaler var 7,2 millioner kroner i 2021. Dette er utgifter til drift og vedlikehold av kommunale barnehagebygg (4,8 millioner kroner), pluss avskrivninger på 2,5 millioner kroner.

De tiltakene vi foreslår, øker arealet i barnehagene med 200 kvm. Vi regner samme utgift per kvm til drift og vedlikehold (FDV) før og etter modernisering. I 2021 var FDV-utgiftene 920 kroner per kvm. Utgiftene til FDV øker med 0,2 millioner kroner.

Kapitalkostnader

Gjennomgangen av barnehagene viser at det trengs 86 millioner kroner for å gjøre dagens barnehager om til moderne anlegg. Kapitalkostnadene av disse investeringene (renter og avdrag) utgjør 3,7 million kroner. Det er basert på 3 % rente og nedbetaling av et annuitetslån over 40 år.

Samlede kostnader

Samlede årlige kostnader ved alternativ null oppsummeres til 82,5 millioner kroner. Tall for hver barnehage framkommer i tabellen under.

Tabell 45: Samlede netto driftsutgifter alternativ null – barnehage. Kroner

Barnehage	Plasser 2021	Kapasitet	Pris per plass	Netto utgift 201 Barnehage	Areal 2021	Areal plan	Investering	Kapital-kostnad	Netto utgift 221 Lokaler barnehage	Sum drift + FDV + kapital	Alt 0: dagens barnehager
Flatraket	35	36	138 986	4 795 000	464	399	2 784 000	120 442	365 165	5 280 607	5 280 607
Gjerdane	60	72	120 194	7 229 000	851	703	15 318 000	662 693	643 386	8 535 079	8 535 079
Golvseengane	185	246	112 160	20 802 000	1 789	1 789	-	-	1 637 293	22 439 293	22 439 293
Haugen	18	18	91 429	1 600 000	197	259	11 852 000	512 746	237 037	2 349 783	2 349 783
Leikvang	61	72	91 059	5 591 000	502	570	6 063 000	262 300	521 664	6 374 964	6 374 964
Selje	65	72	101 526	6 615 000	524	703	32 150 000	1 390 885	643 386	8 649 271	8 649 271
Stårheim	31	36	128 147	3 927 000	390	399	18 345 000	793 648	365 165	5 085 813	5 085 813
Sum	455	552	111 165	50 559 000	4 717	4 822	86 512 000	3 742 715	4 413 096	58 714 811	
Avskrivninger gamle bygg									2 460 000	2 460 000	2 460 000
Tilskudd private barnehager mm				21 241 000						21 241 000	21 241 000
Stad				71 800 000				3 742 715	6 873 096	82 415 811	
Sum løsning											82 415 811
Besparelse i forhold til alt. 0											-
Netto utgift											
201 barnehage											71 800 000
222 barnehagelokaler											6 873 096
Kapitalkostnader											3 742 715
Sum løsning											82 415 811

Tabellen over viser netto kostnader på 82,4 millioner kroner per år for 2021 for funksjonene 201 Barnehage og 221 Barnehagelokaler, inkludert nye kapitalkostnader. Netto utgift ved alternativ null er om lag 3,9 million kroner mer enn netto utgift i regnskapet for 2021. Forskjellen er de nye kapitalkostnadene på 3,7 million kroner og 0,2 millioner kroner til økte FDV-kostnader pga. mer areal. De andre postene endres ikke.

7 Alternative løsninger

Alternative løsninger til dagens struktur (alternativ null) skal gi Stad kommune bedre skoler og barnehager. Det vil si høyere tjenestekvalitet, lavere kostnader, bedre lokalisering og bedre samfunnsutvikling.

7.1 Grunnskolen

Vi har utredet fem alternativer til dagens struktur med 8 skoler (alternativ null). Det er

- ▶ G1: Sju skoler. Haugen legges ned og slås sammen med Nordfjordeid barneskole.
- ▶ G2: Seks skoler. Haugen og Hjelle legges ned og slås sammen med Nordfjordeid barneskole.
- ▶ G3: Fem skoler: Haugen, Hjelle og Stårheim legges ned og slås sammen med Nordfjordeid barneskole.
- ▶ G4: Fire skoler: Haugen, Hjelle, Stårheim og Eid ungdomsskole legges ned og slås sammen med Nordfjordeid barneskole til en 1 – 10 skole.
- ▶ G5: Slå sammen Stårheim og Haugen skole

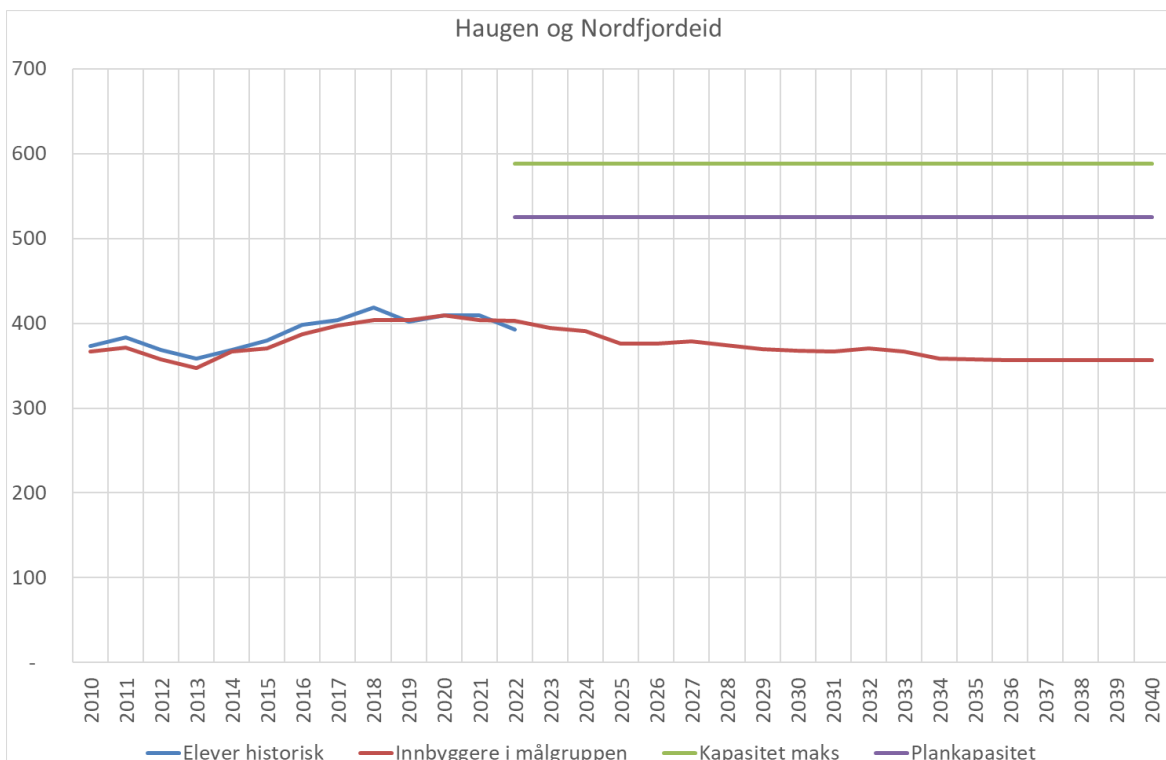
7.1.1 Alternativ G1: Haugen til Nordfjordeid

Alternativ G1 innebærer å slå sammen Haugen og Nordfjordeid skoler. Antall kommunale skoler reduseres fra 8 til 7. Haugen skole legges ned. Elevene flyttes til Nordfjordeid skole.

Kapasitet

Nordfjordeid skole rives og bygges opp på nytt med 21 klasser. Maks. kapasitet blir 588 elever, plankapasitet blir 525 elever.

Det blir en betydelig overkapasitet. Skolen får ikke mer enn 400 elever i planperioden. Vi har vurdert å bygge en skole med to klasserrekker, men den vil bli for liten. Den har en makskapasitet på 390 elever og plankapasitet på 350 elever. Elevtallet i Nordfjordeid og Haugen vil bli over 350 i hele planperioden.

Figur 53: Kapasitet og elevtall med en felles barneskole med 21 klasser i kretsene Nordfjordeid og Haugen

Tomten er på 24,7 mål. Det er stort nok til en skole med 21 klasser, spesielt hvis skolen bygges i to etasjer. En skole med 21 klasser i en etasje trenger 26 mål. Med to etasjer trenger skolen 23 mål, se vedlegg 2.

Investeringer

En moderne barneskole uten gymsal med 21 klasser trenger 6.319 kvm BTA. Idrettshallen er ny og rives ikke.

Det forutsettes riving av Nordfjordeid skule og Haugen skule, til sammen 7.242 kvm, samt nybygg av 6.319 kvm. Det betyr investeringer på 292 millioner kroner, se tabellen under.

Tabell 46: Investeringer i en ny skole med 21 klasser til erstatning for Haugen og Nordfjordeid

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Alternativ G1: Sju kommunale skoler	6 319	45 000	284 355 000	7 242	Riving	1 000	7 242 000	291 597 000

Kvalitet

For generelle vurderinger av hva som betyr mest for elevenes læring på skolen, viser vi til kapittel 2.2 i denne rapporten. Alternativ skolestruktur bør først og fremst vurderes i forhold til hvilke muligheter den gir for å tilfredsstille dagens krav i lov og læreplan.

- ▶ Vil ny struktur bedre eller svekke muligheten for rekruttering av riktig faglig kompetanse? På barnetrinnet er det krav til faglig fordypning i fagene norsk, matematikk og engelsk for å kunne undervise i disse fagene. Nyutdannede lærere for barnetrinnet har i dag mindre bredde i fagkretsen sin. På Ungdomstrinnet er det krav til fagutdanning i alle fag som lærere skal undervise i.
- ▶ Vil ny struktur gi mulighet for å organisere et faglig forsvarlig undervisningstilbud ut fra kravene nevnt i punktet over? Dette innebærer at den enkelte skole totalt sett må ha et timetall som gir rom for mange nok stillinger til å dekke alle undervisningstimer med faglig kompetente lærere.
- ▶ Vil ny struktur gi et bedre fysisk læringsmiljø for elevene i kommunen? Ny struktur gir moderne undervisningslokaler til alle barneskolebarn i kretsene Nordfjardeid og Haugen.
- ▶ Vil ny struktur gi bedre forutsetninger for å organisere faglig og pedagogisk samarbeid mellom lærerne? Den mest utbredte måten å organisere samarbeid på i grunnskolen er samarbeid på trinn og/eller i fag. Da er det alltid en fordel at det er flere klasser på samme trinn og at det er flere lærere som underviser i samme fag.

Skyss

Det er 5 km fra Haugen skole til Nordfjardeid skole. Vi forutsetter at alle elevene fra Haugen vil ha rett til skoleskyss. I dag har 19 av elevene ved Haugen skoleskyss. Det vil si 55 flere elever med skoleskyss.

Samfunn

Kommuneplanen har definert kommunesenteret Nordfjardeid som det eneste senter i indre del av kommunen. Tiltaket støtter opp om kommunesenteret. En større del av skolekapasiteten flyttes dit man tror skolebehovet vil komme.

For bygda Haugen vil det være et tap å miste skolen. Det er vanskelig å spå om hvor stort tapet blir, se kapittel 2. Haugen ligger bare 5 kilometer fra Nordfjardeid. Innbyggerne på Haugen er antakelig ganske tett knyttet til kommunesenteret allerede i dag.

Årlige utgifter

Årlige utgifter reduseres med 285.000 kroner i forhold til alternativ null.

Undervisningsutgiftene reduseres med 1,2 millioner kroner (faste kostnader ved en skole).

Drift av skolebygg reduseres med 0,2 millioner kroner på grunn av redusert areal

Kapitalkostnadene øker med 0,7 millioner kroner. Investeringene blir høyere, fordi man bygger en skole med stor overkapasitet (21 klasser).

Skoleskyssen øker med 0,5 millioner kroner. Vi forutsetter at alle elevene fra Haugen vil ha rett til skoleskyss.

Tabell 47: Samlede kostnader alternativ G1

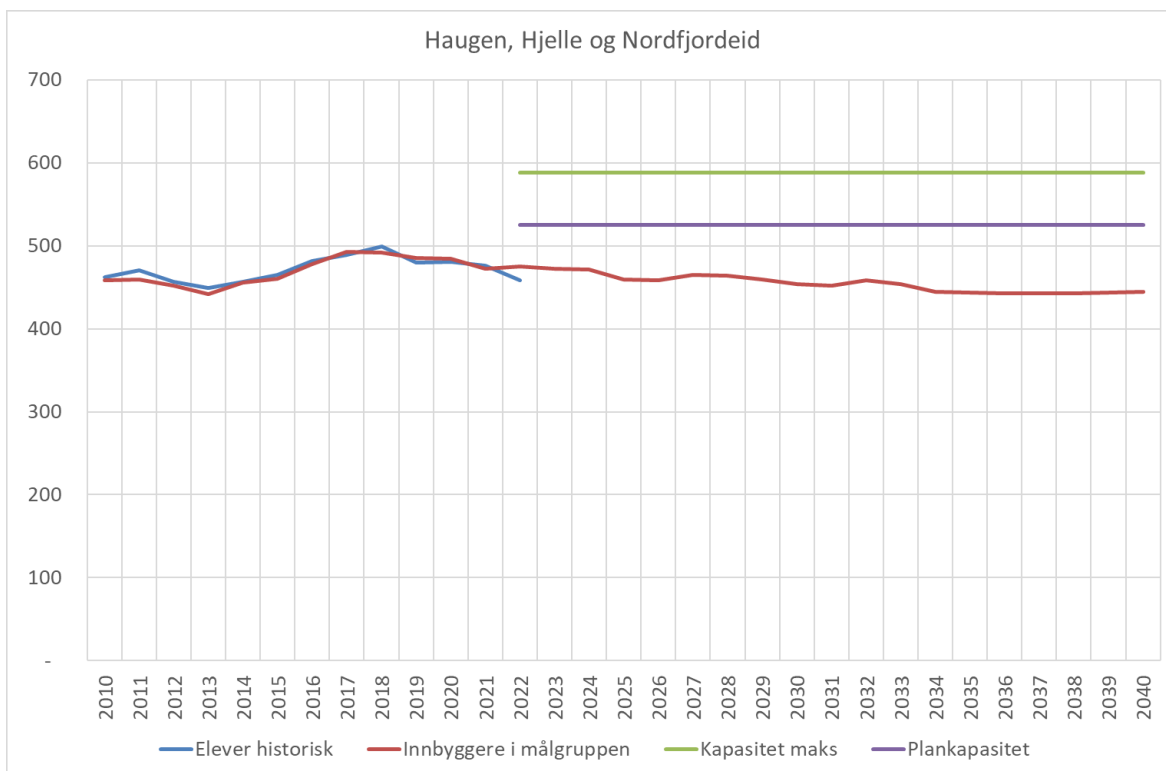
Skole	Elev 2021	Kapasitet	Pris per elev	Netto utgift 202 Undervisning	Areal 2021	Areal per elev	Areal plan	Investering	Kapital- kostnad	Netto utgift 222 Skole- lokaler	Skysse- elever	Netto utgift 223 Skoleskysse	Sum undervisning + lokaler + kapital + skysse	Alt 0: dagens 8 skoler	Alt G1: 7 skoler
Flatraket	41	54	134 024	5 495 000	1 242	30	1 874	85 554 000	3 701 269	743 233	11	95 003	10 034 506	10 034 506	10 034 506
Haugen	76	96	86 197	6 551 000	1 708	22	2 157	57 576 000	2 490 875	855 472	19	164 096	10 061 442	10 061 442	
Hjelle	67	96	120 373	8 065 000	1 790	27	2 157	56 688 000	2 452 458	855 472	24	207 279	11 580 209	11 580 209	11 580 209
Nordfjordeid	333	392	93 895	31 267 000	5 524	17	4 742	218 942 000	9 471 952	1 880 690	46	397 285	43 016 926	43 016 926	
Selje	131	150	122 641	16 066 000	6 163	47	2 977	140 083 000	6 060 324	1 180 686	48	414 558	23 721 568	23 721 568	23 721 568
Stadlandet	108	150	102 880	11 111 000	4 222	39	2 976	138 142 000	5 976 351	1 180 289	45	388 648	18 656 289	18 656 289	18 656 289
Stårheim	59	96	95 576	5 639 000	1 350	23	1 874	51 912 000	2 245 837	743 233	9	77 730	8 705 800	8 705 800	8 705 800
Eid U	266	360	103 932	27 646 000	5 434	20	4 098	189 826 000	8 212 324	1 625 278	142	1 226 401	38 710 003	38 710 003	38 710 003
Sum	1 081	1 394	103 460	111 840 000	27 433	25	22 855	938 723 000	40 611 389	9 064 353	344	2 971 000	164 486 742		
Nye løsninger															
Nordfj+Haugen	409	588	89 531	36 618 000	7 232	18	6 319	291 597 000	12 615 180	2 506 132	122	1 053 669	52 792 980		52 792 980
Sum løsning														164 486 742	164 201 354
Besparelse i forhold til alt. 0														-	285 388
Netto utgift															
Netto utgift 202 undervisning														111 840 000	110 640 000
Drift av bygg (FDV)														9 064 353	8 834 324
Kapitalkostnader (renter og avdrag)														40 611 389	41 263 743
Skoleskysse														2 971 000	3 463 288
Sum undervisning, FDV og kapital														164 486 742	164 201 354
Innsparing i forhold til alternativ 0															
Innsparing 202 undervisning														-	1 200 000
Innsparing 222 drift skolebygg														-	230 030
Innsparing kapitalkostnader														-	652 353
Innsparing 223 skoleskysse														-	492 288
Sum innsparing														-	285 388

7.1.2 Alternativ G2: Seks kommunale skoler

Alternativ G2 innebærer å slå sammen Haugen, Hjelle og Nordfjordeid skoler. Antall kommunale skoler reduseres fra 8 til 6. Haugen skole og Hjelle skole legges ned. Elevene flyttes til Nordfjordeid skole.

Kapasitet

Nordfjordeid skole rives og bygges opp på nytt med 21 klasser på den samme tomten. Maksimal kapasitet blir 588 elever. Plankapasitet blir 525 elever. Det blir en viss overkapasitet. Skolen får ikke mer enn 475 elever i planperioden.

Figur 54: Kapasitet og elevtall med en felles barneskole med 21 klasser i kretsene Nordfjordeid, Hjelle og Haugen

Tomten er på 24,7 mål. Det er stort nok til en skole med 21 klasser, spesielt hvis skolen bygges i to etasjer. En skole i to etasjer krever 23 mål, se vedlegg 2.

Investeringer

En moderne barneskole med 21 klasser uten gymsal trenger 6319 kvm BTA. Den nye idrettshallen til skolen rives ikke.

Det forutsettes riving av Nordfjordeid skule, Haugen og Hjelle skule, til sammen 9.032 kvm, samt nybygg av 6.319 kvm. Dette betyr investeringer på 293 millioner kroner inkl. mva.

Tabell 48: Investeringer ved bygging av ny skole med 21 klasser til erstatning for Haugen, Hjelle og Nordfjordeid

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Alternativ G2: Seks kommunale skoler	6 319	45 000	284 355 000	9 032	Riving	1 000	9 032 000	293 387 000

Kvalitet

For generelle vurderinger av hva som betyr mest for elevenes læring på skolen, viser vi til kapittel 2.2 i denne rapporten. Alternativ skolestruktur bør først og fremst vurderes i forhold til hvilke muligheter den gir for å tilfredsstille dagens krav i lov og læreplan.

- ▶ Vil ny struktur bedre eller svekke muligheten for rekruttering av riktig faglig kompetanse? På barnetrinnet er det krav til faglig fordypning i fagene norsk, matematikk og engelsk for å kunne undervise i disse fagene. Nyutdannede lærere for barnetrinnet har i dag mindre bredde i fagkretsen sin. På Ungdomstrinnet er det krav til fagutdanning i alle fag som lærere skal undervise i.
- ▶ Vil ny struktur gi mulighet for å organisere et faglig forsvarlig undervisningstilbud ut fra kravene nevnt i punktet over? Dette innebærer at den enkelte skole totalt sett må ha et timetall som gir rom for mange nok stillinger til å dekke alle undervisningstimer med faglig kompetente lærere.
- ▶ Vil ny struktur gi et bedre fysisk læringsmiljø for elevene i kommunen? Tiltaket vil gi moderne undervisningslokaler for elevene i skolekretsene Haugen, Hjelle og Nordfjardeid.
- ▶ Vil ny struktur gi bedre forutsetninger for å organisere faglig og pedagogisk samarbeid mellom lærerne? Den mest utbredte måten å organisere samarbeid på i grunnskolen er samarbeid på trinn og/eller i fag. Da er det alltid en fordel at det er flere klasser på samme trinn og at det er flere lærere som underviser i samme fag.

Skyss

Det er 5 km fra Haugen skole og Hjelle skole til Nordfjardeid skole. Vi forutsetter at alle elevene fra Haugen og Hjelle vil ha rett til skoleskyss.

Samfunn

Kommuneplanen har definert kommunesenteret Nordfjardeid som det eneste senter i indre del av kommunen, se kapittel 2. Tiltaket støtter opp om kommunesenteret. En større del av skolekapasiteten flyttes dit man tror skolebehovet vil komme.

For bygdene Haugen og Hjelle vil det være et tap å miste skolen. Det er vanskelig å spå om hvor stort tapet blir, se kapittel 2. Haugen og Hjelle ligger bare 5 kilometer fra Nordfjardeid. Innbyggerne på Haugen og Hjelle er antakelig ganske tett knyttet til kommunesenteret allerede i dag.

Årlige utgifter

Årlige utgifter synker med 4,3 millioner kroner i forhold til alternativ null.

Undervisningsutgiftene reduseres med 2,4 millioner kroner (faste kostnader ved to skoler).

Drift av skolebygg reduseres med 1,1 millioner kroner på grunn av redusert areal.

Kapitalkostnadene reduseres med 1,7 millioner kroner. Det er stordriftsfordeler i skolebygg.

Skoleskyssen øker med 0,9 millioner kroner. Vi forutsetter at alle elevene fra Haugen og Hjelle vil ha rett til skoleskyss.

Tabell 49: Samlede kostnader ved alternativ G2

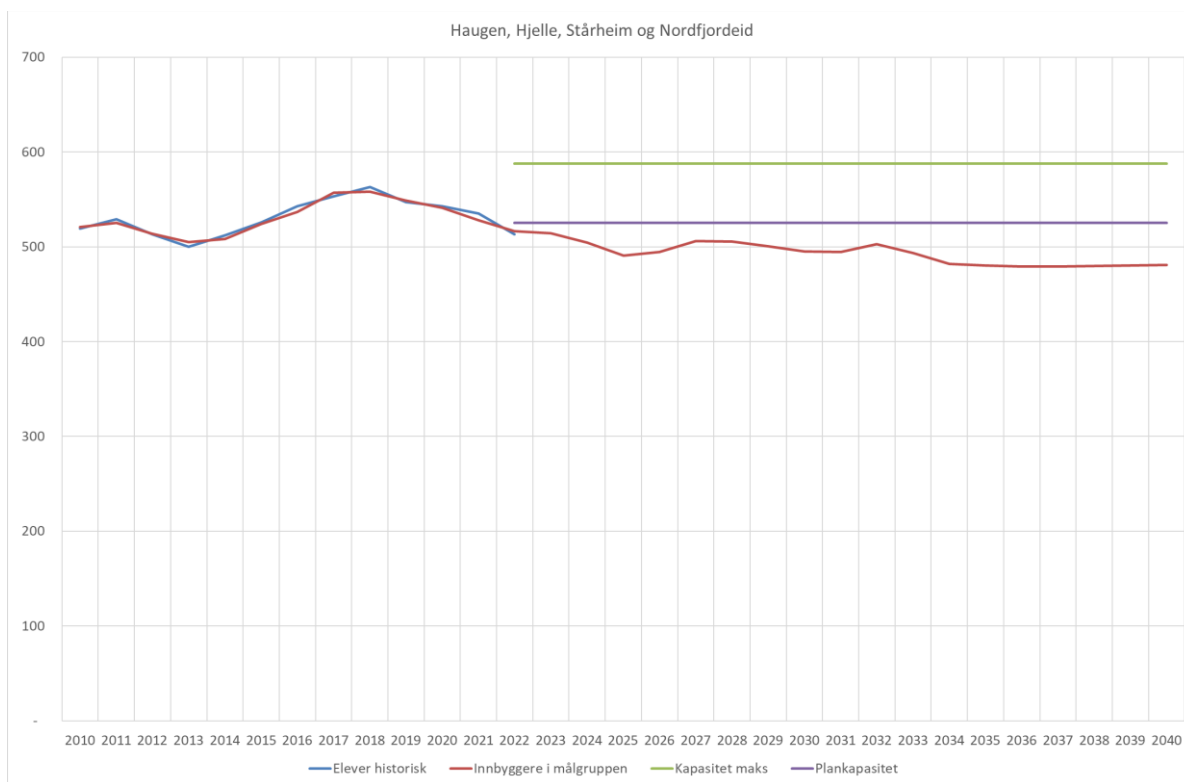
Skole	Elever 2021	Kapasitet	Pris per elev	Netto utgift 202 Undervisning	Areal 2021	Areal per elev	Areal plan	Investering	Kapital-kostnad	Netto utgift 222 Skole-lokaler	Skysselever	Netto utgift 223 Skoleskys	Sum undervisning + lokaler+ kapital+skys	Alt 0: dagens 8 skoler	Alt G2: 6 skoler
Flatraket	41	54	134 024	5 495 000	1 242	30	1 874	85 554 000	3 701 269	743 233	11	95 003	10 034 506	10 034 506	10 034 506
Haugen	76	96	86 197	6 551 000	1 708	22	2 157	57 576 000	2 490 875	855 472	19	164 096	10 061 442	10 061 442	
Hjelle	67	96	120 373	8 065 000	1 790	27	2 157	56 688 000	2 452 458	855 472	24	207 279	11 580 209	11 580 209	
Nordfjordeid	333	392	93 895	31 267 000	5 524	17	4 742	218 942 000	9 471 952	1 880 690	46	397 285	43 016 926	43 016 926	
Selje	131	150	122 641	16 066 000	6 163	47	2 977	140 083 000	6 060 324	1 180 686	48	414 558	23 721 568	23 721 568	23 721 568
Stadlandet	108	150	102 880	11 111 000	4 222	39	2 976	138 142 000	5 976 351	1 180 289	45	388 648	18 656 289	18 656 289	18 656 289
Stårheim	59	96	95 576	5 639 000	1 350	23	1 874	51 912 000	2 245 837	743 233	9	77 730	8 705 800	8 705 800	8 705 800
Eid U	266	360	103 932	27 646 000	5 434	20	4 098	189 826 000	8 212 324	1 625 278	142	1 226 401	38 710 003	38 710 003	38 710 003
Sum	1 081	1 394	103 460	111 840 000	27 433	25	22 855	938 723 000	40 611 389	9 064 353	344	2 971 000	164 486 742		
Nye løsninger															
Nordfj+Haugen+Hjelle	476	588	91 351	43 483 000	9 022	19	6 319	293 387 000	12 692 619	2 506 132	189	1 632 323	60 314 074		60 314 074
Sum løsning														164 486 742	160 142 239
Besparelse i forhold til alt. 0														-	4 344 503
Netto utgift															
Netto utgift 202 undervisning														111 840 000	109 440 000
Drift av bygg (FDV)														9 064 353	7 978 852
Kapitalkostnader (renter og avdrag)														40 611 389	38 888 725
Skoleskys														2 971 000	3 834 663
Sum undervisning, FDV og kapital														164 486 742	160 142 239
Innsparing i forhold til alternativ 0															
Innsparing 202 undervisning														-	2 400 000
Innsparing 222 drift skolebygg														-	1 085 501
Innsparing kapitalkostnader														-	1 722 665
Innsparing 223 skoleskys														-	863 663
Sum innsparing														-	4 344 503

7.1.3 Alternativ G3: Fem kommunale skoler

Alternativ G3 innebærer å slå sammen Haugen, Hjelle, Stårheim og Nordfjordeid skoler. Antall kommunale skoler reduseres fra 8 til 5. Haugen skole, Hjelle skole og Stårheim skole legges ned. Elevene flyttes til Nordfjordeid skole, som rives og bygges opp igjen med 21 klasser på den samme tomten.

Kapasitet

Nordfjordeid skole rives og bygges opp på nytt med 21 klasser. Maksimal kapasitet blir 588 elever. Plankapasitet blir 525 elever. Det blir minimal overkapasitet. Elevtallet vil ligge rundt 500 elever i planperioden.

Figur 55: Kapasitet og elevtall ved en felles barneskole for kretsene Nordfjordeid, Haugen, Hjelle og Stårheim

Tomten er på 24,7 mål. Det er stort nok til en skole med 21 klasser, spesielt hvis skolen bygges i to etasjer.

Investeringer

En moderne barneskole uten gymsal med 21 klasser trenger 6319 kvm BTA. Dagens idrettshall på skoletomten får stå.

Det forutsettes riving av Nordfjordeid skule, Haugen, Hjelle skule og Stårheim skule, til sammen 10.382 kvm, samt nybygg av 6.319 kvm. Samlet kostnad anslås til 295 millioner kroner inkludert mva.

Tabell 50: Investeringskostnader inkl. mva. for ny skole for kretsene Nordfjordeid, Haugen, Hjelle og Stårheim

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Alternativ G3: Fem kommunale skoler	6 319	45 000	284 355 000	10 382	Riving	1 000	10 382 000	294 737 000

Kvalitet

For generelle vurderinger av hva som betyr mest for elevenes læring på skolen, viser vi til kapittel 2.2 i denne rapporten. Alternativ skolestruktur bør først og fremst vurderes i forhold til hvilke muligheter den gir for å tilfredsstille dagens krav i lov og læreplan.

- ▶ Vil ny struktur bedre eller svekke muligheten for rekruttering av riktig faglig kompetanse? På barnetrinnet er det krav til faglig fordypning i fagene norsk, matematikk og engelsk for å kunne undervise i disse fagene. Nyutdannede lærere for barnetrinnet har i dag mindre bredde i fagkretsen sin. På Ungdomstrinnet er det krav til fagutdanning i alle fag som lærere skal undervise i.
- ▶ Vil ny struktur gi mulighet for å organisere et faglig forsvarlig undervisningstilbud ut fra kravene nevnt i punktet over? Dette innebærer at den enkelte skole totalt sett må ha et timetall som gir rom for mange nok stillinger til å dekke alle undervisningstimer med faglig kompetente lærere.
- ▶ Vil ny struktur gi et bedre fysisk læringsmiljø for elevene i kommunen? Tiltaket gir moderne skolelokaler for elevene i kretsene Nordfjordeid, Haugen, Hjelle og Stårheim.
- ▶ Vil ny struktur gi bedre forutsetninger for å organisere faglig og pedagogisk samarbeid mellom lærerne? Den mest utbredte måten å organisere samarbeid på i grunnskolen er samarbeid på trinn og/eller i fag. Da er det alltid en fordel at det er flere klasser på samme trinn og at det er flere lærere som underviser i samme fag.

Skyss

Det er 5 km fra Haugen skole og Hjelle skole til Nordfjordeid skole. Det er 15 km til Stårheim skole til Nordfjordeid. Vi forutsetter at alle elevene fra Haugen, Stårheim og Hjelle vil ha rett til skoleskyss. Antall skyseslever øker med 202 elever.

Samfunn

Kommuneplanen har definert kommunesenteret Nordfjordeid som det eneste senter i indre del av kommunen, se kapittel 2. Tiltaket støtter opp om kommunesenteret. En større del av skolekapasiteten flyttes dit man tror skolebehovet vil komme.

For bygdene Stårheim, Haugen og Hjelle vil det være et tap å miste skolen. Det er vanskelig å spå om hvor stort tapet blir, se kapittel 2. Haugen og Hjelle ligger bare 5 kilometer fra Nordfjordeid. Stårheim ligger 15 kilometer fra Nordfjordeid. Innbyggerne på Stårheim, Haugen og Hjelle er antakelig ganske tett knyttet til kommunesenteret allerede i dag.

Årlige utgifter

Årlige utgifter synker med 8,0 millioner kroner i forhold til alternativ null.

Undervisningsutgiftene reduseres med 3,6 millioner kroner (faste kostnader ved tre skoler).

Drift av skolebygg reduseres med 1,8 millioner kroner på grunn av redusert areal.

Kapitalkostnadene reduseres med 3,9 millioner kroner. Det er stordriftsfordeler i skolebygg.

Skoleskyssen øker med 1,3 millioner kroner. Vi forutsetter at alle elevene fra Haugen, Stårheim og Hjelle vil ha rett til skoleskyss.

Figuren under dokumenterer kostnadsberegningen. Tabellen viser også at den samlede skolekapasiteten reduseres til 1302 plasser med denne løsningen. Det blir minimal overkapasitet i kommunen som helhet.

Tabell 51: Samlede kostnader ved alternativ G3

Skole	Elever 2021	Kapasitet	Pris per elev	Netto utgift 202 Undervisning	Areal 2021	Areal per elev	Areal plan	Investering	Kapital-kostnad	Netto utgift 222 Skole-lokaler	Skysselevener	Netto utgift 223 Skoleskysse	Sum undervisning + lokaler + kapital + skysse	Alt 0: dagens 8 skoler	Alt G3: 5 skoler
Flatraket	41	54	134 024	5 495 000	1 242	30	1 874	85 554 000	3 701 269	743 233	11	95 003	10 034 506	10 034 506	10 034 506
Haugen	76	96	86 197	6 551 000	1 708	22	2 157	57 576 000	2 490 875	855 472	19	164 096	10 061 442	10 061 442	
Hjelle	67	96	120 373	8 065 000	1 790	27	2 157	56 688 000	2 452 458	855 472	24	207 279	11 580 209	11 580 209	
Nordfjordeid	333	392	93 895	31 267 000	5 524	17	4 742	218 942 000	9 471 952	1 880 690	46	397 285	43 016 926	43 016 926	
Selje	131	150	122 641	16 066 000	6 163	47	2 977	140 083 000	6 060 324	1 180 686	48	414 558	23 721 568	23 721 568	23 721 568
Stadlandet	108	150	102 880	11 111 000	4 222	39	2 976	138 142 000	5 976 351	1 180 289	45	388 648	18 656 289	18 656 289	18 656 289
Stårheim	59	96	95 576	5 639 000	1 350	23	1 874	51 912 000	2 245 837	743 233	9	77 730	8 705 800	8 705 800	
Eid U	266	360	103 932	27 646 000	5 434	20	4 098	189 826 000	8 212 324	1 625 278	142	1 226 401	38 710 003	38 710 003	38 710 003
Sum	1 081	1 394	103 460	111 840 000	27 433	25	22 855	938 723 000	40 611 389	9 064 353	344	2 971 000	164 486 742		
Nye løsninger															
Nordfj+Haugen+Stårheim+Hjelle	535	588	89 574	47 922 000	10 372	19	6 319	294 737 000	12 751 023	2 506 132	256	2 210 977	65 390 132		65 390 132
Sum løsning														164 486 742	156 512 498
Besparelse i forhold til alt. 0															- 7 974 245
Netto utgift															
Netto utgift 202 undervisning														111 840 000	108 240 000
Drift av bygg (FDV)														9 064 353	7 235 618
Kapitalkostnader (renter og avdrag)														40 611 389	36 701 292
Skoleskysse														2 971 000	4 335 587
Sum undervisning, FDV og kapital														164 486 742	156 512 498
Innsparing i forhold til alternativ 0															
Innsparing 202 undervisning															- 3 600 000
Innsparing 222 drift skolebygg															- 1 828 735
Innsparing kapitalkostnader															- 3 910 097
Innsparing 223 skoleskysse															- 1 364 587
Sum innsparing															- 7 974 245

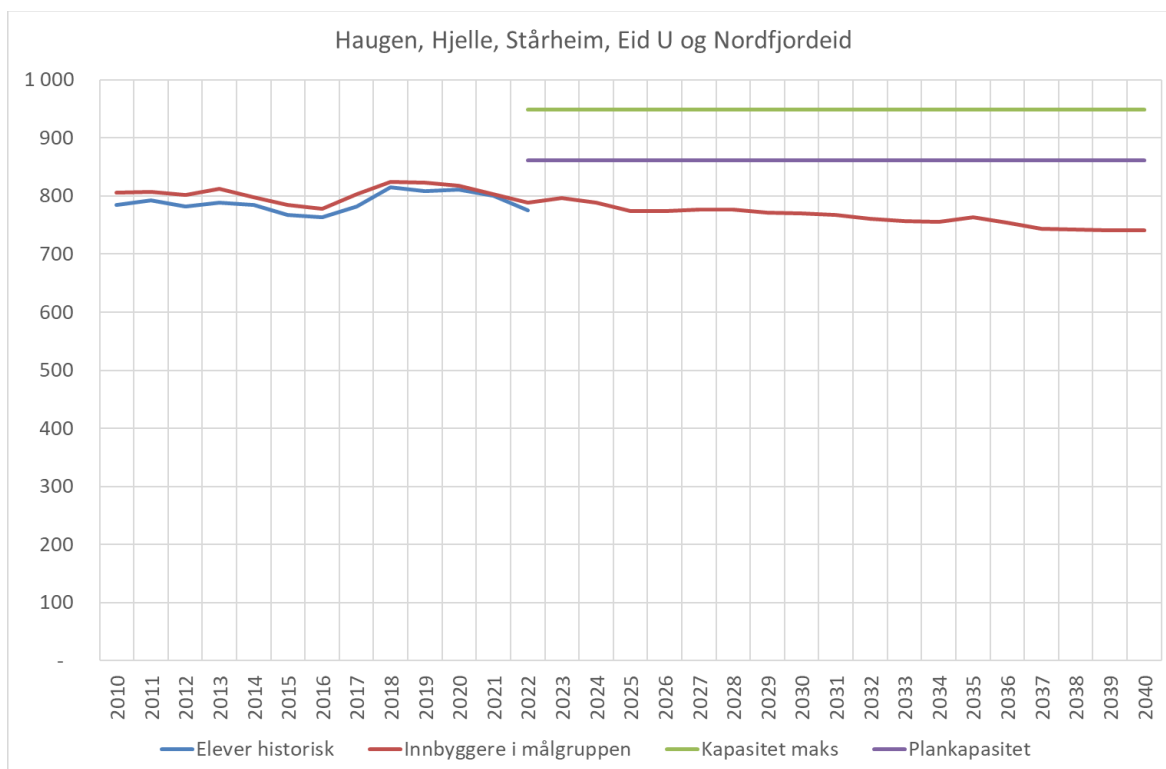
7.1.4 Alternativ G4: Fire kommunale skoler

Alternativ G4 innebærer å slå sammen barneskolene Haugen, Hjelle, Stårheim og Nordfjordeid med Eid ungdomsskole. Antall kommunale skoler reduseres fra 8 til 4. Haugen skole, Hjelle skole, Stårheim skole og Eid ungdomsskole legges ned. Elevene flyttes til Nordfjordeid skole.

Kapasitet

Nordfjordeid skole rives og bygges opp på nytt med 21 klasser i barneskolen (B21) og 12 klasser i ungdomsskolen (U12). Skolen får en maksimal kapasitet på 940 elever og en plankapasitet på 861 elever. Det blir en god del ledig kapasitet. Skolen får rundt 770 elever i planperioden.

Skolen vil ha kapasitet til å ta imot elevene fra den private ungdomsskolen på Bryggja, dersom den legges ned.

Figur 56: Kapasitet og elevtall i en ny skole som erstatter Haugen, Hjelle, Stårheim, Eid U og Nordfjordeid

Tomten til dagens to skoler på Nordfjordeid er på 24 mål + 16 mål=40 mål. Det er stort nok til en skole med 940 elever.

Investeringer

En moderne 1–10-skole uten gymsal med 33 klasser trenger 9.228 kvm BTA, se vedlegg 2.

Det forutsettes riving av Nordfjordeid skule, Haugen, Hjelle skule, Stårheim skule og Eid ungdomsskule, til sammen 15.816 kvm, samt nybygg av 9.228 kvm. Investeringskostnaden inkl. mva. blir 431 millioner kroner.

Tabell 52: Investeringskostnader inkl. mva. for ny skole for kretsene Nordfjordeid, Haugen, Hjelle og Stårheim inkludert ungdomsskole.

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Alternativ G4: Fire kommunale skoler	9.228	45 000	415 260 000	15 816	Riving	1 000	15 816 000	431 076 000

Kvalitet

For generelle vurderinger av hva som betyr mest for elevenes læring på skolen, viser vi til kapittel 2.2 i denne rapporten. Alternativ skolestruktur bør først og fremst vurderes i forhold til hvilke muligheter den gir for å tilfredsstille dagens krav i lov og læreplan.

- ▶ Vil ny struktur bedre eller svekke muligheten for rekruttering av riktig faglig kompetanse? På barnetrinnet er det krav til faglig fordypning i fagene norsk, matematikk og engelsk for å kunne undervise i disse fagene. Nyutdannede lærere for barnetrinnet har i dag mindre bredde i fagkretsen sin. På Ungdomstrinnet er det krav til fagutdanning i alle fag som lærere skal undervise i.
- ▶ Vil ny struktur gi mulighet for å organisere et faglig forsvarlig undervisningstilbud ut fra kravene nevnt i punktet over? Dette innebærer at den enkelte skole totalt sett må ha et timetall som gir rom for mange nok stillinger til å dekke alle undervisningstimer med faglig kompetente lærere.
- ▶ Vil ny struktur gi et bedre fysisk læringsmiljø for elevene i kommunen? Tiltaket vil gi moderne skolelokaler til alle grunnskoleelevene i indre del av kommunen, til og med Stårheim krets.
- ▶ Vil ny struktur gi bedre forutsetninger for å organisere faglig og pedagogisk samarbeid mellom lærerne? Den mest utbredte måten å organisere samarbeid på i grunnskolen er samarbeid på trinn og/eller i fag. Da er det alltid en fordel at det er flere klasser på samme trinn og at det er flere lærere som underviser i samme fag.

Skyss

Det er 5 km fra Haugen skole og Hjelle skole til Nordfjordeid skole. Det er 15 km til Stårheim skole. Vi forutsetter at alle elevene fra Haugen, Stårheim og Hjelle vil ha rett til skoleskyss. På ungdomsskolen blir det ingen endring av skolested. Antall skyss elever øker med 202.

Samfunn

Kommuneplanen har definert kommunesenteret Nordfjordeid som det eneste senter i indre del av kommunen, se kapittel 2. Tiltaket støtter opp om kommunesenteret. En større del av skolekapasiteten flyttes dit man tror skolebehovet vil komme.

For bygdene Stårheim, Haugen og Hjelle vil det være et tap å miste skolen. Det er vanskelig å spå om hvor stort tapet blir, se kapittel 2. Haugen og Hjelle ligger bare 5 kilometer fra Nordfjordeid. Stårheim ligger 15 kilometer fra Nordfjordeid. Innbyggerne på Stårheim, Haugen og Hjelle er antakelig ganske tett knyttet til kommunesenteret allerede i dag.

Årlige utgifter

Årlige utgifter synker med 12 millioner kroner i forhold til alternativ null.

Undervisningsutgiftene reduseres med 4,8 millioner kroner (faste kostnader ved fire skoler).

Drift av skolebygg reduseres med 2,3 millioner kroner på grunn av redusert areal.

Kapitalkostnadene reduseres med 6,2 millioner kroner. Det er stordriftsfordeler i skolebygg.

Skoleskyssen øker med 1,3 millioner kroner. Vi forutsetter at alle elevene fra Haugen, Stårheim og Hjelle vil ha rett til skoleskyss.

Tabell 53: Samlede utgifter med alternativ G4

Skole	Elever 2021	Kapasitet	Pris per elev	Netto utgift 202 Undervisning	Areal 2021	Areal per elev	Areal plan	Investering	Kapital-kostnad	Netto utgift 222 Skole-lokaler	Skyss-elever	Netto utgift 223 Skoleskys	Sum undervisning + lokaler+ kapital+skys	Alt 0: dagens 8 skoler	Alt G4: 4 skoler	
Fiatraket	41	54	134 024	5 495 000	1 242	30	1 874	85 554 000	3 701 269	743 233	11	95 003	10 034 506	10 034 506	10 034 506	
Haugen	76	96	86 197	6 551 000	1 708	22	2 157	57 576 000	2 490 875	855 472	19	164 096	10 061 442	10 061 442		
Hjelle	67	96	120 373	8 065 000	1 790	27	2 157	56 688 000	2 452 458	855 472	24	207 279	11 580 209	11 580 209		
Nordfjordeid	333	392	93 895	31 267 000	5 524	17	4 742	218 942 000	9 471 952	1 880 690	46	397 285	43 016 926	43 016 926		
Selje	131	150	122 641	16 066 000	6 163	47	2 977	140 083 000	6 060 324	1 180 686	48	414 558	23 721 568	23 721 568	23 721 568	
Stadlandet	108	150	102 880	11 111 000	4 222	39	2 976	138 142 000	5 976 351	1 180 289	45	388 648	18 656 289	18 656 289	18 656 289	
Stårheim	59	96	95 576	5 639 000	1 350	23	1 874	51 912 000	2 245 837	743 233	9	77 730	8 705 800	8 705 800		
Eid U	266	360	103 932	27 646 000	5 434	20	4 098	189 826 000	8 212 324	1 625 278	142	1 226 401	38 710 003	38 710 003		
Sum	1 081	1 394	103 460	111 840 000	27 433	25	22 855	938 723 000	40 611 389	9 064 353	344	2 971 000	164 486 742			
Nye løsninger																
Nordfj+Haugen+ Står+Hjelle=Eid U	801	948	92 844	74 368 000	15 806		9 228	431 076 000	18 649 373	3 659 849	398	3 437 378	100 114 600		100 114 600	
Sum løsning														164 486 742	152 526 962	
Besparelse i forhold til alt. 0														-	11 959 780	
Netto utgift																
Netto utgift 202 undervisning															111 840 000	107 040 000
Drift av bygg (FDV)															9 064 353	6 764 058
Kapitalkostnader (renter og avdrag)															40 611 389	34 387 317
Skoleskys															2 971 000	4 335 587
Sum undervisning, FDV og kapital														164 486 742	152 526 962	
Innsparing i forhold til alternativ 0																
Innsparing 202 undervisning															-	4 800 000
Innsparing 222 drift skolebygg															-	2 300 295
Innsparing kapitalkostnader															-	6 224 072
Innsparing 223 skoleskys															-	1 364 587
Sum innsparing															-	11 959 780

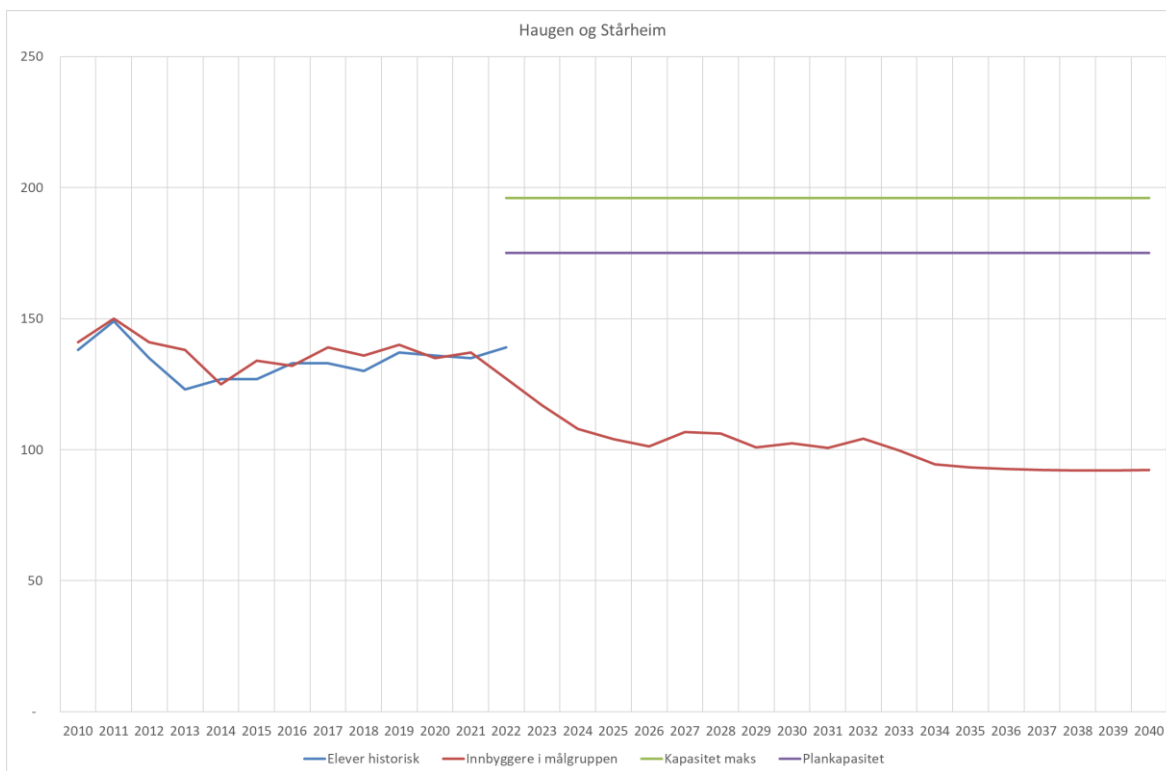
7.1.5 Alternativ G5: Slå sammen Haugen og Stårheim skoler

Alternativ G5 innebærer å slå sammen Haugen og Stårheim skoler. Antall kommunale skoler reduseres fra 8 til 7. Skolen legges enten til skoletomten på Haugen eller skoletomten på Stårheim. I eksemplet forutsetter vi bygging på Stårheim.

Kapasitet

Stårheim skule bygges ut til en fullført barneskole med 7 klasserom. Maksimal kapasitet (28 elever per klasse) blir 196 elever. Plankapasitet (25 elever per klasse) blir 175 elever.

Det blir en betydelig overkapasitet. Skolen får ikke mer enn 130 elever i planperioden. Om fem år har skolen 100 elever. Ved slutten av planperioden er det bare 92 elever, se figuren under.

Figur 57: Kapasitet og elevtall med en felles barneskole med 7 klasser i kretsene Stårheim og Haugen

Tomten er på 8,5 mål. Det er litt for lite for en barneskole med 196 elever. En slik skole trenger omtrent 9,5 mål, se tabellen under.

Tabell 54: Tomtebehov for ny kommunal barneskole for kretsene Haugen og Stårheim

Barneskoler	Klasser	7	
	Elever	196	
Tomt	Bygg BYA, en etasje	3 281	BYA=BTA med en etasje
	Skoleplass	5 880	30 kvm per elev
	Trafikkareal	392	En plass per årsverk/10 elever
	Sum tomt	9 553	

Kommunen opplyser at trafikkarealet på skolen ligger utenfor tomtegrensen. Det reduserer behovet til ca. 9 mål. Tomten må kunne aksepteres, med tanke på det lave elevtallet som forventes. Det er kanskje mulig å utvide tomten med ca. 1,4 mål mot nordøst, ved å kjøpe areal fra naboene. Dette er ikke en velegnet utvidelse av tomten, tomten blir for bratt.

Investeringer

Skolen planlegges med kapasitet til 196 elever. Det betyr et arealprogram på 3.281 kvm, se vedlegg 2. For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å gjøre moderate oppgraderinger, herunder justering/oppgradering av tekniske installasjoner, alle innvendige overflater og inventar. Imidlertid anses det mer hensiktsmessig å rive og bygge nytt. Dette fordi arealberegning viser at det er behov for å utvide arealet betydelig (ca. 140 %), og for å få plass til ny bygningskropp på tomten vil det trolig bli nødvendig å omdisponere plassering og antagelig bygge flere etasjer. Eksisterende bygg vurderes dermed som lite gjenbrukbar. Alternativ innebærer også riving av Haugen skole.

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter nybygg av 3.281 kvm med en kostnad lik kroner 45.000 per kvm (BTA) og riving av 3.058 kvm med en kostnad lik kroner 1.000 per kvm.

Tabell 55: Investeringer i en ny skole med 7 klasser til erstatning for Haugen og Stårheim

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Alternativ G5: Slå sammen Haugen og Stårheim skoler	3 281	45 000	147 645 000	3 058	Riving	1 000	3 058 000	150 703 000

Kvalitet

For generelle vurderinger av hva som betyr mest for elevenes læring på skolen, viser vi til kapittel 2.2 i denne rapporten. Alternativ skolestruktur bør først og fremst vurderes i forhold til hvilke muligheter den gir for å tilfredsstille dagens krav i lov og læreplan.

- ▶ Vil ny struktur bedre eller svekke muligheten for rekruttering av riktig faglig kompetanse? På barnetrinnet er det krav til faglig fordypning i fagene norsk, matematikk og engelsk for å kunne undervise i disse fagene. Nyutdannede lærere for barnetrinnet har i dag mindre bredde i fagkretsen sin. På ungdomstrinnet er det krav til fagutdannelse i alle fag som lærere skal undervise i.
- ▶ Vil ny struktur gi mulighet for å organisere et faglig forsvarlig undervisningstilbud ut fra kravene nevnt i punktet over? Dette innebærer at den enkelte skole totalt sett må ha et timetall som gir rom for mange nok stillinger til å dekke alle undervisningstimer med faglig kompetente lærere.
- ▶ Vil ny struktur gi et bedre fysisk læringsmiljø for elevene i kommunen? Ny struktur gir moderne undervisningslokaler til alle barneskolebarn i kretsene Stårheim og Haugen.
- ▶ Vil ny struktur gi bedre forutsetninger for å organisere faglig og pedagogisk samarbeid mellom lærerne? Den mest utbredte måten å organisere samarbeid på i grunnskolen er samarbeid på trinn og/eller i fag. Da er det alltid en fordel at det er flere klasser på samme trinn og at det er flere lærere som underviser i samme fag.

Konklusjon: Sosialt sett vil dette sannsynligvis bli et bedre tilbud for mange elever. Pedagogisk er det vanskelig å argumentere for at dette kan bli et bedre tilbud til elevene.

Skyss

Det er 7 km fra Haugen skole til Stårheim skole. Vi forutsetter at alle elevene fra Haugen vil ha rett til skoleskyss. I dag har 19 av elevene ved Haugen skoleskyss. Det vil si 55 flere elever med skoleskyss.

Samfunn

Kommuneplanen har definert kommunesenteret Nordfjardeid som det eneste senter i indre del av kommunen. Tiltaket støtter ikke opp om kommunesenteret. En større del av skolekapasiteten flyttes dit man tror skolebehovet vil reduseres.

For bygda Haugen vil det være et tap å miste skolen. Det er vanskelig å spå om hvor stort tapet blir, se kapittel 2. Haugen ligger bare 5 kilometer fra Nordfjardeid. Innbyggerne på Haugen er antakelig ganske tett knyttet til kommunesenteret allerede i dag. Innbyggerne på Haugen er antakelig mindre knyttet til Stårheim enn til Nordfjardeid.

Årlige utgifter

Årlige utgifter øker med 0,8 millioner kroner i forhold til alternativ null.

Undervisningsutgiftene reduseres med 1,2 millioner kroner (faste kostnader ved en skole).

Drift av skolebygg reduseres med 0,3 millioner kroner på grunn av redusert areal

Kapitalkostnadene øker med 1,8 millioner kroner. Investeringene blir høyere, fordi man river en skoler med ganske høy verdi.

Skoleskyssen øker med 0,5 millioner kroner. Vi forutsetter at alle elevene fra Haugen vil ha rett til skoleskyss.

Tabell 56: Samlede kostnader alternativ G5

Skole	Elev 2021	Kapasitet	Pris per elev	Netto utgift 202 Undervisning	Areal 2021	Areal per elev	Areal plan	Investering	Kapital- kostnad	Netto utgift 222 Skole- lokaler	Skyss- elever	Netto utgift 223 Skoleskyss	Sum undervisning + lokaler+ kapital+skyss	Alt 0: dagens 8 skoler	Alt G5: Haugen + Stårheim
Flatraket	41	54	134 024	5 495 000	1 242	30	1 874	85 554 000	3 701 269	743 233	11	95 003	10 034 506	10 034 506	10 034 506
Haugen	76	96	86 197	6 551 000	1 708	22	2 157	57 576 000	2 490 875	855 472	19	164 096	10 061 442	10 061 442	
Hjelle	67	96	120 373	8 065 000	1 790	27	2 157	56 688 000	2 452 458	855 472	24	207 279	11 580 209	11 580 209	11 580 209
Nordfjordeid	333	392	93 895	31 267 000	5 524	17	4 742	218 942 000	9 471 952	1 880 690	46	397 285	43 016 926	43 016 926	43 016 926
Selje	131	150	122 641	16 066 000	6 163	47	2 977	140 083 000	6 060 324	1 180 686	48	414 558	23 721 568	23 721 568	23 721 568
Stadlandet	108	150	102 880	11 111 000	4 222	39	2 976	138 142 000	5 976 351	1 180 289	45	388 648	18 656 289	18 656 289	18 656 289
Stårheim	59	96	95 576	5 639 000	1 350	23	1 874	51 912 000	2 245 837	743 233	9	77 730	8 705 800	8 705 800	8 705 800
Eid U	266	360	103 932	27 646 000	5 434	20	4 098	189 826 000	8 212 324	1 625 278	142	1 226 401	38 710 003	38 710 003	38 710 003
Sum	1 081	1 394	103 460	111 840 000	27 433	25	22 855	938 723 000	40 611 389	9 064 353	344	2 971 000	164 486 742		
Nye løsninger															
Haugen + Stårheim	135	192	81 407	10 990 000	3 058		3 281	150 703 000	6 519 770	1 301 253	85	734 113	19 545 137		19 545 137
Sum løsning														164 486 742	165 264 637
Besparelse i forhold til alt. 0														-	- 777 895
Netto utgift															
Netto utgift 202 undervisning														111 840 000	110 640 000
Drift av bygg (FDV)														9 064 353	8 766 901
Kapitalkostnader (renter og avdrag)														40 611 389	42 394 448
Skoleskyss														2 971 000	3 463 288
Sum undervisning, FDV og kapital														164 486 742	165 264 637
Innsparing i forhold til alternativ 0															
Innsparing 202 undervisning														-	1 200 000
Innsparing 222 drift skolebygg														-	297 452
Innsparing kapitalkostnader														-	1 783 059
Innsparing 223 skoleskyss														-	492 288
Sum innsparing														-	777 895

Plassering på skoletomten på Haugen

Det er mulig å plassere skolen på Haugen i stedet for på Stårheim. Dette alternativet har flere fordeler:

- ▶ Tomten er større og bedre. Tomten på Haugen er på 11,6 mål. Den er flatere og dermed bedre egnet til skoletomt enn tomten på Stårheim.
- ▶ De fleste elevene bor på Haugen. Haugen har en mer gunstig befolkningsprognose enn Stårheim. Elevtallet på Haugen blir omtrent 60 de neste 20 år, mens elevtallet på Stårheim blir omtrent 40.

7.1.6 Sammenligning av alternativene

Alternative strukturer 1–5 skal sammenlignes med dagens struktur (alternativ null). Tabellen under viser en sammenligning som omfatter kostnader, kvalitet, lokalisering og samfunnsutvikling. Alternativ null får karakter null på alle kriterier. Alternativene vurderes som mer positive (+ eller ++) eller mindre positive (- og --) enn dagens struktur.

Agenda Kaupang gir ingen samlet vurdering av hvert alternativ. Det vil være opp til beslutningstakerne i Stad hvordan de ulike kriteriene skal vektas. Er kostnader viktigere enn kvalitet? Er samfunnsutvikling viktigere enn alt det andre? Dette kan bare beslutningstakerne i kommunen selv svare på.

Tabell 57: Vurdering av alternative skolestrukturer

Alt nr	Navn	Kostnader	Kvalitet	Lokalisering	Samfunn
G0	8 skoler	0	0	0	0
G1	7 skoler: Haugen til Nordfjordeid	0	+	-	+
G2	6 skoler: Haugen og Hjelle til Nordfjordeid	+	+	-	+
G3	5 skoler: Haugen, Hjelle og Stårheim til Nordfjordeid	++	++	--	+
G4	4 skoler: Haugen, Hjelle, Stårheim og Eid U til Nordfjordeid	++	++	--	+
G5	7 skoler: Haugen til Stårheim	-	0	-	-

Nærmere om vurderingen i tabellen over

Alternativ G1, G2 og G3 ligner veldig på hverandre. Kommunen legger ned de barneskolene som ligger i akseptabel kjøreavstand til Nordfjordeid. Kommunen får billigere drift enn i dagens struktur ved at bygningsarealet reduseres og investeringene blir lavere. Kvaliteten blir antakelig bedre, ved at skolene får større fagmiljøer og mer variert elevsammensetning. Skolesentraliseringen bygger opp under Nordfjordeid som vekstsenter i kommunen, i tråd med kommuneplanen. Alternativ G3 oppnår dette i større grad enn alternativ G1 og G2.

Alternativ G4 er et mer dramatisk alternativ. Ved å slå sammen alle barneskolene i indre del av kommunen med ungdomsskolen, får kommunen en veldig stor grunnskole på Nordfjordeid. Økonomien i prosjektet er like god som alternativ G3. Det er denne skolen som får det bredeste fagmiljøet.

Alternativ G5 er et lite dramatisk alternativ. To av de små skolene i kommunen slås sammen. Tiltaket påvirker kostnader negativt. Kvaliteten vil bli lite påvirket, siden skolemiljøet blir marginalt større i den nye skolen. Tiltaket fremmer ikke den vedtatte senterstrukturen i kommunen.

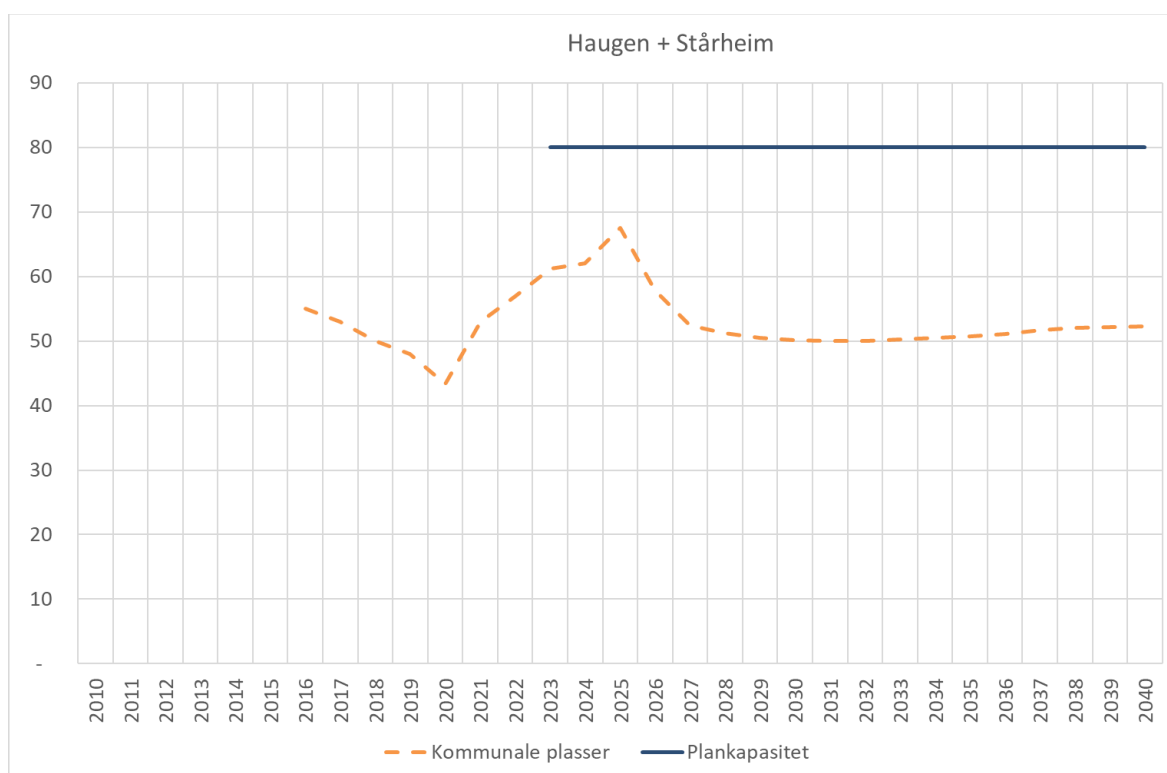
7.2 Barnehagene

7.2.1 Alternativ B1: Seks kommunale barnehager

Alternativ B1 innebærer å slå sammen Haugen og Stårheim barnehager. Antall kommunale barnehager reduseres fra 7 til 6. Haugen og Stårheim barnehage legges ned. Det bygges en ny barnehage på Haugen. Hvis Haugen skole legges ned, kan alternativt barnehagen overta deler av skolebygget.

Kapasitet

Haugen barnehage bygges med 3 eller 4 avdelinger. 3 avdelinger dekker dagens etterspørsel i området. I dag er etterspørselen etter kommunale (alderskorrigerte) plasser rundt 50. Med fire avdelinger vil det være mulig å få plass for alle som bor i de to skolekretsene (og som i dag er i kommunale barnehager i andre kretser). Barnehagen vil fungere som avlastning for barnehagene på Nordfjordeid. Kalkylene er basert på en barnehage med fire avdelinger med en plankapasitet på 80 plasser. Det er 20 plasser med en dagens plankapasitet i Haugen barnehage og Stårheim barnehage.

Figur 58: Etterspørsel og kapasitet i ny Stårheim+Haugen barnehage

Investeringer

Vi forutsetter at den nye barnehagen overtar Haugen skole. En barnehage med fire avdelinger trenger 703 kvm BTA. Det forutsettes omfattende oppgradering av Haugen skole ved ombygging til barnehage. Ved null-alternativet var det forutsatt moderat ombygging, og økt omfang begrunnes med forandret funksjon. Gymsal-bygg rives og resterende eksisterende areal bygges om. Eksisterende areal er ca. 1.200 kvm, vesentlig større enn behov. Videre forutsettes riving av Stårheim barnehage.

Tabell 58: Investeringskostnader inkl. mva. for ny kommunal barnehage for kretsene Haugen og Stårheim

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Sum estimert kostnad
Alternativ B1: Seks kommunale barnehager								
Bygge om Haugen skole til barnehage	-	45 000	-	1 203	Omfattende oppgradering	37 000	44 511 000	44 511 000
Rive Gymsal-bygg Haugen	-	45 000	-	505	Riving	1 000	505 000	505 000
Rive Stårheim barnehage	-	45 000	-	390	Riving	1 000	390 000	390 000
Sum			-				45 406 000	45 406 000

Kvalitet

Barnehagene i Stad kommune har stor variasjon i størrelse, med noen svært små barnehager med en og to avdelinger, men også med en spesielt stor barnehage, Golvsengane. Barnehagestørrelse i seg selv bør være en faktor for vurdering av fremtidige barnehagebygg i kommunen.

Det er mange plussfaktorer ved å etablere større barnehageenheter, både med hensyn til det innholdsmessige (kvalitet) i tilbudet og med hensyn til arealutnyttelse og andre driftsmessige forhold (effektivitet). Større barnehageenheter vil blant annet:

- ▶ Gi større fagmiljøer/flere pedagoger som har kompetanse, som er vesentlig for å imøtekomme barns trivsel og utvikling, jf. krav til rammeplan for barnehager.
- ▶ Gi større fagmiljøer, noe som erfaringsmessig trekker til seg flere med kompetanse. Dette vil i seg selv virke rekrutteringsfremmende.
- ▶ Være mer robuste, jf. sårbarhet ved sykdom.
- ▶ Avhengig av størrelse gi mulighet for rom egnet for spesielle og ønskede aktiviteter.
- ▶ Mer effektiv bygningsmessig drift.

Forskningssenteret NORCE publiserte i 2020 en underveisrapport knyttet til evaluering av den nye rammeplanen for barnehagene som kom i 2017. NORCE har undersøkt sentrale aktørers tilpasninger til rammeplanen i barnehagesektoren, blant annet basert på en surveyundersøkelse til alle landets barnehagestyrere. Evalueringen viser at de store barnehagene i større grad enn de små opplever at rammeplanen preger arbeidet i barnehagen. Videre viser funnene at jo større barnehagen er, desto mindre oppleves tilgang på kompetanse som en begrensning i rammeplanarbeidet (Homme, Danielsen og Ludvigsen 2020).

Større barnehager vil imidlertid stille større krav til barnehagens indre organisering for å skape stabilitet og forutsigbarhet som bidrar til trygghet og gir rom for omsorg. Spesielt for de minste barna er dette viktig, men også for de større barna og foreldre er dette viktig for en god barnehage. Romstruktur i en barnehage kan i seg selv legge til rette for dette.

Utenforliggende forhold som tilgjengelighet (foreldres reisevei) og trafikale forhold er avgjørende for hvor stor en barnehage kan være.

På bakgrunn av nevnte forhold bør Haugen og Stårheim kunne vurderes avvirket i sin nåværende form (størrelse) til fordel for en større enhet.

Lokalisering

Vi forutsetter at barnehagen overtar lokalene til Haugen skole. En alternativ plassering vil være et annet sted på skoletomten.

Innbyggerne på Stårheim vil få lengre vei til barnehagen enn de har i dag. Det er en ulempe. Vi antar at pendling fra Stårheim og Haugen er mest rettet mot Nordfjordeid. En ny barnehage på Haugen vil være riktig plassert i forhold til pendlernes behov.

Årsmeldingene fra barnehagene viser at mange foreldre i skolekretsen Haugen sender ungene sine til barnehage på Nordfjordeid i dag. Det er vanskelig å vite om dette er selvvalgt, eller om det skyldes mangler ved barnehagetilbudet i skolekretsen. Søkningen i dag til Haugen barnehage er ikke større enn kapasiteten (en avdeling). Vi antar at flere innbyggere på Haugen vil søke seg til en ny, stor barnehage i kretsen.

Samfunn

Stårheim krets mister barnehagetilbudet sitt. Det vil oppleves som et tap for bygdefolket på Stårheim.

Tiltaket er med å styrke kommunesenteret Nordfjordeid, som er det vedtatte vekstsenteret i kommunen. Det er der det er mest sannsynlig med vekst i boligbygging og barnehagebehov. Vi flytter barnehagekapasiteten nærmere sentrum og frigjør barnehagekapasitet i kommunesenteret. Fordelene for kommunen som helhet må veies mot ulempene for bygdefolket på Stårheim.

Årlige utgifter

Årlige utgifter øker med 0,6 millioner kroner i forhold til alternativ null.

Pedagogiske utgifter reduseres med 0,3 millioner kroner (0,3 årsverk styrer).

Drift av barnehagelokaler øker med 0,3 millioner kroner på grunn av større areal.

Kapitalkostnadene øker med 0,6 millioner kroner på grunn av økte investeringer. Det er svært dyrt å bygge om en gammel skole til en moderne barnehage.

Tabell 59: Samlede kostnader for alternativ B1: Ny kommunal barnehage for kretsene Haugen og Stårheim.

Barnehage	Plasser 2021	Kapasitet	Pris per plass	Netto utgift 201 Barnehage	Areal 2021	Areal plan	Investering	Kapitalkostnad	Netto utgift 221 Lokaler barnehage	Sum drift + FDV + kapital	Alt 0: dagens barnehager	Alt B1: Stårheim til Haugen
Flatraket	35	36	138 986	4 795 000	464	399	2 784 000	120 442	365 165	5 280 607	5 280 607	5 280 607
Gjerdane	60	72	120 194	7 229 000	851	703	15 318 000	662 693	643 386	8 535 079	8 535 079	8 535 079
Golvsegane	185	246	112 160	20 802 000	1 789	1 789	-	-	1 637 293	22 439 293	22 439 293	22 439 293
Haugen	18	18	91 429	1 600 000	197	259	11 852 000	512 746	237 037	2 349 783	2 349 783	2 349 783
Leikvang	61	72	91 059	5 591 000	502	570	6 063 000	262 300	521 664	6 374 964	6 374 964	6 374 964
Selje	65	72	101 526	6 615 000	524	703	32 150 000	1 390 885	643 386	8 649 271	8 649 271	8 649 271
Stårheim	31	36	128 147	3 927 000	390	399	18 345 000	793 648	365 165	5 085 813	5 085 813	5 085 813
Sum	455	552	111 165	50 559 000	4 717	4 822	86 512 000	3 742 715	4 413 096	58 714 811		
Avskrivninger gamle bygg									2 460 000	2 460 000	2 460 000	2 460 000
Tilskudd private barnehager mm				21 241 000						21 241 000	21 241 000	21 241 000
Stad				71 800 000				3 742 715	6 873 096	82 415 811		
Nye løsninger												
B1: Stårheim til Haugen	48	246	108 000	5 199 600	587	1 000	45 406 000	1 964 372	915 200	8 079 172		8 079 172
Sum løsning											82 415 811	83 059 387
Besparelse i forhold til alt. 0											-	643 576
Netto utgift												
201 barnehage											71 800 000	71 472 600
222 barnehagelokaler											6 873 096	7 186 095
Kapitalkostnader											3 742 715	4 400 692
Sum løsning											82 415 811	83 059 387
Innsparing i forhold til alternativ 0												
Innsparing 201 barnehage											-	327 400
Innsparing 221 lokaler											-	312 999
Innsparing kapitalkostnader											-	657 978
Sum innsparing											-	643 576

7.2.2 Alt B2: Oppvekstsenter på Flatraket

Oppvekstsenter er en skole og barnehage med felles ledelse. Dette er en aktuell løsning i bygder med få elever/barn og store avstander til nærmeste større bygd.

I en kommune med mange små barnehager og skoler som har nær beliggenhet til hverandre har det blitt vurdert hvorvidt noen av disse kan organiseres med en felles ledelse, dvs. som en type oppvekstsenter, og i den hensikt å spare inn på lederressurser. Normalt vil en kunne tenke seg at et oppvekstsenter i tillegg til å ha ansvar for barnehage og skole skulle ha andre ressurser, f.eks. spesialpedagoger for å ivareta et videre spekter i oppvekstfeltet. Det siste har ikke vært aktuelt å vurdere.

Det er klare begrensninger i lov og forskrift med tanke på å organisere barnehage og skole under en ledelse. Det gjelder også krav i avtaleverk for f.eks. styrerressurs i en barnehage.

I brev til fylkesmannen i Oppland 4.2.2013 skriver Utdanningsdirektoratet at følgende betingelser må være oppfylt:

- ▶ «Noen få titalls barn»
- ▶ Leder av barnehagen må ha kvalifikasjoner som styrer
- ▶ Leder av grunnskolen må ha kvalifikasjoner som rektor

Samlet sett vurderer Utdanningsdirektoratet dette som en «unntaksvis» ordning.

Flatraket er den bygda i Stad som kommer nærmest kravene Utdanningsdirektoratet stiller. Det er i dag omtrent 75 barn i alderen 1–12 år. Antallet synker ned mot 60 i 2040. Det er mer enn «noen få titalls barn».

Med de tiltak som foreslås for barnehage- og skolestruktur i kommunen vurderes det ikke som aktuelt å organisere noen av barnehagene og skolene med en felles leder for begge enheter.

7.3 Sammenligning av alternativene

Alternative strukturer skal sammenlignes med dagens struktur (alternativ null). Tabellen under viser en sammenligning som omfatter kostnader, kvalitet, lokalisering og samfunnsutvikling. Alternativ null får karakter null på alle kriterier. Alternativene vurderes som mer positive (+ eller ++) eller mindre positive (- og --) enn dagens struktur.

Agenda Kaupang gir ingen samlet vurdering av hvert alternativ. Det vil være opp til beslutningstakerne i Stad hvordan de ulike kriteriene skal vektes. Er kostnader viktigere enn kvalitet? Er samfunnsutvikling viktigere enn alt det andre? Dette kan bare beslutningstakerne i kommunen selv svare på.

Tabell 60: Vurdering av alternative barnehagestrukturer

Alt nr.	Navn	Kostnader	Kvalitet	Lokalisering	Samfunn
B1	6 barnehager: Stårheim til Haugen	-	+	0	+
B2	Oppvekstsenter på Flatraket	0	0	0	0

Nærmere om vurderingen i tabellen over:

Alternativ B1 (slå sammen Haugen og Stårheim barnehage) er et forsiktig forsøk på å få større enheter i barnehagetjenesten. Den nye barnehagen blir større, med større fagmiljø og større forutsetninger for god kvalitet. Haugen og Stårheim driver i to gamle bygg som uansett må gjøres mye med. Kostnadene ved ombygging av Haugen skole blir større enn nybyggkostnad. Foreldrene på Stårheim får lengre vei til barnehagen. Kommunen flytter barnehagekapasiteten nærmere kommunesenteret.

Alternativ B2 (Oppvekstsenter på Flatraket) er et tiltak for å få et større fagmiljø i to små driftsenheter i oppvekstsektoren. Tiltaket er vanskelig å gjennomføre. Det hindres av Opplæringslovens krav til organisering av skoler og barnehager. Tiltaket har ingen betydning for lokalisering, kostnader eller samfunnsutvikling.

8 Vedlegg

8.1 Arealprogram skoler

Ungdomsskoler	Klasser	3	6	9	12	15	18	
	Elever	90	180	270	360	450	540	
Hjemmebase	Klasserom, grupperom			720	960	1200	1440	80 kvm per klasse
	Garderobeareal elever			95	126	158	189	10,5 kvm per klasse
	Toaletter			34	45	56,3	67,5	1 toalett (2,5 kvm) per 20 elever
	Und.rom for særskilte behov.			55	55	55	55	
	Sum hjemmeareal	-	-	903	1 186	1 469	1 752	
Fagrom	Mat & Helse			90	90	170	170	
	Kunst & håndverk/valgfag			160	160	225	285	
	Rom for keramikkovn			5	5	5	5	
	Realfag/teknologi			90	90	170	170	
	Bibliotek/mediatek			100	100	100	100	
	Musikk			80	80	80	80	
	Musikkredigering/gruppe/lager			36	36	36	36	
	Elevtoaletter spesialrom							
	Sum fagrom	-	-	561	561	786	846	
Kroppsøving	Kroppsøvingssal			200	200	400	400	Forsamlingssal i små skoler
	Elevgarderobes			40	40	120	120	
	Dusj- og tørkerom			20	20	72	72	
	Lærergarderobes			5	5	20	20	
	Apparatrom, gymutstyr			20	20	60	60	
	Utstyrslager utendørs			10	10	10	10	
	Sum kroppsøving	-	-	295	295	682	682	
Administrasjon	Forkontor			15	15	15	15	
	Kontor for rektor			15	15	15	15	
	Annen administrasjon (avd.led. etc.)			50	50	85	85	Avd.ledere, rådgiver, PPT
	Flerbrukskontor			10	10	10	10	
	Arkivrom			10	10	10	10	
	Hvilerom			8	8	8	8	
	Møterom			20	20	20	20	
	Rekvizita/kopi			15	15	15	15	
	Garderobe m/wc			5	5	7	7	
	Sum administrasjon	-	-	148	148	185	185	
Personal	Pauserom/møterom med tekjøkken			60	60	60	70	
	Møterom			30	30	40	40	
	Arbeidsplasser for lærerne			108	144	180	216	6 kvm per lærer, 2 lærere per klasse
	Kopierom			10	10	10	10	
	Garderobes/toaletter			20	25	30	35	
	Sum personal	-	-	228	269	320	371	
Forsamling	Forsamlingssal m/scene - kantine			150	200	250	250	
	Serveringskjøkken			25	25	25	25	
	Vestibyle m/garderobe og toaletter			40	40	40	40	
	Utstyrslager			15	15	15	15	
	Lager til utleie (Korps, FAU/17.mai etc.)			10	10	10	10	
	Tilsynsvaktrom			6	6	6	6	
	Sum forsamlingssal	-	-	246	296	346	346	
Skolehelse	Kontor for helsetjeneste			15	15	15	15	
	Venterom			6	6	6	6	
	HC – wc			5	5	5	5	
	Sum skolehelsetjeneste	-	-	26	26	26	26	
Andre rom	Vaktmesterkontor/verksted			20	20	20	20	
	Lager for uteredskap			10	10	10	10	
	Bokmagasin			15	15	15	15	
	Lager for pulter etc.			30	30	40	50	
	Sum andre rom	-	-	75	75	85	95	
	Sum funksjonsareal	-	-	2 482	2 856	3 899	4 303	
	Brutto/nettofaktor	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	
	Brutto areal BTA	-	-	3 972	4 570	6 238	6 884	
	Netto funksjonsareal per elev	-	-	9,2	7,9	8,7	8,0	
	BTA per elev	-	-	14,7	12,7	13,9	12,7	
Tomt	Bygg BYA, en etasje	-	-	3 972	4 570	6 238	6 884	BYA=BTA med en etasje
	Skoleplass	2 700	5 400	8 100	10 800	13 500	16 200	30 kvm per elev
	Trafikkareal	180	360	540	720	900	1 080	En plass per årsverk/10 elever
	Sum tomt	2 880	5 760	12 612	16 090	20 638	24 164	
	Funksjonsareal uten gymsal	-	-	2 187	2 561	3 217	3 621	
	BTA uten gymsal	-	-	3 500	4 098	5 147	5 793	
	Tomt uten gymsal	2 880	5 760	12 317	15 795	19 956	23 482	

Barneskoler	Klasser	3	4	7	14	21	28	
	Elever	54	90	196	392	588	784	
Hjemmebase	Klasserom, grupperom	240	320	560	1 120	1680		80 kvm pr klasse
	Garderobeareal elever	43	72	157	314	470		0,8 kvm per elev
	Toaletter	7	11	25	49	74		1 toalett (2,5 kvm) per 20 elever
	Und.rom for særskilte behov.	30	30	50	50	50		
	SFO-baser	30	30	60	120	180		15 kvm per klasse 1-4. trinn)
	Rom for uteleker/-materieell SFO	10	15	20	30	30		
	Sum hjemmeareal	360	478	871	1 683	2 484	-	
Fagrom	Mat & Helse	45	60	85	85	85		
	Kunst & håndverk	80	80	150	150	150		
	Rom for keramikkovn	5	5	5	5	5		
	Realfag/teknologi	30	30	60	70	70		
	Bibliotek/mediatek	60	60	60	90	90		
	Musikk	30	60	80	80	80		
	Lagerrom musikk	10	10	10	10	10		
	Elevtolaletter spesialrom			10	10	10		
	Sum fagrom	260	305	460	500	500	-	
Kroppsøving	Kroppsøvingssal	200	200	200	200	400		Fungerer som forsamlingsal i små skoler
	Elevgarderober	40	40	60	60	120		
	Dusj- og tørkerom	20	20	40	40	80		
	Lærergarderober	5	5	10	10	20		
	Utstyrlager	20	20	30	30	50		
	Sum kroppsøving	285	285	340	340	670	-	
Administrasjon	Forkontor	10	10	10	10	10		
	Kontor for rektor	15	15	15	15	15		
	Annen administrasjon (avd.led. et	10	10	20	40	40		
	Flerbrukskontor	10	10	10	10	10		
	Arkivrom	6	6	8	8	8		
	Hvilerom	6	6	8	8	8		
	Møterom	15	15	20	20	20		
	Rekvista/kopi	15	15	15	15	15		
	Garderobe m/wc	5	5	5	7	7		
	Sum administrasjon	92	92	111	133	133	-	
Personal	Pauserom/møterom med tekjøkke	20	20	30	60	70		Arbeidsplassforskriften §3-5, min. 1,2 kvm pr medarbeider
	Møterom	15	15	20	30	45		
	Arbeidsplasser for lærerne	36	48	84	168	252		6 kvm per lærer, beregnet 2 lærer pr klasse
	Kopierom	8	8	10	10	10		
	Garderober/toaletter	10	11	16	26	37		
	Sum personal	89	102	160	294	414	-	
Forsamling	Forsamlingsal m/scene - kantine				150	200		
	Serveringskjøkken				20	20		
	Vestibyle m/garderobe og toaletter				40	40		
	Utstyrlager				20	20		
	Lager til utleie (Korps, FAU/17.mai etc.)	10	10	10	10	10		
	Tilsynsvaktrom	6	6	6	6	6		
	Sum forsamlingsal	16	16	16	246	296	-	
Skolehelse	Kontor for helsetjeneste	15	15	15	15	15		
	Venterom			8	8	8		
	HC – wc	5	5	5	5	5		
	Sum skolehelsetjeneste	20	20	28	28	28	-	
Andre rom	Vaktmesterkontor	10	10	20	20	20		
	Lager for uteredskap	10	10	10	10	10		
	Bokmagasin	10	10	15	20	25		
	Lager for pulter etc.	20	20	20	30	40		
	Sum andre rom	50	50	65	80	95	-	
	Sum funksjonsareal	1 171	1 348	2 051	3 304	4 619	-	
	Brutto/nettofaktor	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	
	Brutto areal BTA	1 874	2 157	3 281	5 286	7 391	-	
	Netto funksjonsareal per elev	21,7	15,0	10,5	8,4	7,9	-	
	BTA per elev	34,7	24,0	16,7	13,5	12,6	-	
Tomt	Bygg BYA, en etasje	1 874	2 157	3 281	5 286	7 391	-	BYA=BTA med en etasje
	Skoleplass	1 620	2 700	5 880	11 760	17 640	23 520	30 kvm per elev
	Traffikkareal	108	180	392	784	1 176	1 568	En plass per årsverk/10 elever
	Sum tomt	3 602	5 037	9 553	17 830	26 207	25 088	
	Funksjonsareal uten gymsal	886	1 063	1 711	2 964	3 949	-	
	BTA uten gymsal	1 418	1 701	2 737	4 742	6 319	-	
	Tomt uten gymsal	3 317	4 752	9 213	17 490	25 537	25 088	

1-10-skoler	Klasser	3	5	7	10	20	30	33
	Elever	66	90	150	290	580	870	940
Hjemmebase	Klasserom, grupperom			560			2400	2640
	Garderobeareal elever			120			696	752
	Toaletter			19			109	118
	Und.rom for særskilte behov.			55			80	80
	SFO-baser			30			180	180
	Rom for uteleker/-materiell SFO			15			20	20
	Sum hjemmeareal	-	-	799	-	-	3 485	3 790
Fagrom	Mat & Helse			85			90	90
	Kunst & håndverk			80			300	300
	Rom for keramikkovn			5			5	5
	Realfag/teknologi			60			90	90
	Bibliotek/mediatek			60			100	100
	Musikk			80			150	150
	Elevttoaletter spesialrom			10			15	15
	Sum fagrom	-	-	380	-	-	750	750
Kroppsøving	Kroppsøvingssal			200			600	600
	Elevgarderober			40			180	180
	Dusj- og tørkerom			20			120	120
	Lærergarderober			5			15	15
	Utstyrslager			20			90	90
	Sum kroppsøving	-	-	285	-	-	1 005	1 005
Administrasjon	Forkontor			10			15	15
	Kontor for rektor			15			15	15
	Annen administrasjon (avd.led. etc.)			10			85	85
	Flerbrukskontor			10			10	10
	Arkivrom			6			10	10
	Hvilerom			6			6	6
	Møterom			15			20	20
	Rekvisita/kopi			15			15	15
	Garderobe m/wc			6			10	10
	Sum administrasjon	-	-	93	-	-	186	186
Personal	Pauserom/møterom med tekjølken			30			80	90
	Møterom			25			50	50
	Arbeidsplasser for lærerne			120			360	396
	Kopirom			8			10	10
	Garderober/toaletter			12			25	27
	Sum personal	-	-	195	-	-	525	573
Forsamling	Forsamlingssal m/scene - kantine						250	250
	Serveringskjøkken						25	25
	Vestibyle m/garderobe og toaletter						40	40
	Utstyrslager						15	15
	Lager til utleie (Korps, FAU/17.mai etc.)			10			10	10
	Tilsynsvaktrom			6			6	6
	Sum forsamlingssal	-	-	16	-	-	346	346
Skolehelse	Kontor for helsetjeneste			15			15	15
	Venterom			8			8	8
	HC – wc			5			5	5
	Sum skolehelsetjeneste	-	-	28	-	-	28	28
Andre rom	Vaktmesterkontor			20			20	20
	Lager for uteredskap			10			10	10
	Bokmagasin			15			15	15
	Lager for pulter etc.			20			50	50
	Sum andre rom	-	-	65	-	-	95	95
	Sum funksjonsareal	-	-	1 860	-	-	6 420	6 773
	Brutto/nettofaktor	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
	Brutto areal BTA	-	-	2 977	-	-	10 272	10 836
	Funksjonsareal per elev	-	-	12,4	-	-	7,4	7,2
	BTA per elev	-	-	19,8	-	-	11,8	11,5
Tomt	Bygg BYA, en etasje			2 977			10 272	10 836
	Skoleplass	1 980	2 700	4 500	8 700	17 400	26 100	28 200
	Trafikkareal	132	180	300	580	1 160	1 740	1 880
	Sum tomt	2 112	2 880	7 777	9 280	18 560	38 112	40 916
	Funksjonsareal uten gymsal	-	-	1 575	-	-	5 415	5 768
	BTA uten gymsal	-	-	2 521	-	-	8 664	9 228
	Tomt uten gymsal	2 112	2 880	7 492	9 280	18 560	37 107	39 911

8.2 Arealprogram barnehager

Arealprogram barnehager																			
Avdelinger		1			2			3			4			6			8		
Arealtype	Beskrivelse	Antall	Kvm	Sum	Antall	Kvm	Sum	Antall	Kvm	Sum	Antall	Kvm	Sum	Antall	Kvm	Sum	Antall	Kvm	Sum
Lekeareal	Hovedrom	1	30,0	30	2	30,0	60	3	30,0	90	4	30,0	120	6	30,0	180	8	30,0	240
	Temarom	1	15,0	15	2	15,0	30	3	15,0	45	4	15,0	60	6	15,0	90	8	15,0	120
	Spiseplass	1	16,5	17	2	16,5	33	3	16,5	50	4	16,5	66	6	16,5	99	8	16,5	132
	Fingarderober 70%	1	10,6	11	2	10,6	21	3	10,6	32	4	10,6	42	6	10,6	64	8	10,6	85
	Sum lekeareal			72			144			216			288			433			577
Annet	Kjøkken	1	15,0	15	1	20,0	20	1	23,0	23	1	26,0	26	1	46,0	46	1	52,0	52
	Grov-garderobe	1	12,0	12	1	17,0	17	1	25,0	25	1	33,0	33	1	49,0	49	1	65,0	65
	Fingarderober 30%	1	4,5	5	2	4,5	9	3	4,5	14	4	4,5	18	6	4,5	27	8	4,5	36
	Stellerom	1	10,0	10	1	10,0	10	2	10,0	20	2	10,0	20	3	10,0	30	4	10,0	40
	HC-toalett	1	5,0	5	1	5,0	5	2	5,0	10	2	5,0	10	2	5,0	10	3	5,0	15
	Toalett	2	2,0	4	3	2,0	6	5	2,0	10	5	2,0	10	8	2,0	16	11	2,0	22
	Møterom	1	8,0	8	1	11,0	11	1	11,0	11	1	11,0	11	2	11,0	22	3	11,0	33
	Pauserom	1	12,0	12	1	15,0	15	1	20,0	20	1	20,0	20	1	28,0	28	1	40,0	40
	Kontorer	1	12,0	12	1	12,0	12	1	12,0	12	1	12,0	12	2	10,0	20	1	28,0	28
	Arbeidsplasser	1	2,0	2	2	2,0	4	3	2,0	6	4	2,0	8	6	2,0	12	8	2,0	16
	Personalgarderober	1	4,0	4	1	5,0	5	1	7,0	7	1	9,0	9	1	14,0	14	1	18,0	18
	Personal WC/dusj	1	5,0	5	1	5,0	5	2	5,0	10	2	5,0	10	2	5,0	10	3	5,0	15
	Lager/kopi	1	3,0	3	2	3,0	6	2	3,0	6	3	3,0	9	4	3,0	12	5	3,0	15
	Matbod	1	3,0	3	1	3,0	3	1	4,0	4	1	5,0	5	2	5,0	10	2	5,0	10
	Renholdssentral	1	13,0	13	1	13,0	13	1	13,0	13	1	13,0	13	1	15,0	15	1	15,0	15
	Sum andre arealer			113			141			191			214			321			420
	Sum netto areal			185			285	-	-	407	-	-	502			754			997
	Brutto/nettofaktor			1,40			1,40			1,40			1,40			1,40			1,40
	Brutto areal (BTA)			258			399			570			703			1 055			1 396
	Plasser (SBE)			18			36			54			72			108			144
BTA per plass			14,4			11,1			10,5			9,8			9,8			9,7	
Lekeareal per plass			4,0			4,0			4,0			4,0			4,0			4,0	
Lekeareal andel			39 %			51 %			53 %			57 %			57 %			58 %	
Tomt																			
Lekeareal (6 ganger innelekeareal)			433			865			1 298			1 730			2 596			3 461	
Bygg (en etasje) BTA			258			399			570			703			1 055			1 396	
Trafikkareal (1 p-plass/6 plasser)			60			120			180			240			360			480	
Sum tomt kvm			751			1 384	-	-	2 047	-	-	2 674	-	-	4 011	-	-	5 336	

8.3 Forskning om sosiale konsekvenser av skolenedleggelse

Vi vil drøfte de tre spørsmålene som vi oppfatter som de viktigste, sett fra lokalsamfunnetts side:

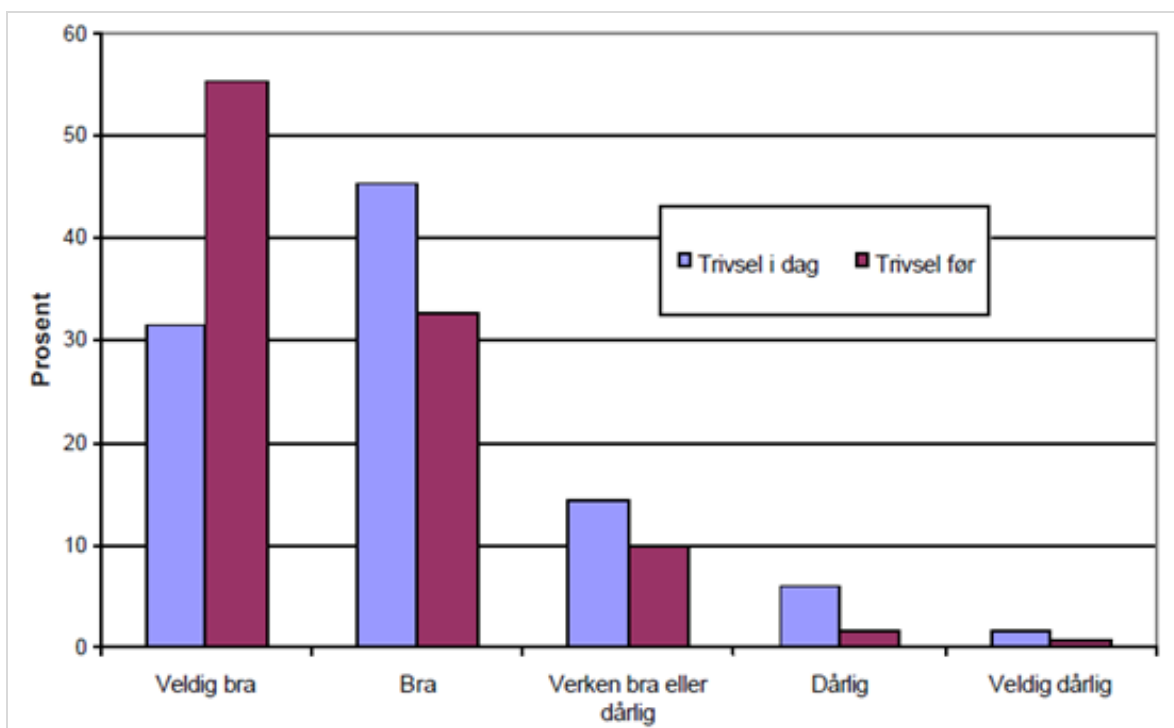
- ▶ Elevene og familiene trives bedre med en lokal skole
- ▶ Folketallet i bygda vil synke uten skole
- ▶ Samholdet i bygda vil bli dårligere uten lokal skole

Elevenes trivsel

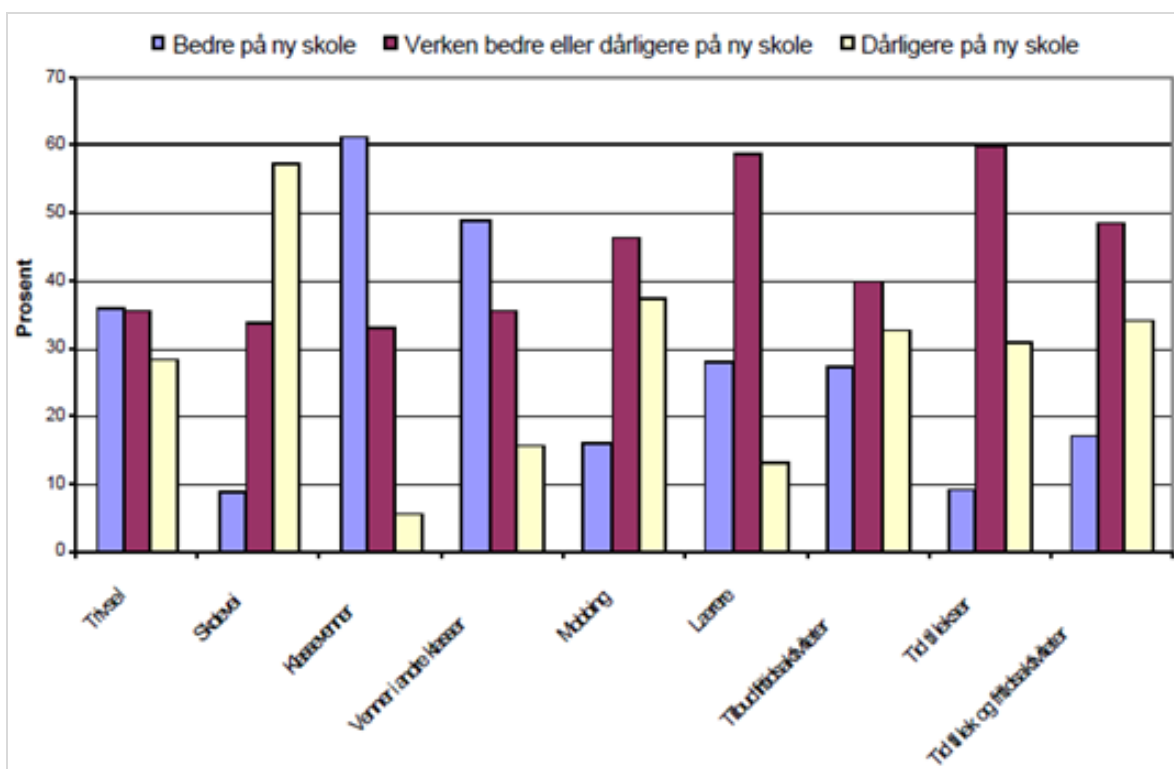
Det er gjort en stor norsk undersøkelse om konsekvenser for elever og foreldre av skolenedleggelse. Nordlandsforskning gikk gjennom 35 skolenedleggelse. Undersøkelsen er gjort i 2003, og handler om nedleggelse de tre siste år. Dette var skoler av ulik størrelse. I spørreundersøkelsen er det bare tatt med tilfeller der skoleveien økte med mer enn 10 kilometer. Både elever og foreldre ble spurt om hvordan de opplevde endringen. Svarprosenten var 60 %.

Konklusjonen i denne undersøkelsen er at skolenedleggelse påvirker elevenes trivsel i negativ retning, men ikke særlig mye. Foreldrene vurderer konsekvensene som mer negativ enn elevene.

Elevene svarer at de trives godt på den nye skolen. 75 % oppgir «veldig bra» eller «bra». På den gamle skolen var tilsvarende tall 88 %. Tallene fremgår av figuren under.

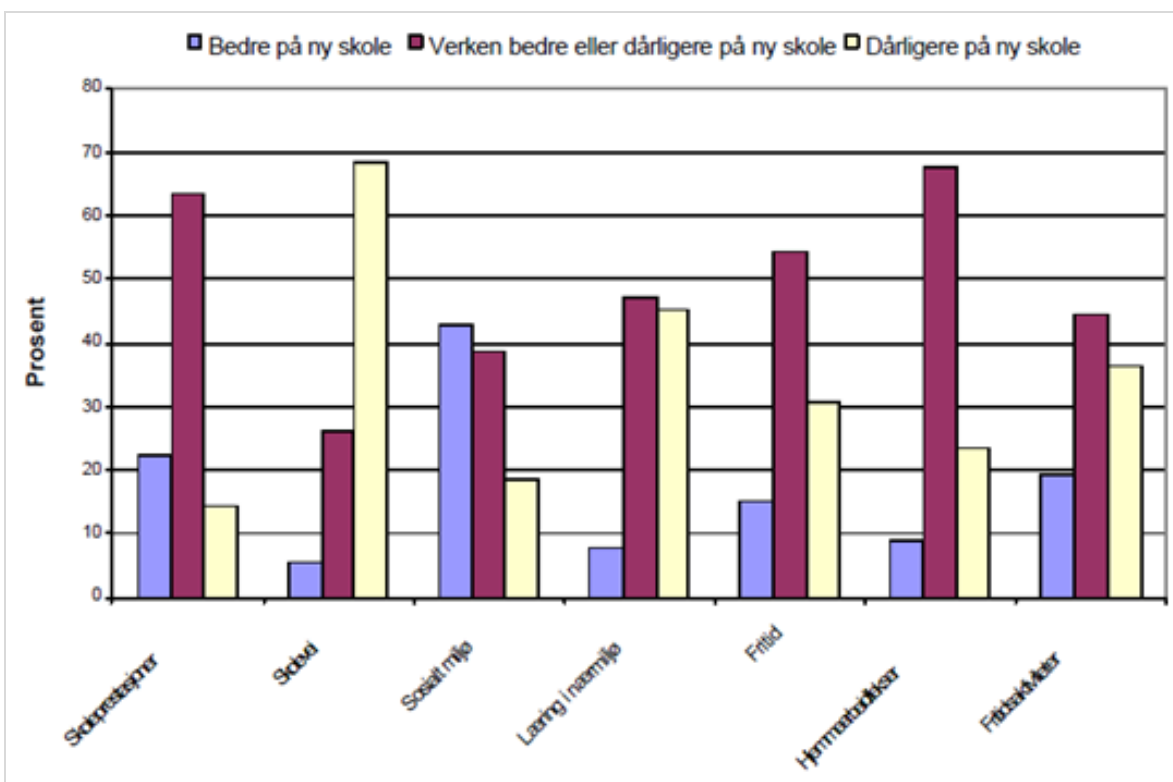
Figur 59: Elevenes trivsel på gammel og ny skole. Kilde: Nordlandsforskning, NF-rapport 14-2003
 Elevene ble også spurt mer detaljert om hvordan de vurderte det gamle og nye skoletilbudet. De svarer at mye er som før. Endringene er små når det gjelder trivsel, undervisning, mobbing, fritidsaktiviteter og tid til aktiviteter/lekser. Noen forandringer er tydelige. Det mest positive er at de har fått flere venner på den nye skolen. Det mest negative er at skoleveien er blitt dårligere. Svarene fremgår av figuren under.

Figur 60: Elevenes sammenligning av gammel og ny skole. Kilde: Nordlandsforskning, NF-rapport 14-2003

Foreldrene mener også at det meste er som før. Det gjelder skoleprestasjoner, fritidsaktiviteter og tid til hjemmelekser. Skoleskyssen og forholdet til nærmiljøet er blitt dårligere. Forbedret sosialt miljø er det mest positive. I gjennomsnitt vurderer foreldrene skolebyttet som mer negativt enn elevene selv. Svarene framgår av figuren under.

Figur 61: Foreldrenes sammenligning av skoletilbudet på gammel og ny skole. Kilde: Nordlandsforskning, NF-rapport 14-2003

Rapporten konkluderer med at elever med lengst skolevei opplever endringen som minst positiv. De eldste elevene opplever endringen som mer positiv enn de yngste.

Utviklingen av folketall og samhold i bygda

Det er gjort lite eller ingen norsk forskning på de samfunnsmessige konsekvensene av skolenedleggelse (professor i pedagogikk Thomas Nordahl, intervju med Østlendingen 20.11.2009). Vi har funnet to relevante danske undersøkelser.

30 nedleggelse 1991–1999

Et viktig bidrag er den danske rapporten «Skolenedleggelse – hvilken betydning har det for lokalsamfundet» (Egelund og Laustsen, 2004).

Egelund og medarbeiderne intervjuet innbyggere i 30 danske bygder, der små skoler var nedlagt mellom 1990 og 1999. Gjennomsnittsstørrelsen på nedleggingstidspunktet var 70 elever. Intervjuene skjedde 3–10 år etter nedleggelsen.

Undersøkelsen tester følgende hypoteser:

- ▶ Skolenedleggelse reduserer husprisene
- ▶ Skolenedleggelse reduserer kulturtilbudet
- ▶ Skolenedleggelse reduserer lokal identitet
- ▶ Skolenedleggelse reduserer bygdas infrastruktur

- ▶ Skolenedleggelse reduserer samholdet i bygda
- ▶ Skolenedleggelse fører til opprettelse av friskole

Forskerne finner ut at bygdene utvikler seg svært ulikt etter skolenedleggelse. Det er to grupper: de levende bygdene og de som tørker ut.

Forskerne finner at en del av bygdene virker temmelig upåvirket av skolenedleggelsen. De har et rikt sosialt liv, gjerne sentrert rundt det tidligere skolehuset. Boligprisene har ikke sunket, og det er kommet mange nye barnefamilier til stedet. Foreningslivet har bestått. Samholdet i bygda beskrives som godt. Det er butikk på stedet. Bygda lever.

Det som kjennetegner disse bygdene er:

- ▶ At de ligger i pendlingsområdet til en større by
- ▶ At de ligger nær gode veier
- ▶ At de er attraktive steder å bo, nær sjøen, med utsikt eller nær skogen
- ▶ De hadde et rikt sosialt liv også før skolenedleggelsen

Dette er attraktive steder å flytte til for barnefamilier i det byområdet bygda er en del av.

Det er ikke alle slike naturskjønne bygder med gode pendlingsmuligheter som forblir tette lokalsamfunn, skriver forskerne. Noen bygder med naturlige fortrinn er endt opp som sovebyer. De har tiltrukket seg nye innbyggere, men disse er mer orientert mot storsamfunnet. Forskerne konkluderer med at det trengs entreprenører lokalt, lokale ledere som setter i gang og tar ansvar for lokale aktiviteter. Slike mennesker finnes litt tilfeldig rundt om i samfunnet.

På den andre siden finner forskerne en del bygder som har forfalt etter skolenedleggelsen. Dette er først og fremst bygder som ikke har de kvalitetene barnefamilier etterspør på boligmarkedet. De ligger for langt fra byen eller de er mindre attraktive bosteder av andre grunner (mye trafikk, for eksempel). Disse bygdene forfalt ikke plutselig som lokalsamfunn etter at skolen forsvant. De forfalt i lang tid før skolen forsvant. Elevtallet gikk ned i lang tid før skolen ble lagt ned. Ressurssterke mennesker er flyttet til mer attraktive områder nærmere byene. De minst ressurssterke er blitt igjen.

Forskernes konklusjon er at skolenedleggelse har liten betydning for bygdesamfunnet. Det er ikke skolenedleggelsen som fører til fraflytting. Fraflytting skjer som en konsekvens av langt mer dyptgripende samfunnsendringer. Det skyldes endringer i arbeidsmarkedet, bedre transportløsninger, boligmarkedet og kulturelle endringer. Det er heller ikke skolen som holder liv i bygda. «Det er lokalsamfunnet som er basis for skolene – ikke omvendt», skriver Egelund.

Egelund poengterer også det samme som Nordlandsforskning fant ut: trivselen til elevene trues ikke av skolebyttet.

Man kan innvende mot den danske undersøkelsen at avstanden mellom skoler i Danmark er mindre enn i Norge. Skoleskyssen er et minimalt tema i rapporten. Nordlandsforsknings rapport viser at lang skoleskyss er det som oppleves som minst gunstig ved å bytte skole.

94 nedleggelse etter 1990

Teknologisk Institut i Danmark har gjort en mer kvantitativt orientert undersøkelse av samfunnsmessige konsekvenser av skolenedleggelse. (Skoler i landdistrikter, Teknologisk Institut, 2008).

Rapporten sammenligner utviklingen i bygder med skole og bygder der skolen er lagt ned etter 1990. Det er studert 94 skolenedleggelse der det ikke ble opprettet friskole, og der det var mer enn 5 kilometer til den nye skolen.

Rapporten måler utviklingen når det gjelder:

- ▶ Boligpriser
- ▶ Folketall
- ▶ Antall barnefamilier

Tallene rapporten viser at utviklingen er mer negativ i områder med skolenedleggelse når det gjelder alle de tre faktorene. Boligprisene utvikler seg dårligere, folketallet synker og antall barnefamilier er lavere enn i bygder med skole.

Forskjellen er mye mindre når skolenedleggelsen skjer innenfor pendlingsområdet til en større by. Bygder utenfor pendlingsavstand skiller seg ut med sterk negativ utvikling.

Det er statistiske undersøkelser. Det er store forskjeller mellom bygdene, skriver forskerne. De trekker i hovedsak de samme konklusjonene som Egelund: Nedleggelsen av skolen er ikke årsak til tilbakegangen i bygda, men resultatet av en tidligere tilbakegang. Skolene i undersøkelsen har hatt fallende elevtall lenge før de ble lagt ned. Det samme gjelder folketallet.

En nærmere undersøkelse av seks skolenedleggelse konkluderer med at skolenedleggelsen i alminnelighet vil få noen negative konsekvenser på lengre sikt:

- ▶ Foreningslivet i bygda stagnerer ved at aktiviteter flyttes til de nye skolene
- ▶ Flere vil velge barnehage utenfor bygda

Dagligvarehandelen er lite påvirket av skolenedleggelsen. Handlemønsteret styres av mange andre, langt viktigere faktorer. Forskerne mener disse faktorene bidrar til å trekke innbyggere til bygda:

- ▶ Nærhet til arbeidsplassen og byen
- ▶ Naturverdier
- ▶ Kommunens arealpolitikk
- ▶ Gode kommunikasjoner
- ▶ Kulturelle ressurser i bygda, vanskelig å måle